

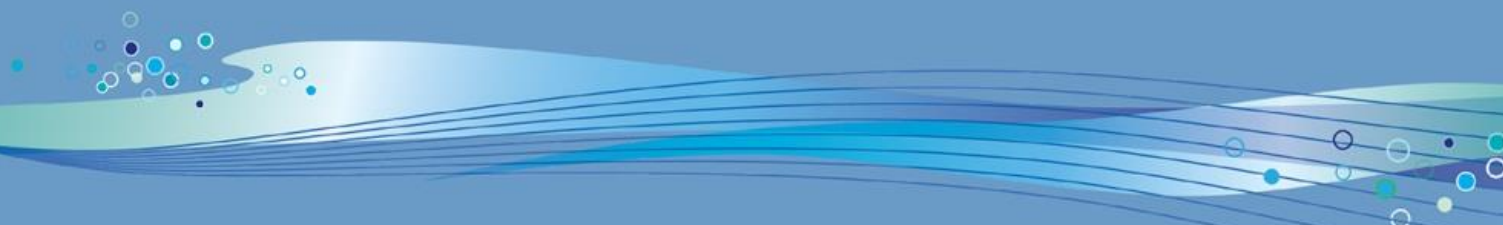

ÅRSMELDING 2017 Del 1

Årsregnskap med noter og årsberetning

Stathelle 2017

INNHold

RÅDMANNENS KOMMENTARER	3
RÅDMANNENS TILRÅDNING	5
ÅRSBERETNING OG REGNSKAP	6
BEFOLKNINGSUTVIKLING	26
PERSONAL, OPPLÆRING, HELSE, MILJØ, SIKKERHET OG LIKESTILLING	27
FINANSFORVALTNING	38
INVESTERINGSRAMMENE	43
INTERNKONTROLL	57
ÅRSREGNSKAP OG NOTER	58
ÅRSREGNSKAP, REGNSKAPSOVERSIKTER	59
NOTER TIL BAMBLE KOMMUNES REGNSKAP	64

RÅDMANNENS KOMMENTARER

Kommunestyret behandlet budsjettet for 2017 8.12.2016 i K-sak 120/16. Opprinnelig budsjettet for 2017 hadde 1.095 mill. kroner i brutto driftsutgifter og 74 mill. kroner i investeringsutgifter. Budsjettet viste en ubalanse mellom inntekter og utgifter som ble finansiert ved forutsatt bruk av fond og det ble igangsatt prosess for å få innsparinger for årene fremover.

Resultatet 2017

Bamble kommune har avlagt årsregnskapet for 2017 med et regnskapsmessig overskudd på 11,1 (3,9 i 2016) mill. kroner. Resultatet før avsetninger, netto driftsresultat, er 49,7 (43,8) mill. kroner. Enhetenes driftsfond er på 144,1 (123,6) mill. kroner og felles driftsfond er på 74,3 (55,1) mill. kroner. Fondsdisponeringene er iht. vedtatte reglementer

I 2017 var driftsinntektene 1.171 (1.125) mill. kroner og driftsutgiftene 1.155 (1.107) mill. kroner. Netto finansutgifter, renter, avdrag og kapitalinntekter, var på 19,9 (23,5) mill. kroner.

Avvik i forhold til budsjettet

I 2017 har kommunestyret behandlet flere saker med budsjettjusteringer. Totalt er det i løpet av året netto bevilget 2,1 mill. kroner fra driftsfondet til drift i 2017.

Bevilgning Tall i tusen kroner

Avsetning overskudd 2016	3 946
K-sak 47/17 driftsrapport 1.tertial HO	-4 414
K-sak 37/17 regulering Rådhusplassen Stathelle	-400
K-sak 42/17 utvidelse fergetilbud	-49
K-sak 92/17 driftsrapport 2.tertial	3 255
K-sak 50/17studiestedsutvikl.	-30
K-sak 80/17 Handlingsplan Langøya	-50
K-sak 120/17 rekruttering ny rådmann	-150
Sum	2 108

Regnskapsmessig overskudd på 11,1 mill. kroner fremkommer som avvik mellom revidert budsjett og regnskap.

Avvik ift. Budsjett Tall i 1.000 kroner

Politisk virksomhet	-60
Refusjon for arkeologiske utgravninger E18	1 684
Kirkelig fellesråd og andre trossamfunn	-271
VAR-regnskapet	2 065
Renteutgifter lån	1 291
Renteinntekter bank mv.	1 598
Felles lønns- og pensjonskostnader	1 305
Eiendomsskatt	-533
Rentekompensasjon	-495
Skatt og rammetilskudd	4 463
Resultat	11 054

Skatteinngangen på landsbasis ble høyere enn regjeringens anslag i høstens statsbudsjett og dette har gitt Bamble en merinntekt på 4,5 mill. kroner. Kommunen har 320,3 mill. kroner plassert i finansmarkedet. Netto avkastning i 2017 er på 21,3 mill. kroner, og budsjettet avkastning er på 13,0 mill. kroner. Iht. finansreglementet er merinntekten, 8,3 mill. kroner avsatt til finansbufferfondet.

Personal

Det er 955,6 faste årsverk ved utgangen av 2017, dette er 0,3 mindre enn året før. Det er 43,5 midlertidige årsverk, 19,1 mer enn året før. Kommunen er en IA-bedrift og har mål for redusert sykefravær og at ansatte skal trives på jobb. Målene er diskutert mellom de ansattes organisasjoner og arbeidsgiver, og er omforent. Resultatoppnåelsen har vært tilfredsstillende og viser at Bamble kommune arbeider godt for et inkluderende arbeidsliv. Dette gjelder både i forhold til sykefravær, seniorpolitikk, tilrettelegging av arbeidsoppgaver og utprøving av den enkeltes arbeidsevne, også som praksisbedrift for personer som er under utredning av NAV. I virksomheter som har hatt stort sykefravær er det jobbet konstruktivt med hjelp av Bedriftshelsetjenesten. Bamble har hadde et sykefravær på 7,8% i 2017.

Endringer i folketallet

Bambles folketall økte med ytterligere 45 personer i 2017 og er nå på 14.183. Økningen er på 0,3 %. Økningen er størst i aldersgruppene 6 – 12 år og 67 – 79 år. Det er også i 2017 en nedgang i aldersgruppen 20 – 44 år, men nedgangen er ikke like stor som i 2016.

I vedtatt kommuneplan er det en målsetting om at Bambles befolkningsvekst skal være på samme nivå eller høyere enn den beregnede nasjonale veksten (1,3%), et mål vi pr. i dag ikke klarer å oppnå. Folkeveksten i landet var på 0,7 %, mens den i Telemark fylke var 0,05 %.

Investeringer

Investeringsregnskapet for 2017 viser totale kostnader på 224,7 mill. kroner. Av dette er 77,7 investeringer i anleggsmidler og de største investeringene er (Tall i 1.000 kroner):

Vann, avløp, renovasjon	20 324
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	11 145
Beredskap og brannsikkerhet	8 997
Oppgradering kommunale bygg	6 855
Attraktivitet, miljø, friområder m.m.	6 759
IKT investeringer	6 696
Kommunale utleieboliger, bolig sosial	5 280

handlingsplan	
Veg og trafikkisikkerhet	4 423
Kirkelig fellesråd	3 424
Utbygging Grasmyr, fremtidens ungdomsskole	2 294

Det er totalt 94 større og mindre investeringsprosjekter og flere større prosjekter er under planlegging slik som nye omsorgsboliger, ny ungdomsskole og kystkultursenter.

Det var 11 investeringsprosjekter som hadde anleggskostnader på over 2 mill. kroner i 2017. Det er ikke tatt opp tilstrekkelig med nye lån til investeringer i 2017 og investeringsregnskapet avsluttes derfor med et underskudd på 35,3 mill. kroner som foreslås dekt når låneopptak gjennomføres i 2018.

Regnskapsresultatet

Netto driftsresultat viser kommunens finansielle handlefrihet og er kommuneregnskapets viktigste resultatbegrep. Netto driftsresultat ble positiv på 49,7 mill.kr. 4,2 % av driftsinntektene. Enhetene har avsatt 24,8 mill.kr. til fond. Netto driftsresultat er 6,0 mill.kr. bedre enn i 2016. Kommunens likviditet er fortsatt god, noe som i hovedsak skyldes at kommunen har driftsfond på 218,4 mill.kr.

Tore Marthinsen
rådmann

Regnskapet avsluttes med et overskudd på 11,1 mill.kr. Overskuddet foreslås avsatt til driftsfondet.

I budsjettbehandlingen for 2018-2021 ble kommunens driftsfond i sin helhet disponert. I tillegg til svingninger i skatteinntang og lønnsoppgjør oppstår det saker i løpet av året med finansieringsbehov slik som reguleringsplaner, nye tiltak, feilbudsjetteringer mv. Overskuddet anbefales avsatt til driftsfondet til buffer i 2018.

Med dette avlegges Bamble kommunes årsmelding med årsregnskap og årsberetning for 2017 iht. gjeldende regelverk, lover, forskrifter og reglementer.

- Del 1 inneholder kommunens regnskap med noter, samt årsberetning med opplysninger om kommunens økonomiske stilling, forhold av vesentlig betydning, tiltak for å sikre betryggende kontroll, høy etisk standard og for likestilling.
- Del 2 redegjør for resultatene og utviklingen for enhetenes drift og i tjenestene iht. vedtatte målsetninger.

RÅDMANNENS TILRÅDNING

Kommunestyret vedtar:

1. Årsregnskap og årsmelding for 2017 godkjennes.
2. Regnskapsmessige disposisjoner godkjennes slik de fremkommer i årsregnskapet og årsmeldingen.
3. Regnskapsmessig overskudd fra drift på kr. 11.053.724,- disponeres ved at det avsettes til driftsfondet.
4. Regnskapsmessig underskudd fra investeringsregnskapet er kr. 35.297.291,-. Dette dekkes ved bruk av lån når låneopptak er gjennomført.
5. Ubrukte netto bevilgninger i investeringsbudsjettet fra 2017 videreføres i budsjettet for 2018 jf. Årsmelding tabell 17. Tilsvarende videreføres vedtak om finansiering fra 2017 til 2018.
6. Samlet avsluttes investeringsprosjekter med et underskudd på prosjektrammene på kr. 2.185.792,-, - jf. Årsmelding tabell18. Det tilleggsbevilges kr. 2.185.792,- finansierte av fond 253090901 Udisponerte kapitalmidler.
7. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på inntil kr.113.780.481,- til finansiering av investeringer fra 2017 i 2018, i tillegg til budsjettet låneopptak i budsjettvedtaket for 2018.
8. Rådmannen gis fullmakt til å sette av midler på fond som er framkommet ved salg av tomter/eiendommer.
9. Det bevilges kr. 1.600.000,- til ny reguleringsplan for «Gassveien» , Fv 353 fra driftsfondet.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2017

Årsberetningen inneholder pliktig informasjon iht. kommunelovens § 48 pkt.1. Den skal gi opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling, og det skal redegjøres for måloppnåelse og resultatene for virksomhetene. I tillegg skal den gi informasjon om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen som ikke fremkommer av årsregnskapet.

Jf. Forskrift om årsbudsjett §10 skal det redegjøres for vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i revidert budsjett. Tilsvarende skal det redegjøres for vesentlige avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett. Slik vesentlig informasjon er samlet i dette kapittelet, evt. med henvisning til andre kapitler i dokumentet. Regnskapsprinsippene er nærmere beskrevet i Årsregnskap og noter.

DRIFTSRESULTATET

Nedenfor vises kommunens driftsresultat, avvik i forhold til korrigert budsjett og endring fra forrige år.

Årsmelding tabell 1 Driftsresultat						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016	Endring
Sum driftsinntekter	1 171 323	1 116 558	1 079 178	54 765	1 125 486	45 837
Sum driftsutgifter	1 154 634	1 134 177	1 094 920	-20 457	1 106 665	47 970
Brutto driftsresultat	16 689	-17 619	-15 742	34 308	18 822	-2 133
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 989	-29 588	-29 094	9 599	-23 474	3 486
Motpost avskrivninger	53 040	47 721	47 721	5 318	48 417	4 623
Netto driftsresultat	49 740	514	2 885	49 226	43 764	5 976
Netto avsetninger	38 686	514	2 885	38 173	39 818	-1 132
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	11 054	0	0	11 054	3 946	7 108

Brutto driftsresultat viser hvor mye av de løpende inntektene kommunen sitter igjen med etter at kostnadene knyttet til løpende drift er dekket. Brutto driftsresultat er positivt på 16,7 mill. kroner og er 2,1 mill. kroner lavere foregående år.

Netto driftsresultat framkommer som vist når alle løpende utgifter inkl. finansutgifter er betalt. Netto driftsresultat viser kommunens finansielle handlefrihet og er kommuneregnskapets viktigste resultatbegrep. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at netto driftsresultatet over tid utgjør 1,75 % av driftsinntektene. For Bamble kommune utgjør netto driftsresultatets andel av driftsinntektene 4,2 %. Netto driftsresultat er positivt med 49,7 mill. kroner. Dette er 5,9 mill. kroner bedre enn foregående år.

Regnskapsmessig merforbruk / mindreforbruk viser nettoavviket mellom budsjett og regnskap etter avsetninger. Det er foretatt avsetninger på 80,4 mill. kroner, mens det er brukt avsetninger på 41,8 mill. kroner - dette gir en netto avsetning på 38,7 mill. kroner. Regnskapet har et reelt overskudd på 11,1. mill. kroner.

ENHETENES RESULTATER

Enhetene får sine bevilgninger i nettorammer. Totalt utgjør enhetenes nettorammer 749,3 mill. kroner i 2017. Dette er 28,7 mill. kroner mer enn i 2016. I forhold til budsjettet er det et regnskapsmessig overskudd for enhetene på 3,4 mill. kroner. Enhetene salderer sine overskudd/underskudd mot driftsfond, med mindre det er spesielle forhold som tilsier at de ikke skal beholde resultatet. Nedenfor vises enhetenes driftsresultat, avvik i forhold til revidert budsjett og endring fra forrige år. I tillegg vises enhetenes netto avsetninger/bruk driftsfond og samlede fondsmidler ved utgangen av året.

Tall i tusen kroner	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opp-rinnelig budsjett 2017	Avvik rev.budsj - regnskap 2017	Regnskap 2016	Endring regnskap 2017 - 2016	Netto avsetninger til (+) / bruk av fond (-)	Saldo driftsfond i balansen
Overordnet ledelse	12 740	14 364	14 294	1 624	13 326	-586	727	2 270
Stabene	67 920	67 654	65 846	-266	66 133	1 787	2 488	14 357
Enhet for teknikk og samfunnsutvikling	80 672	80 672	78 879	0	80 383	289	3 046	37 972
VAR - vann, avløp og renovasjon	-24 558	-22 496	-22 496	2 062	-23 483	-1 075	-3 471	10 017
Skole og barnehage	241 395	241 395	240 009	0	239 609	1 786	-453	21 350
Kultur og oppvekst	91 544	91 544	91 267	0	93 577	-2 033	12 052	31 894
Helse og omsorg	279 574	279 574	271 511	0	251 043	28 531	10 391	26 208
Sum enhetene	749 288	752 707	739 310	3 419	720 587	28 701	24 780	144 068

Netto avsetninger til fond (eksklusive overføringer til investeringer) på enhetene er på totalt 24,8 mill. kroner. Dette utgjør 3,3% av enhetenes nettorammer i 2017 og bidrar generelt til å gi enhetene handlingsrom i 2018. Enhetenes driftsfond, bundne fond og disposisjonsfond, er på 144 mill. kroner ved utgangen av 2017. (bundne fond 35,3 mill. kroner og disposisjonsfond 108,8 mill. kroner)

Overordnet ledelse og stabene

Overordnet ledelse gikk med et overskudd på 1,6 mill. kroner. Dette skyldes tilbakebetalingen av forskuttering andel arkeologiske registreringer ny E18.

Underskuddet på 266' i stabene skyldes i hovedsak økningen i tilskuddet til andre trossamfunn.

Enhet for teknikk og samfunnsutvikling ekskl. VAR

Ingen vesentlige endringer fra 2016 til 2017, totalt 0,3 mill. kroner.

Netto avsetninger/bruk av fond er på totalt 3 mill. kroner. (avsetning 7,3 mill. kroner. og bruk 4,2 mill. kroner.) 5,4 mill. kroner. er avsatt til disposisjonsfond og 1,9 mill. kroner. til bundne fond.

VAR - vann, avløp og renovasjon

VAR gikk med et underskudd på totalt 3,5 mill. kroner. som i hovedsak skyldes manglende inntekter og økte kostnader i forhold til budsjett.

0,3 mill. kroner. er avsatt og 3,8 mill. kroner. er brukt av bundne fond i 2017.

Skole og barnehage

Endring fra 2016 til 2017 på totalt 1,8 mill. kroner. skyldes i hovedsak ordinær lønns- og prisvekst.

Netto avsetninger/bruk av fond er på totalt 0,5 mill. kroner. (avsetning 3,4 mill. kroner. og bruk 3,9 mill. kroner.)

Kultur og oppvekst

Reduksjonen fra 2016 til 2017 på 2 mill. kroner. skyldes i hovedsak at enheten har overført tjenester til Helse og omsorg, Rugtvedt avlastningsbolig og tjenester til barn og unge med funksjonsnedsettelse.

De fleste virksomheter med unntak av NAV gikk med overskudd i 2017.

Netto avsetninger/bruk av fond er på totalt 12 mill. kroner. i 2017 (avsetning 14,8 mill. kroner. og bruk 2,8 mill. kroner.) Avsetninger på 8,9 mill. kroner. gjelder enslige mindreårige og flyktninger.

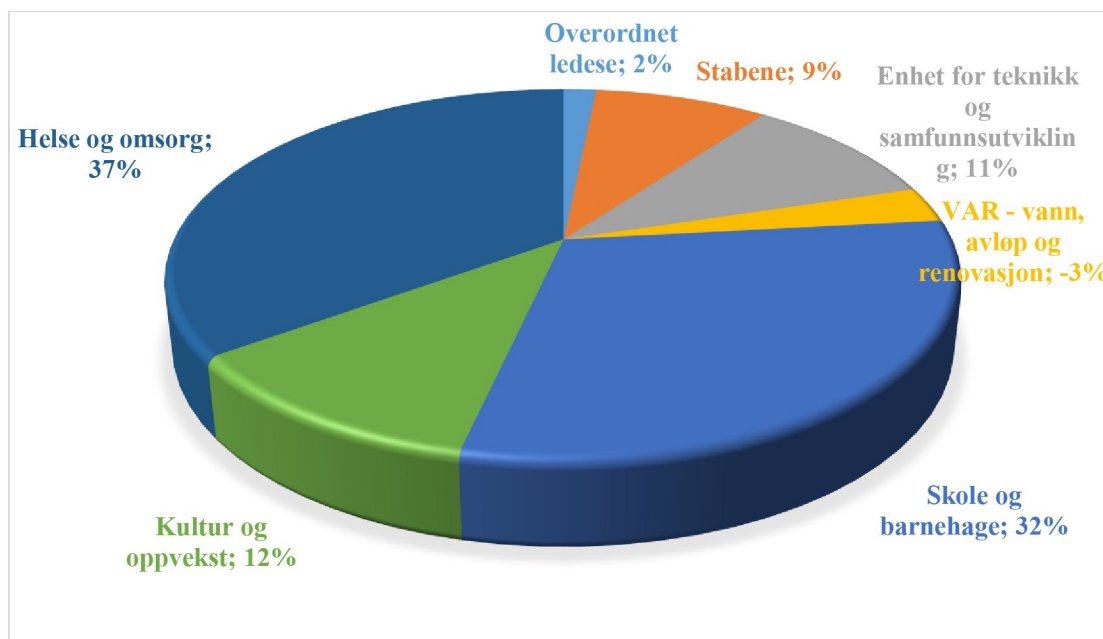
Helse og omsorg

Endringen fra 2016 til 2017 på 28,5 mill. kroner. skyldes i hovedsak overtagelse av tjenester fra Kultur og oppvekst, endring ressurskrevende tjenester, økning demenstiltak og lønnsoppgjør.

Netto avsetninger/bruk av fond er på totalt 10,4 mill. kroner. (avsetning 10,8 mill. kroner. og bruk 0,4 mill. kroner.) Enheten hadde totalt i underkant av 8,5 mill. kroner. i positivt avvik som er satt av på enhetens driftsfond. Avsetning bundne fond er på totalt 1,9 mill. kroner.

Det henvises generelt til enhetenes årsrapporter (årsmelding del 2) for ytterligere detaljer.

Grafen nedenfor viser fordelingen av enhetenes nettorammer.

Enhetene Skole og barnehage og Helse og omsorg utgjør til sammen 69% av samlede netto driftsrammer.

DRIFTSINNTektENE

Kommunes driftsinntekter utgjorde totalt 1.171,3 mill. kroner og er fordelt slik som tabellen nedenfor viser. I forhold til revidert budsjett er det en merinntekt på driftsinntektene på til sammen 54,8 mill. kroner. I forhold til 2016 er inntektene økt med 45,8 mill. kroner, eller 4,1 %.

Tall i 1.000 kroner	Årsmelding tabell 3 Driftsinntektene					
	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016	Endring
Brukerbetaling	29 647	30 409	30 954	-762	28 196	1 451
Andre salgs- og leieinntekter	125 945	131 137	131 792	-5 192	133 861	-7 916
Overføringer med krav til motytelse	126 298	97 306	78 115	28 992	120 746	5 551
Rammetilskudd	345 298	346 710	346 334	-1 412	337 203	8 095
Andre statlige overføringer	94 400	69 491	59 536	24 909	80 569	13 831
Andre overføringer	5 832	2 943	537	2 889	4 718	1 114
Skatt på inntekt og formue	367 118	361 243	354 591	5 875	355 112	12 006
Eiendomsskatt	76 786	77 319	77 319	-533	65 081	11 705
Sum driftsinntekter	1 171 323	1 116 558	1 079 178	54 765	1 125 486	45 837

Brukerbetalinger utgjør totalt 29,6 mill. kroner og er 0,8 mill. kroner lavere enn budsjettet. I forhold til 2016 er brukerbetalningene økt med 1,5 mill. kroner.

Andre salgs- og leieinntekter utgjør 125,9 mill. kroner og er 5,2 mill. kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldes blant annet lavere gebyrinntekter enn budsjettet. De største budsjettavvikene er på SFO -0,7 mill. kroner, barnehage -0,2 mill. kroner, kulturskole -0,2 mill. kroner og egenbetalinger helse- og omsorg 0,7 mill. kroner.

Overføringer med krav til motytelse utgjør totalt 126,3 mill. kroner og er 29,0 mill. kroner høyere enn budsjettet, og skyldes manglende justeringer i budsjettet. Fordelingen er slik: Sykelønnsrefusjon er 10,0 mill. kroner høyere, refusjon fra andre kommuner er 6,2 mill. kroner høyere (bl.a. sak- og arkivsystem 360), overføringer fra staten er 5,1 mill. kroner (herav 3 stillinger på enslige mindreårige og refusjon kystverket til IUA). I forhold til 2016 er overføringer med krav til motytelse økt med 5,6 mill. kroner. Refusjon fra staten er redusert 2,2 mill. kroner, og fra andre kommuner økt 4,1 mill. kroner. Fra fylket 1,3 mill. kroner refusjon, og 1,1 mill. kroner mva.

Rammetilskudd fra staten utgjør 345,1 mill. kroner og er 1,4 mill. kroner lavere enn budsjettet. Rammetilskuddet er økt med 8,1 mill. kroner fra 2016. Rammetilskuddet er knyttet til statlige overføringer som skal sette kommunene i stand til å tilby gode tjenester uavhengig av skatteinnngang. For Bamble betyr dette en inntekt på 345,1 mill. kroner, og er basert på kommunens demografiske sammensetning og flere andre kriterier. Det var en økning i kommunens innbyggertall, 45 personer i 2017 (+0,3 %), sammenlignet med gjennomsnitt for landet 0,7% og Telemark 0,0%. Dette medfører et økt innbyggertilskudd.

Andre statlige overføringer utgjør 94,4 mill. kroner og er 24,9 mill. kroner høyere enn budsjettet. 17,7 mill. kroner er på oppvekst og kultur, og skyldes i hovedsak statlige overføringer for flykninger og enslige mindreårige asylsøkere. 4,6 mill. kroner er på Skole og i hovedsak tilskudd til videreutdanning av lærere. I forhold til 2016 er Andre statlige overføringer økt med 13,8 mill. kroner, 11,1 mill. kroner er på oppvekst og kultur.

Andre overføringer utgjør 5,8 mill. kroner og er 2,9 mill. kroner høyere enn budsjett og 1,1 mill. kroner mer enn i 2016. Salg av Nysteinveien 1,3 mill. kroner.

Skatt på inntekt og formue utgjør 367,1 mill. kroner og er 5,9 mill. kroner høyere enn budsjettet. I forhold til 2016 er det en økning på 12,0 mill. kroner eller 3,4%.

	Skatteinnngang 2017 (mill kr)	%-vis endr.
Anslag NB2017	152 082	1,5 %
Anslag RNB2017	151 375	1,0 %
Anslag NB2018	154 740	3,3 %
Endelig 2017	156 585	4,5 %

Skatteinnngangen for (primær-)kommunene for perioden januar-desember var på 156,6 mrd. kr, dvs. 4,5% høyere enn i 2016. Fra staten ble skatteinnngangen på årsbasis etter NB2018 (Nasjonalbudsjett 2018), anslått til 3,3%. Differansen mellom 9,68 prosent og 8,70 prosent utgjør om lag 1,34 mrd. kr i ytterligere merinntekter for 2016, i tråd med det vi har formidlet

tidligere i år.

	Skatt (mill kr)	%-vis endring
Landet	156 585	4,5 %
08 Telemark	4 427,9	4,1 %
0827 Hjartdal	43,6	7,4 %
0811 Siljan	58,1	7,0 %
0822 Sauherad	103,2	6,9 %
0821 Bø (Telem.)	141,3	6,6 %
0805 Porsgrunn	954,5	6,1 %
0834 Vinje	147,7	5,7 %
0830 Nissedal	41,8	5,3 %
0806 Skien	1 350,5	4,1 %
0826 Tinn	193,7	3,6 %
0814 Bamble	367,1	3,4 %
0815 Kragerø	246,8	3,3 %
0817 Drangedal	85,9	3,0 %
0819 Nome	146,1	2,4 %
0831 Fyresdal	31,8	1,3 %
0807 Notodden	303,6	0,8 %
0829 Kviteseid	59,4	0,3 %
0833 Tokke	75,9	0,3 %

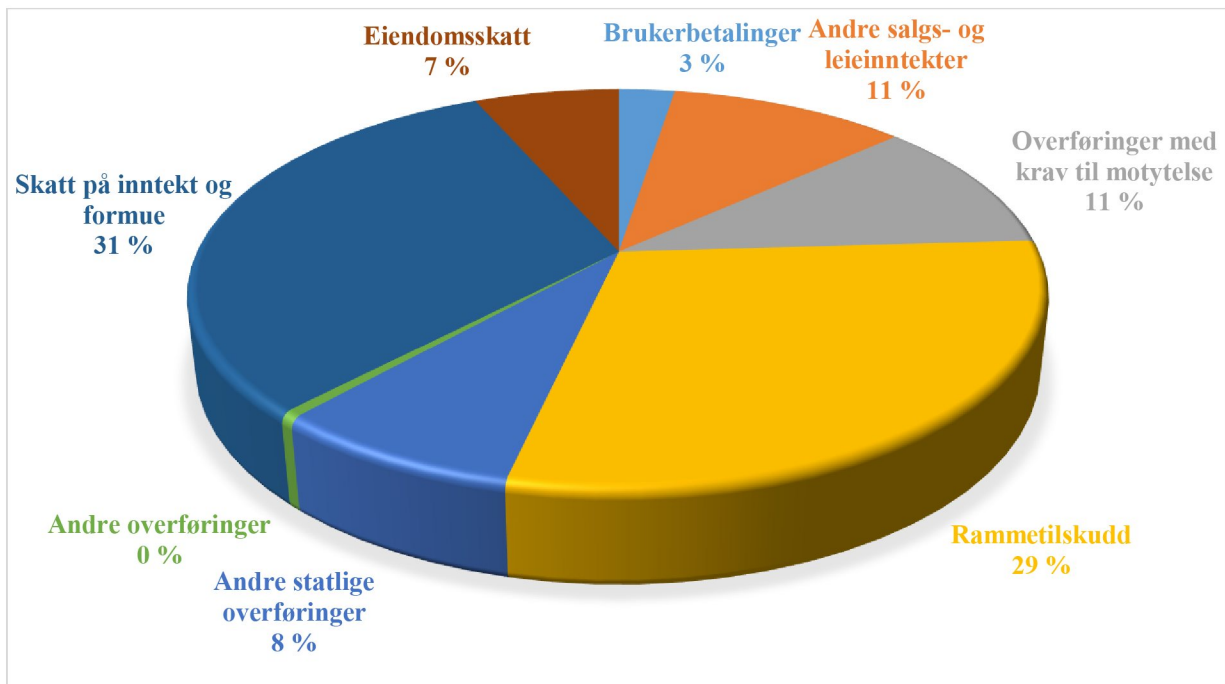
0828 Seljord 77,0 -0,9 % For Bamble er veksten i 2016 på 3,4 % mens det for 2016 på 9,9 % For Telemark var veksten på 4,1%.

Eiendomsskatt utgjør 76,8 mill. kroner og er 0,5 mill. kroner lavere enn budsjett. I forhold til 2016 er det en økning på 11,7 mill. kroner. Dette er i hovedsak en følge av at eiendomsskatten for boliger ble satt opp. Eiendomsskatten utgjør en vesentlig del av kommunens inntekter. Av dette utgjør eiendomsskatten fra handel og næringsvirksomhet ca. 62 %.

	2016	2017	
Bunnfradrag boliger, 1000 kroner	580'	300'	Kommunen har eiendomsskatt i hele kommunen
Promillesats boliger	2,3	3,2	
Promillesats Verk og bruk, El og tele, og Næring, handel, kontor	6,6	6,6	

	2016	2017	Endring
Eiendomsskatt annen eiendom	-47,9	-47,6	-0,3
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	-17,2	-29,2	12,0
ALLE	-65,1	-76,8	11,7

Skatteinntekter, inkl. eiendomsskatt, og rammetilskudd utgjør i alt 68 % av samlede driftsinntekter. Tilskudd, refusjoner, brukerbetaling, salgs- og leieinntekter utgjør til sammen 32 %.

DRIFTSUTGIFTENE

Kommunens driftsutgifter utgjorde totalt 1.154,6 mill. kroner. I forhold til revidert budsjett er det en merutgift på 20,5 mill. kroner. Endringen fra 2016 til 2017 er på 47,9mill. kroner eller 4,3 %.

Tabellen nedenfor viser brutto driftsutgifter fordelt på utgiftstype.

Årsmelding tabell 4 Driftsutgiftene						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016	Endring
Lønnsutgifter	594 652	596 156	546 726	1 504	577 172	17 480
Sosiale utgifter	158 162	161 188	153 090	3 026	152 831	5 331
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	178 520	170 380	159 374	-8 141	180 422	-1 902
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	109 972	106 650	104 224	-3 322	108 159	1 813
Overføringer	82 214	71 165	101 366	-11 049	74 671	7 543
Avskrivninger	53 040	47 721	47 721	-5 318	48 417	4 623
Fordeelte utgifter	-21 925	-19 083	-17 581	2 842	-35 007	13 082
Sum driftsutgifter	1 154 634	1 134 177	1 094 920	-20 457	1 106 665	47 970

Lønn og sosiale utgiftene er samlet på 752,8 mill. kroner og 4,5 mill. kroner lavere enn budsjettet. Utgiftene til fastlønn er 22,1 mill. kroner lavere enn budsjettet, mens utgiftene til vikarer, ekstrahjelp og overtid er 21,8 mill. kroner høyere. Lønn og sosiale utgifter totalt er økt med 3,1 %, 22,8 mill. kroner fra 2016. Skole og barnehage har hatt den laveste økningen, 2%, mens helse og omsorg har hatt den største veksten, 3,9%.

Pensjonskostnadene utgjør en vesentlig del av kommunens lønnsrelaterte kostnader. I 2017 ble det utgiftsført netto pensjonskostnader på 70,6 mill. kroner (ekskl. arbeidsgiveravgift og 2 % arbeidstakers andel), som er 3,7 mill. kroner høyere enn i 2016.

Bokført premieavvik for 2017 utgjør totalt 0,1 mill. kroner. Det består av -8,2 mill. kroner som er årets premieavvik og 8,3 mill. kroner som er det amortiserte premieavviket (resultatført premieavvik 2002-2016), se note 2.

Pr 31.12 utgjør akkumulert premieavvik 46,6 mill. kroner.

Premieavvik oppstått i perioden 2002-2010 er amortisert over 15 år. Premieavvik oppstått i perioden 2011-2013 er amortisert over 10 år. Premieavvik som oppstår fra 2014 skal amortiseres over 7 år.

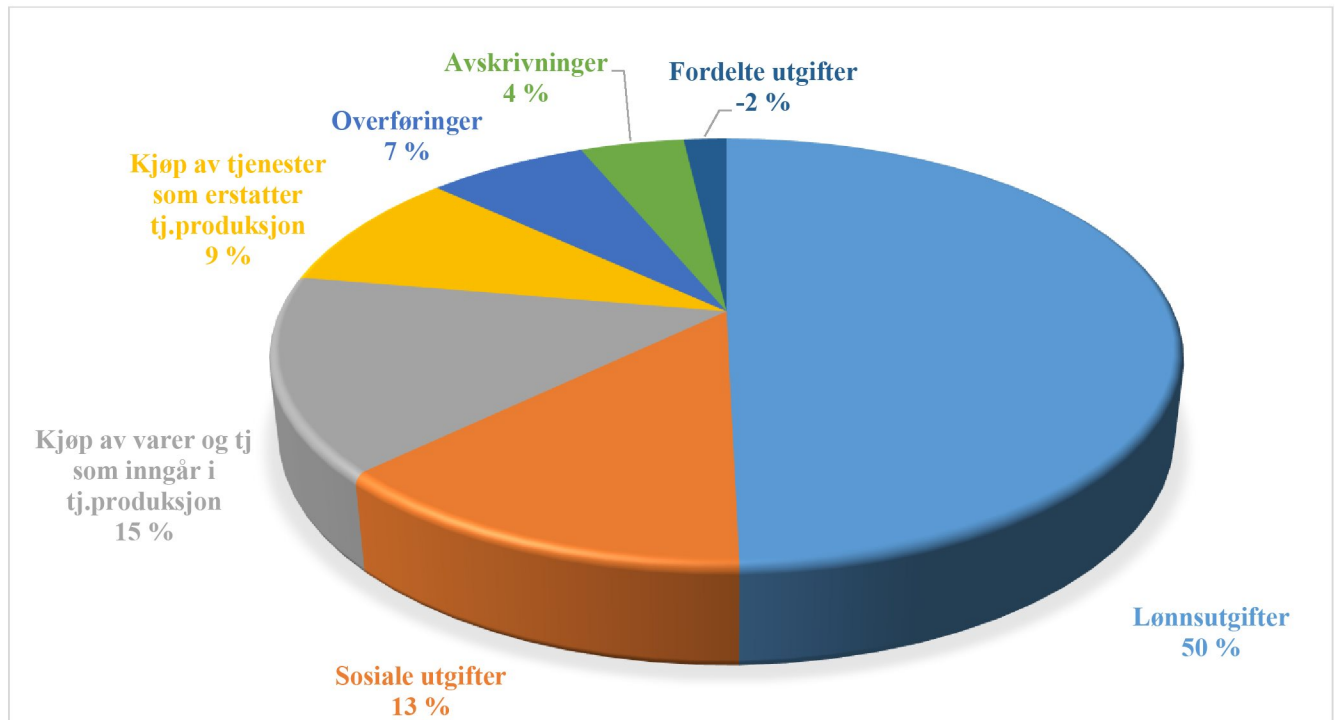
Reservert tilleggsbevilgningspost for lønnsoppgjør var på 6,4 mill. kroner i 2017, det er brukt 4,4 og det gjenstår 2,0 ved utgangen av året.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen er samlet på 178,5 mill. kroner og er 8,1 mill. kroner høyere enn budsjettet. I forhold til 2016 er det en reduksjon på 1,9 mill. kroner

Kjøp av varer og tjenester som erstatter tjenesteproduksjon er samlet på 109,9 mill. kroner og er 3,3 mill. kroner høyere enn budsjettet. I forhold til 2016 er det en økning på 1,8 mill. kroner,

Overføringer er på 82,2 mill. kroner. Utgiftene er 11,0 mill. kroner høyere enn budsjettet og skyldes bl.a. økte utgifter til barnevern, flyktninger og sosialhjelp 6,2 mill. kroner. Økningen fra 2016 er på 7,5 mill. kroner. Bortskrivning av krav på festeavgift på Brotorvet er utgiftsført med 2,0 mill. kroner.

Driftsutgiftene i 2017 er fordelt slik som grafen viser:

Lønn og sosiale utgifter utgjør 63 % av kommunens brutto driftsutgifter.

FINANSUTGIFTER OG FINANSINNTEKTER

Netto finansutgifter i driftsregnskapet utgjør 19,9 mill. kroner. Dette er 9,1 mill. kroner lavere enn budsjettet. I 2016 var netto utgift 23,5 mill. kroner, dvs. at resultatet i 2017 er 3,5 mill. kroner lavere enn for 2016. Renteutgiftene er nedjustert i driftsrapportene. Imidlertid viser regnskap 2017 at renteutgiftene kunne vært redusert ytterligere i budsjettet.

Årsmelding tabell 5 Finansutgifter og finansinntekter						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016	Endring
Renteinntekter og utbytte	12 253	11 428	12 922	825	8 568	3 685
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	19 420	13 000	13 000	6 420	17 296	2 124
Mottatte avdrag på utlån	600	257	257	343	199	402
Sum eksterne finansinntekter	32 274	24 685	26 179	7 589	26 063	6 211
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	17 502	19 551	20 551	-2 049	19 634	-2 132
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	34 622	34 622	34 622	0	29 306	5 316
Utlån	138	100	100	38	598	-459
Sum eksterne finansutgifter	52 262	54 273	55 273	-2 011	49 537	2 725
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 989	-29 588	-29 094	9 599	-23 474	3 486

Renteinntekter, utbytte og eieruttak, samt gevinst finansielle instrumenter/plasseringer er på 31,7 mill. kroner.

Avkastningen på kommunens finansplasseringer er på 21,3 mill. kroner. Avkastningen er 8,3 mill. kroner høyere enn budsjett. I forhold til 2016 er avkastningen 3,9 mill. kroner høyere.

Skagerak Energi AS utbetalte et utbytte i 2017 på 3,8 mill. kroner som er iht. revidert budsjett. Opprinnelig budsjett ble i driftsrapporten for 2. tertial nedjustert til faktisk utbetalt utbytte. I forhold til kommunenes eierandel på 3,34% og med en anslagsmessig markedsverdi på ca. 500 mill. kroner i selskapet, utgjør utbytte 0,8 %.

I k-sak 17/18 ble det vedtatt felles kommunal eierstrategi for Skagerak energi. Hensikten med dette er å ha et samlet utgangspunkt for å best mulig knytte eierskapet opp mot det felles samfunnsoppdraget kommunene har. Det er spesielt innenfor risikjustert avkastning, bærekraft, arbeidsplasser og regionutvikling det vil foreslås å sette inn styringsmål for selskapet. Det er med henvisning til denne saken og til årsmelding 2016 fra Skagerak energi om forventet positiv utvikling at det for 2018 er budsjettet med et utbytte på 4,8 mill. kroner stigende til 6,3 mill. kroner i 2021.

Når det gjelder kommunens plasseringer i Energi- og miljøkapital AS og BTV-fond AS så har vi pr. 31.12.17 ikke lenger andeler i disse selskapene.

Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter er i all hovedsak kommunens renteutgifter på lån. Gjennomsnittlig løpende rente er på 1,78 % ved utgangen av året.

Avdragsutgiftene er ført iht. minimumsavdragsberegning og er iht. budsjett. Avdrag betales/bokføres som vedtatt i budsjettet, de enkelte låneavtalene justeres tilsvarende.

Det vises forøvrig til kommentarer i kapitlet om finansforvaltning og i investeringsregnskapet.

AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER

Totalt er det netto avsetninger fra drift på 38,7 mill. kroner, dette er 38,2 mill. kroner mer enn budsjettert, og 1,1 mill. kroner mer enn i 2016. Tabellen viser samlede avsetninger fra i driftsregnskapet.

Årsmelding tabell 6 Avsetninger						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016	Endring
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	3 946	3 946	0	0	7 149	-3 203
Bruk av disposisjonsfond	31 723	27 087	16 893	-4 636	19 961	11 762
Bruk av bundne fond	6 134	3 858	3 260	-2 275	6 324	-190
Sum bruk av avsetninger	41 802	34 891	20 153	-6 911	33 433	8 370
Overført til investeringsregnskapet	1 367	0	0	1 367	3 161	-1 794
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	68 436	33 925	22 959	34 511	55 751	12 685
Avsatt til bundne fond	10 686	1 480	79	9 206	14 339	-3 653
Sum avsetninger	80 489	35 405	23 038	45 084	73 251	7 238
Netto avsetninger	38 686	514	2 885	38 173	39 818	-1 132

Det er brukt 41,8 mill. kroner av fond og dette er 6,9 mill. kroner mer enn budsjettert. Enhetene har brukt 16,8 mill. kroner, 6,9 mill. kroner mer enn budsjettert, mens det på finans og fellesområdet er brukt 21,0 mill. kroner, som er i henhold til budsjettert.

Totalt er det avsatt 38,7 mill. kroner, inkl. overføringer til investeringsregnskapet.

- Enhetene har avsatt 43,0 mill. kroner, 36,8 mill. kroner mer enn budsjettert.
- På finans og fellesområdet er det avsatt 37,5 mill. kroner, 12,0 mill. kroner er avsatt fra finansavkastningen, 4,5 er avsatt til driftsfondet.

Avsetninger og bruk av fond er foretatt iht. gjeldende delegasjoner, vedtak og regelverk.

BALANSEREGNSKAPET

Samlede balanseverdier er økt med 197,8 mill. kroner. Nedenfor vises utviklingen i 2017 i hovedgrupperingene i balansen.

Årsmelding tabell 7 Balanseregnskapet			
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Regnskap 2016	Endring
Anleggsmidler	2 699 340	2 579 868	119 472
Omløpsmidler	654 714	576 389	78 325
Sum eiendeler	3 354 055	3 156 258	197 797
Egenkapital	740 436	684 539	55 897
Langsiktig gjeld	2 373 469	2 225 066	148 402
Kortsiktig gjeld	240 150	246 652	-6 502
Sum egenkapital	3 354 055	3 156 258	197 797

Noen endringer i balansen nedenfor.

Endring i eiendeler er en følge av:

- økning i aktiverte verdier i faste eiendommer og utstyr 19 mill. kroner
- økning i avsetning til pensjonsmidler 84,7 mill. kroner, jf. note 2.
- økning bankinnskudd 73,0 mill. kroner.
- økning av aksjer og andeler 19,4 mill. kroner.

Endring i egenkapital og gjeld er en følge av:

- økning i fremtidige pensjonsforpliktelser 70,7 mill. kroner
- reduksjon i kortsiktig gjeld 6,5 mill. kroner
- økning i langsiktig gjeld 148,4 mill. kroner

EIENDELER

Likviditet

For å dekke opp for svingningene i inn- og utbetalinger i løpet av året er det nødvendig å ha en tilfredsstillende likviditetsreserve. Kommunens langsiktige likviditetsreserve betegnes som arbeidskapital (Omløpsmidler minus kortsiktige gjeld), og denne sier noe om hva kommunen kan skaffe til veie av likvide midler i løpet av kort tid. Arbeidskapitalen er i 2017 økt med 129,8 mill. kroner i forhold til 2016. Arbeidskapitalen har endret seg slik som tabellen nedenfor viser:

Tabell 8 Finansieringsanalyse			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	2017	2016	Endring
Inntekter driftsregnskapet	1 171 323	1 125 486	45 837
Inntekter investeringsregnskapet	18 231	16 799	1 432
Innbetalinger eksterne finanstransaksjoner	169 263	60 444	108 819
Sum anskaffelse av midler	1 358 817	1 202 729	156 088
Utgifter driftsregnskapet	1 101 595	1 058 247	43 347
Utgifter investeringsregnskapet	77 469	109 285	-31 815
Utbetalinger eksterne finanstransaksjoner	117 124	87 314	29 810
Sum anvendelser av midler	1 296 188	1 254 846	41 341
Anskaffelse-anvendelse av midler	62 629	-52 118	114 746
Endring i ubrukte lånemidler (Økning+/Reduksjon-)	22 198	7 159	15 039
Endring arbeidskapital-bevilgningsregnskapet	84 827	-44 959	129 785
Endring i omløpsmidler	78 325	3 948	74 377
Endring i kortsiktige gjeld	6 502	-48 907	55 408
Endring arbeidskapital-balansen (A-B)	84 827	-44 959	129 785

I 2017 hadde Bamble kommune 1.358,8 mill. kroner i samlede innbetalinger. Samlede utbetalinger var på 1.296 mill. kroner, altså en netto anskaffelse av midler på 62,6 mill. kroner

En del av omløpsmidlene er imidlertid øremerket eller på annen måte bundet opp av lover og regler og kan dermed ikke fritt disponeres av kommunen. Dette gjelder for eksempel ubrukte lånemidler og ulike bundne fondsmidler. Slike midler trekkes derfor fra ved beregning av arbeidskapitalens størrelse.

Den frie delen av arbeidskapitalen, arbeidskapitalens driftsdel er på 134,5 mill. kroner, og er økt med 81,0mill. kroner. Arbeidskapitalens driftsdel beregnes som vist i tabellen.

Tabell 9 Arbeidskapitalens driftsdel			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	2017	2016	Endring
Omløpsmidler	654 714	576 389	78 325
-sum fond	-422 800	-412 985	-9 815
+disposisjonsfond	183 144	147 802	35 342
-ubrukte lånemidler	-29 357	-7 159	-22 198
-ikke disponert netto driftsresultat	-11 054	-3 946	-7 108
-kortsiktig gjeld	-240 150	-246 652	6 502
Arbeidskapitalens driftsdel	134 497	53 449	81 048

Disposisjonsfondene ligger som en del av arbeidskapitalens driftsdel. Dette innebærer at finansbufferen, deler av finanskapitalen og driftsfondet inngår i arbeidskapitalens driftsdel som en del av kommunens beregnede likviditet. Disse midlene er likviditetsmessig tilgjengelige selv om de er plassert. Avsetning for å opprettholde realverdien i finanskapitalen og overskuddet, bidrar positivt til utviklingen i arbeidskapitalens driftsdel.

Bamble kommunes likviditet har i 2017 vært tilfredsstillende. Dette er en direkte følge av store fondsmidler, både drifts- og investeringsfond. Kommunen har ikke tatt opp alle vedtatte lån til finansiering av investeringer. Totalt har kommunen en ubenyttet lånereserve på 47,6 mill. kroner. I henhold til gjeldende finansreglement vurderer rådmannen tidspunktet for låneoptak i forhold til likviditetsbehovet.

EGENKAPITAL OG GJELD*Fondsmidler*

Fondsmidlene gjenspeiler kommunens finansielle reserve. Fondsmidlene inngår i egenkapitalen og utgjør ved utgangen av året 412,9 mill. kroner. Dette er en økning på 32,1 mill. kroner fra året før.

Tabell 10 Fond			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	2017	2016	Endring
Disposisjonsfond	183 144	147 802	35 342
Bundne driftsfond	35 268	30 900	4 369
Ubundne investeringsfond	202 472	233 689	-31 217
Bundne investeringsfond	1 916	594	1 321
Sum fondsmidler	422 800	412 985	9 815

Eksterne øremerkede tilskudd skal føres mot bundne fond. Driftsinntekter avsettes til driftsfond og investeringsinntekter avsettes til investeringsfond.

Totale driftsfond er økt med 39,7 mill. kroner fra 2016 og er i 2017 totalt på 218,4 mill. kroner.

Totale investeringsfond er i 2017 på 204,3 mill. kroner. Det er en reduksjon på 29,9,0 mill. kroner fra 2016. I driftsrapporten for 1.tertial ble investeringsfondendet gjennomgått og endret. Ved utgangen av året er 26,9 til finansiering av fremtidige investeringer. 168,3 mill. kroner står som vedtatt finanskapital. Jf. note 6.

Nedenfor vises økning på 39,7 mill. kroner i kommunens driftsfond fordelt pr. enhet.

Tabell 12 Driftsfond pr.enhet			
Type	2017	2016	Endring
Overordnet ledelse			
Disposisjonsfond	-	2 270	- 2 043
Overordnet ledelse	-	2 270	- 2 043
Stabene			
Bundet driftsfond	-	1 220	- 540
Disposisjonsfond	-	13 138	- 12 257
Stabene	-	14 357	- 12 797
Enhet for samfunnsutvikling og teknikk			
Bundet driftsfond	-	20 322	- 22 675
Disposisjonsfond	-	27 668	- 26 103
Enhet for samfunnsutvikling og teknikk	-	47 989	- 48 778
Skole og barnehage			
Bundet driftsfond	-	1 909	- 764
Disposisjonsfond	-	19 441	- 21 039
Skole og barnehage	-	21 350	- 21 804
Kultur og oppvekst			
Bundet driftsfond	-	7 057	- 4 011
Disposisjonsfond	-	24 837	- 16 198
Kultur og oppvekst	-	31 894	- 20 209
Helse og omsorg			
Bundet driftsfond	-	4 762	- 2 909
Disposisjonsfond	-	21 447	- 12 793
Helse og omsorg	-	26 208	- 15 702
Felles			
Driftsfond	-	74 343	- 57 368
Felles driftsutgifter	-	74 343	- 57 368
Sum fond	-	218 413	- 178 702

I henhold til gjeldende delegasjonsreglement har rådmannen foretatt nye avsetninger til driftsfond, samt videreføring av driftsfond fra tidligere år. Enhetene har samlet økt sine fondsreserver med 22,7 mill. kroner. En detaljert oversikt over enkeltfond ligger i Note 6. Budsjetterte avsetninger er gjennomført. Kommunens felles disposisjonsfond er for 2017 på 72,0 mill. kroner.

Tabellen under viser endringen fra 2016 til 2017.

Tall i 1.000 kroner		Tabell 12 Felles disposisjonsfond		
		2017	2016	Endring
256590001	Langsiktig investert kapital,realvekst avsatt fra avkastningen	7 280	3 610	3 670
256590003	Finansbuffer	26 296	17 991	8 305
256590005	Driftsfond	0	26 539	-26 539
256590006	Vedtatt bruk av driftsfondet 2018-2021 K.Sak 104/17	32 289	0	32 289
256590013	Kst 63/13 Driftsrapport 2.t., Omstillingsfond disp. av rådmann	1 631	2 381	-750
256590014	Kst 80/13 ØP 2014-2014, Investeringsfond	4 535	4 535	0
Sum fondsmidler		72 031	55 056	16 975

Driftsfondet er kommunens generelle driftsbufferfond og brukes til tilleggsbevilgninger i løpet av året. Fondet er økt fra 2016 med 5,7 mill. kroner og er for 2017 på 32,3 mill. kroner.

Driftsfondet bør være på 2 % av driftsinntektene (23,4 mill. kroner i 2017) for å kunne dekke opp svingninger i inntekter og utgifter i løpet av året.

Langsiktig gjeld

Kommunens langsiktige gjeld er ved utgangen av 2017 på 2 373 mill. kroner og er økt med 148,4 mill. kroner i forhold til 2016.

Tall i 1.000 kroner		Tabell 13 Utvikling av langsiktig gjeld		
		2017	2016	Endring
Pensjonsforpliktelser	1 430 675	1 359 956	70 719	
Ihendehaverobligasjonslån	526 128	591 773	-65 645	
Sertifikatlån	239 000	100 000	139 000	
Andre lån	177 666	173 337	4 328	
Sum gjeld	2 373 469	2 225 066	148 402	

Kommunens pensjonsforpliktelse ovenfor sine ansatte utgjør av dette 1 430,7 mill. kroner, og er økt med 70,7 mill. kroner. Kommunen har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse og Statens pensjonskasse. Samlede avsatte pensjonsmidler er 1.169 mill. kroner, netto forpliktelse er dermed på 228,7 mill. kroner. Se note 2.

Langsiktig gjeld til finansiering av investeringer og videre utlån er på 942,8 mill. kroner, og er økt med 77,7 mill. kroner. Kommunens vedtatte lånegjeld er i realiteten høyere, tatt i betraktning at 47,6 mill. kroner i vedtatte lån til investeringer ikke er tatt opp. Se del 2 kapittel Finansiell virksomhet, gjeldsutvikling.

Ubrukte lånemidler

I K-sak 120/16 ble det for 2017 godkjent et låneopptak på startlånsmidler på inntil 35 mill. kroner. Dette låneopptaket er gjennomført i 2017. Totalt er det ubenyttede vedtatte lånefullmakter pr.31.12 på 47,6 mill. kroner. Tabellen nedenfor viser status for ikke opptatte lån i 2017.

<i>Tall i 1000 kroner</i>	
Ubrukt fra 2016	71 286
Lånefinansiering vedtatt i opprinnelig budsjett 2017	64 634
Finansiering investeringsregnskapet ved bruk av lån 2017	-22 140
Ubrukte vedtatt lånefinansiering for prosjekter 31.12.2017	113 780
Nedjustert årsforbruk i driftsrapport 2.tertial	-66 207
Ubrukte vedtatt lånefinansiering i årsbudsjettet 31.12.2017	47 573
Ubrukte vedtatt lånefinansiering for prosjekter 31.12.2017	113 780
Lånefinansiering vedtatt i opprinnelig budsjett 2018	101 010
Sum ikke opptatte lån for 2018 og tidligere	214 790

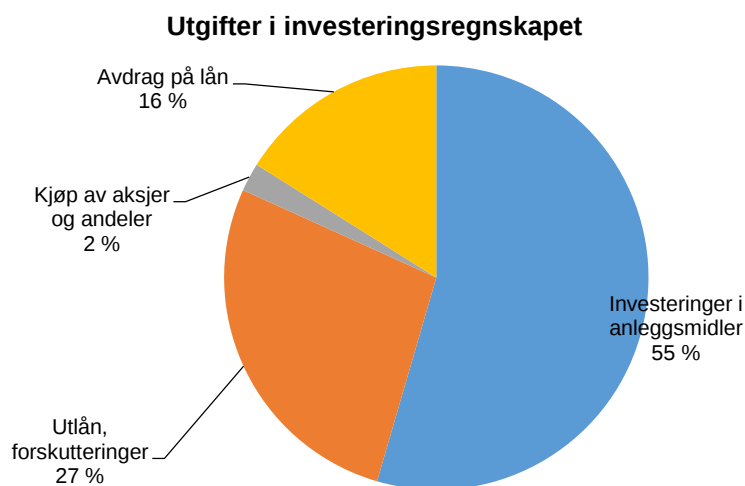
INVESTERINGSREGNSKAP

SAMLEDE UTGIFTER I INVESTERINGSREGNSKAPET

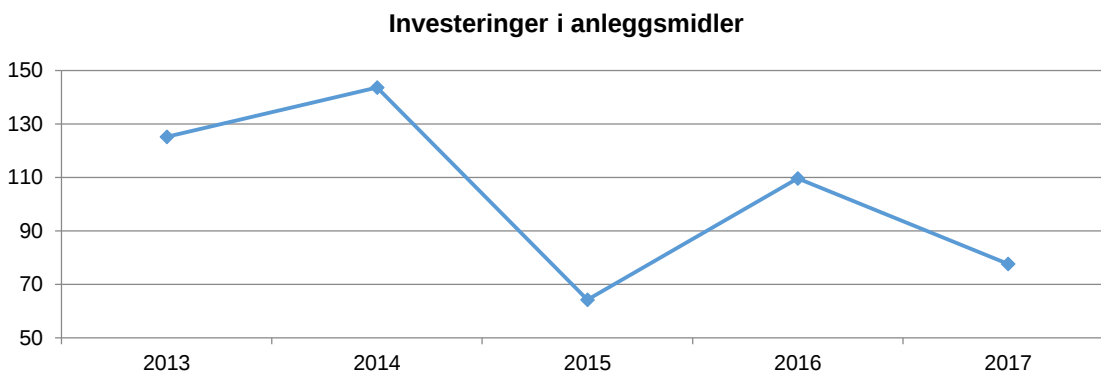
Regnskapet for 2017 viser sum utgifter i investeringsregnskapet med i alt 224,6 mill. kroner. Det er investert 77,7 mill. kroner i anleggsmidler, utlånte husbankmidler er på 38,9 mill. kroner og 22,7 mill. kroner er betalt i avdrag på gjeld. Opprinnelige budsjetterte investeringsrammer var til sammen på 118,9 mill. kroner i 2017, mens reviderte rammer var 257,6 mill. kroner.

Årsmelding tabell 14 Utgifter i investeringsregnskapet					
Tall i 1.000 kroner	Regnskap	Revidert	Avvik budsjettert regnskap	Regnskap 2016	Endring fra i fjor
	2017	budsjettt 2017			
Investeringer i anleggsmidler	77 748	89 514	11 766	109 602	-31 854
Utlån og forskutteringer	38 876	77 393	38 517	17 341	21 535
Kjøp av aksjer og andeler	3 012	1 900	-1 112	3 079	-67
Avdrag på lån	22 695	7 800	-14 895	17 040	5 655
Dekning av tidligere års udekket	81 003	81 003	0	0	81 003
Avsetninger	1 321	0	-1 321	7	1 314
SUM ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	224 655	257 610	32 955	147 069	77 586

Avvik fra budsjettt på utlån og forskutteringer skyldes i stor grad at disponerte Startlånsmidler som kan forventes blir utbetalt i 2018. Totalt står 29,4 mill. kroner igjen av opptatt ikke utbetalte startlån.

I forhold til 2016 år har aktiviteten i 2017 i nyinvesteringer i utstyr, bygg og anlegg vært 31,8 mill. kroner lavere. Reviderte budsjetterte utgifter var 89,5 mill. kroner for 2017, og det er brukt 11,8 mill. kroner mindre enn dette.

Grafen viser årlig utbetaling til investeringene i anleggsmidler de siste fem årene. Investeringsutgiftene har i hovedsak vært kjøp av varer og tjenester til de enkelte prosjektene.

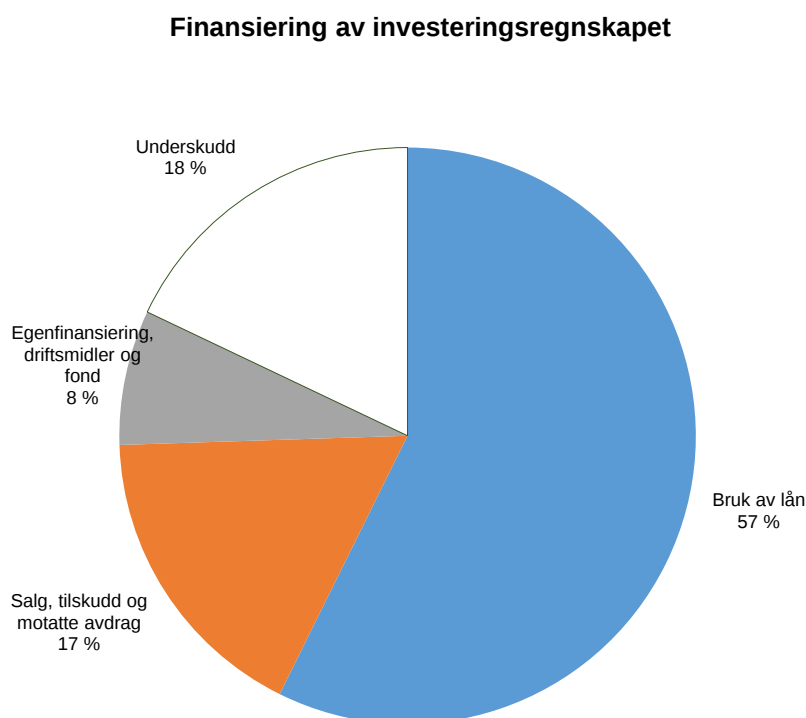
Tidligere vedtatte bevilgninger til investeringer som er ubrukte ved utgangen av 2017 videreføres til bruk i 2018. Rådmannen delegeres fullmakt til å justere budsjettene for 2018 når regnskapet for 2017 er klart. jf. Kommunestyrets vedtak i årsbudsjettet for 2018 – sak 104/17

FINANSIERING AV INVESTERINGENE

Regnskapet vedr. finansiering i investeringsregnskapet viser i alt 189,4 mill. kroner.

Årsmelding tabell 15 Finansiering av investeringene					
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Gjeldende budsjett	Avvik budsjett regnskap	Regnskap 2016	Endring fra i fjor
Bruk av lånemidler	112 802	99 634	-13 168	17 341	95 461
Inntekter fra salg av anleggsmidler	6 669	3 000	-3 669	1 603	5 066
Tilskudd til investeringer	614	0	-614	1 340	-726
Kompensasjon for merverdiavgift	8 486	6 517	-1 973	6 688	1 798
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	25 767	7 800	-17 967	23 955	1 812
Andre inntekter	882	0	-822	253	629
Overført fra driftsregnskapet	1 367	0	-1 367	3 161	-1 794
Bruk av avsetninger	32 771	2 000	-30 771	11 724	21 047
SUM FINANSIERING	189 358	118 951	-70 411	66 065	123 293
Udekket/udisponert	-35 297	0	35 297	-81 003	45 706

Grafen viser den prosentvise fordelingen av de ulike finansieringskildene

Salg, refusjoner, tilskudd og mottatte avdrag er på 42,4 mill. kroner og utgjør 21% av finansieringen, driftsmidler og fondsmidler er på 14,9 mill. kroner. Bruk av lån er bokført med 112,8 mill. kroner.

I 2017 er det ikke tatt opp tilstrekkelig med lån til finansiering av ordinære investeringer. Det medfører at budsjettert finansiering ved bruk av lån dermed ikke kan gjennomføres. Regnskapsmessig underskudd fra investeringer pga. manglende låneopptak i 2017 på er på 35,3 mill. kroner. Dette forutsettes dekket inn når tidligere års vedtatte låneopptak er gjennomført og dekkes i 2018 ved bruk av lån.

Investeringsregnskapet er derfor avsluttet med et underskudd på 35,3 mill. kroner.

ENDRINGER I BUDSJETTET I 2017

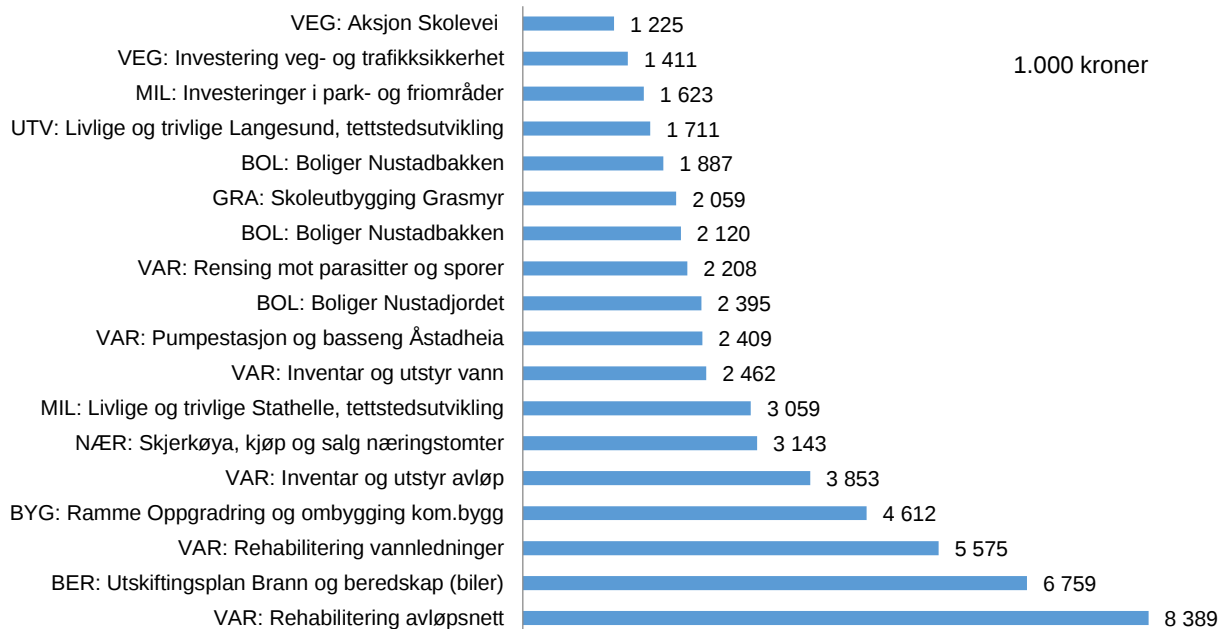
I løpet av året er det foretatt endringer i budsjettet. Ubrukte bevilgninger fra 2016 er overført til bruk i 2017 iht. delegasjonsfullmakt gitt i budsjettvedtaket for 2017 k-sak 120/16. I driftsrapportene for 2. tertial er det gitt enkeltbevilgninger og det er foretatt korrigeringer ift. forventet årsforbruk på investeringsprosjektene. Utover dette er det foretatt mindre endringer innenfor de vedtatte rammene eller ved bruk av enhetenes driftsmidler.

INVESTERINGSPROSJEKTER

Alle utgifter i investeringsregnskapet er knyttet til investeringsprosjekter. Investeringene på prosjektene i investeringsregnskapet er års-uavhengige og bevilgninger overføres automatisk fra ett år til et annet så lenge prosjektet ikke er avsluttet. Prosjekter som har pågått kan derfor ha sin finansiering fra tidligere år. I tillegg til de prosjektene som er vedtatt i kommunestyret har administrasjonen fullmakt til å overføre driftsmidler til investering.

Grafen nedenfor viser investeringsutgiftene på de største enkeltprosjektene:

Investering i anleggsmidler, brutto utgifter over 1 mill.kroner

Totalt er det 94 større eller mindre prosjekter med budsjett eller regnskapsmessig aktivitet i 2017. Hvert prosjekt har tildelt egen prosjektleder med ansvar for fremdrift og økonomi som rapporterer på økonomi og fremdrift i årsmeldingen. I kapitlet om investeringsprosjekter følger en oversikt over økonomi samt status for hvert enkelt investeringsprosjekt med kommentarer.

INVESTERINGSPROSJEKTENE

I budsjettbehandlingen ble investeringsbudsjettet for 2017 vedtatt på rammenivå hvor enkeltprosjekter ble prioritert innenfor de enkelte rammene. Rådmannen har administrativ fullmakt til å foreta mindre tekniske og ikke prinsipielle budsjettendringer mellom enkeltprosjekter innenfor de gitte rammene. Det er for 2017 påløpt 57,3 mill. kroner i netto utgifter på investeringsprosjektene. Tabellen nedenfor viser status på prosjektrammenivå for investeringene i 2017.

Årsmelding tabell 17 Netto prosjektrammer						
Tall i 1.000 kroner	Prosjekt-bevilgninger tom 2017	Prosjekt-regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Prosjekt-bevilgninger som videreføres
Beredskap og brannsikkerhet	8 913	8 570	-343	6 862	0	-343
Kommunale utleieboliger, boligsosial hp.	59 523	23 291	-36 232	3 387	0	-36 232
Oppgradering kommunale bygg	46 009	40 900	-5 109	4 612	0	-5 109
Finansielle investeringer	-439 243	-358 575	80 667	-57 252	2 184	80 667
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole	3 300	2 059	-1 241	2 059	0	-1 241
Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0
IKT investeringer	34 602	26 102	-8 500	4 977	0	-8 500
Kirkelig Fellesråd	19 706	5 580	-14 126	3 379	0	-14 126
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	8 662	6 939	-1 723	39	0	-1 723
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	15 352	9 606	-5 746	4 116	0	-5 746
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	21 805	23 667	1 862	4 055	0	1 862
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	-5 929	-11 043	-5 114	369	0	-5 114
Vann, avløp, renovasjon	89 753	85 077	-4 676	20 279	0	-4 676
Veg og trafikksikkerhet	16 864	17 143	279	3 118	0	279
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	0	0	0	0	0	0
Sum netto investeringsrammer	-120 683	-120 684	0	0	2 184	0

Totalt anbefales investeringsregnskapet avsluttet med et underskudd på prosjektrammene på 2,2 mill. kroner. Dette skyldes i sin helhet høyere innskudd til KLP og manglende salg av eiendommer som finansiering av dette. **Det anbefales en tilleggsbevilgning for å finansiere underskuddet på kr. 2.184' finansierte av disponibelt investeringsfond 253090901 Udisponerte kapitalmidler**

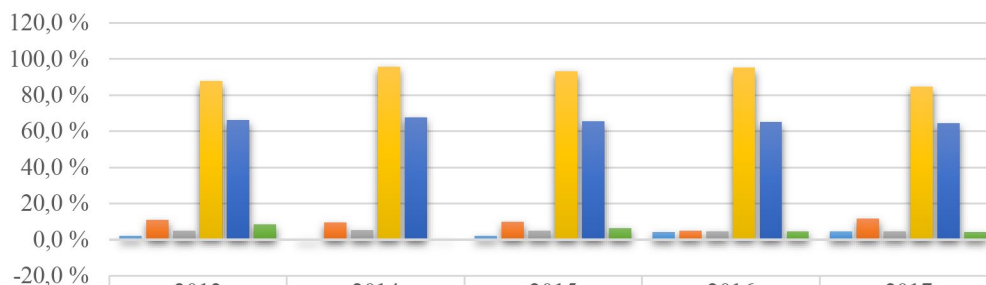
PROSJEKTRAMMER SOM VIDEREFØRES

Godkjente rammer og bevilgninger forutsettes videreført fra ett år til et annet. Totalt videreføres netto godkjente prosjektrammer på 80,7mill. kroner fra 2017 til 2018. Beløpene for det enkelte prosjektet fremkommer i kapitlet om investeringsrammene.

Det er ingen prosjekter i denne omgang som ber om utvidet prosjektramme. Det er imidlertid varslet budsjettsprekke på Nustadjordet og Nustadbakken og her fremmes egne saker til politisk behandling i mai. I tillegg er det knyttet usikkerhet til renoveringskostnader på Sundbykåsa, renoveringskostnader på Bamble kirke, samt at salgssummen på Lenås ble lavere enn budsjettet. Dette er saker rådmannen kommer tilbake til så snart de er avklart.

OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Økonomiske nøkkeltall i % av brutto driftsinntekter

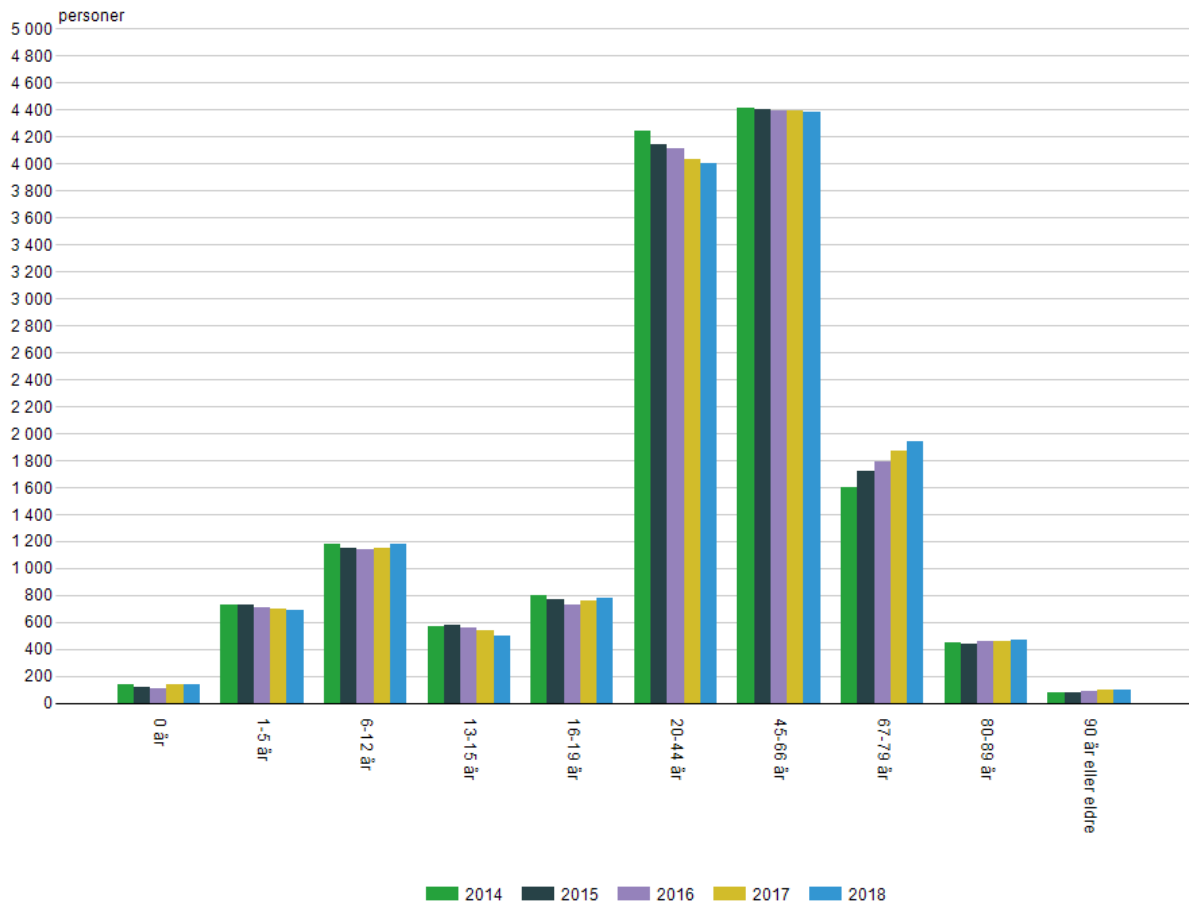

	2013	2014	2015	2016	2017
Netto driftsresultat	1,7 %	-0,6 %	2,0 %	3,9 %	4,2 %
Arbeidskapitalens driftsdel	10,7 %	9,4 %	9,5 %	4,7 %	11,5 %
Renter og avdrag	4,7 %	5,0 %	4,7 %	4,3 %	4,5 %
Vedtatt brutto langsiktig lånegjeld	87,5 %	95,6 %	93,1 %	95,0 %	84,6 %
Lønn og pensjon	66,0 %	67,6 %	65,4 %	64,9 %	64,3 %
Økning bto driftsinntekter	8,3 %	0,2 %	6,2 %	4,4 %	3,9 %

- **Brutto driftsinntekter** er økt med 4,1 % i 2017 ift. 2016. Veksten er spesielt høy for andre overføringer 23,6 % og eiendomsskatt med 18%.
- **Netto driftsresultatet** sett i forhold til driftsinntektene er på 4,2 %. Over tid bør resultatet være minst 1,75 %. For Bamble er gjennomsnittet i perioden 2013-2017 på 2,2 %.
- **Arbeidskapitalens driftsdel**, som tilsvare kommunens likviditetsreserve, er på 11,5 % ift. driftsinntektene mot tilsvarende 4,7 % foregående år.
- **Rente- og avdragsutgifter** på driftsutgiftene er på 4,5 % i forhold til driftsinntektene mot tilsvarende 4,3 % foregående år. I 2013 - 2017 har kommunen nytt godt av et lavt rentenivå. Rentenivået på kommunens gjeld er synkende og var på 1,78% pr.31.12.
- **Brutto lånegjeld** ift. driftsinntektene utgjør 84,6%. Desto høyere gjelda er i forhold til inntektene, desto vanskeligere er det å håndtere en renteoppgang.
- **Lønn og pensjon** sett i forhold til driftsinntektene utgjør 64,3 % og er noe redusert ift. 2016. Desto høyere andel av kommunens utgifter som er bundet opp i lønn, desto mindre evne har kommunen til raske omstillinger.
- Bamble kommunes finansielle handlefrihet er tilfredsstillende og den er bedret i forhold til foregående år. Blant annet er Driftsfondene økt med 39,7 mill. kroner. Enhetene viser stor evne til å styre tjenestene innenfor driftsrammene de har og klarer i tillegg å frigjøre ressurser som er avsatt til fond. For 2018 og fremover innebærer dette at enhetene også har et handlingsrom for å imøtekomme uforutsette hendelser og iverksette engangstiltak.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Folkemengde 1. januar, etter statistikkvariabel, region, år og alder

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Folkemengde 1. januar, etter år, statistikkvariabel, kjønn og alder

		0 år	1-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90+	Totalt
2014	Menn	64	369	611	311	414	2189	2196	827	184	24	7189
	Kvinner	72	358	571	257	385	2056	2214	776	262	53	7004
	Total	136	727	1182	568	799	4245	4410	1603	446	77	14193
2015	Menn	58	361	591	302	421	2129	2199	873	179	31	7144
	Kvinner	62	368	563	272	349	2017	2206	847	261	51	6996
	Total	120	729	1154	574	770	4146	4405	1720	440	82	14140
2016	Menn	54	351	593	294	393	2115	2189	900	198	26	7113
	Kvinner	52	353	551	269	336	1996	2201	891	265	61	6975
	Total	106	704	1144	563	729	4111	4390	1791	463	87	14088
2017	Menn	68	345	596	282	419	2065	2192	932	194	33	7126
	Kvinner	70	349	551	261	341	1972	2198	942	268	60	7012
	Total	138	694	1147	543	760	4037	4390	1874	462	93	14138
2018	Menn	73	347	610	257	443	2056	2180	969	197	30	7162
	Kvinner	68	342	573	244	338	1949	2201	967	273	66	7021
	Total	141	689	1183	501	781	4005	4381	1936	470	96	14183

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Etter to år med befolkningsnedgang steg folketallet i Bamble kommune med 50 personer i 2016. Økningen har fortsatt, og i 2017 steg folketallet med 45 personer, en økning på 0,3%. Økningen er størst i aldersgruppene 6 – 12 år og 67 – 79 år. Det er også i 2017 en nedgang i aldersgruppen 20 – 44 år, men nedgangen er ikke like stor som i 2016. Det bor flere menn enn kvinner i Bamble kommune, og i motsetning til 2016 var det størst økning blant menn i 2017.

Pr. 1. januar 2018 var innbyggertallet i Bamble kommune 14.183.

STYRINGSMÅL	Resultat2016	Vedtatt 2017	Resultat2017	Kommentarer
Befolkningsvekst	0,4 %	1,3%	0,3 %	I 2017 har det vært en befolkningsøkning. Dette har konsekvenser for kommunens frie inntekter, skatt og rammetilskudd.
	50	184	45	
Befolkning pr. 31.12	14.138	14.322	14.183	

I vedtatt kommuneplan er det en målsetting om at Bambles befolkningsvekst skal være på samme nivå eller høyere enn den beregnede nasjonale veksten (1,3%), et mål vi pr. i dag ikke klarer å oppnå. Folkeveksten i landet var på 0,7 %, mens den i Telemark fylke var 0,05 %.

PERSONAL, OPPLÆRING, HELSE, MILJØ, SIKKERHET OG LIKESTILLING 2017

BEMANNING/ÅRSVERK OG ANSATTE 31.12.17:

Enheter	Årsverk			Ansatte		
	Faste	Midler-tidige	Prosjekt	Faste	Midler-tidige	Vikarer
Rådmannen og ledergruppa	6			5	1	
Staber	62,2	0,1	0,6	44	20	1
Teknikk og samfunnsutvikling	117,2	0,5	1,0	118	4	1
Skole og barnehage	303,1	28,9	0,5	348	26	30
Kultur og oppvekst	111,0	9,1	2,3	137	7	12
Helse og omsorg	356,1	4,9	17,5	498	14	48
Pr 31.12.2017	955,6	43,5	21,84	1150	72	92
31.12.2016	955,9	24,4	25,0	1180	71	55
Endring	-0,3	19,1	-3,2	-30	1	37

Endring faste årsverk 01.01.2017 – 31.12.2017

Enheter	Årsverk	Forklaring
Teknikk og samfunnsutvikling	0,9	årsverk miljøservicearbeider, fra Helse og omsorg
Skole og barnehage	5,1	
	-7,0	årsverk nedbemanning Grasmyr og Nustad barnehager
Kultur og oppvekst	2,0	årsverk Bofellesskap for enslige mindreårige
	-0,8	årsverk, daglig leder Skjærgårdshallen
	-0,6	innsparing årsverk Clarksenteret
Helse og omsorg	1,0	årsverk demenskoordinator K-sak 120/16
	-0,9	årsverk miljøservicearbeider, til Teknikk og samfunnsutvikling
Endring faste årsverk	-0,3	

Endring i antall årsverk de siste årene:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
10,5	25,0	45,2	2,6	1,5	-2,7	0,9	12,7	-0,3

TJENESTEOMRÅDE: REKRUTTERING OG ORGANISASJONSUTVIKLING

STYRINGSMÅL	Resultat 2015	Resultat 2016	Vedtatt mål 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Økning i antall lærlinger – spesielt som helsefagarbeidere *Antallet forutsetter intern/ekstern finansiering	21	21	*	20	19 lærlinger og 1 lærekandidat. 16 av 20 er i helsearbeiderfaget.

Kvalifiserte søkere pr. stilling	91 utlysningssaker, 1284 søkere	107 utlysningssaker, 1604 søkere	>1	138 utlysningssaker, 1711 søkere	Jevnt over er det godt med søkere til utlyste stillingene. Likevel er det færre søkere til sykepleierstillingene, Turnover 2017: 5,6 % (2,0% i 2016)
Antall studenter i praksis	135	148	140	134	
Antall personer i språkpraksis	Ikke målt	37	40	21	
Antall personer i arbeidsutprøving/praksis	60	47	75	55	

REKRUTTERING

I 2017 har Bamble kommune lyst ut 138 stillinger, hvorav 54 var internutlysninger. Dette er en økning i forhold til 2016 som forklares med overgangen fra database for uønsket deltid til *Heltidskultur*. Ledige stillinger lyses ut internt for at deltidsansatte som ønsker økt stillingsprosent kan søke og for at kommunen som arbeidsgiver skal ivareta kvalifiserte deltidsansattes fortrinnsrett ved ledighet i stilling.

Jevnt over er det godt med søkere til de fleste utlyste stillingene. Utfordringen i 2017 er knyttet til rekruttering av autoriserte sykepleiere til kommunen. Her konkurrerer Bamble kommune med de andre Grenlandskommunene om de samme ressursene. For å demme for denne utfordringen ble sykepleiere prioritert i lokalt lønnsoppgjør i 2017. En eventuell synlig effekt forventes tidligst høsten 2018.

Eksternutlysninger ble annonsert i lokalavisenes nettutgaver, på www.nav.no og Bamble kommunes hjemmeside. Enkelte utlysninger har i tillegg blitt annonsert i fagtidsskrift og på Finn.no. Vi informerer også om ledige stillinger på Bamble kommunes Facebook - side.

Nær 100% av søkerne legger inn søknad elektronisk.

I 2017 har vi behandlet til sammen 38 krav om økt stilling etter aml. § 14-4a, og krav om fast ansettelse etter aml. § 14-9. Av disse ble 33 krav innvilget.

Kompetansebyen Grenland:

Bamble kommune har i 2017 deltatt på to jobbmesser, spesielt med tanke på rekruttering av sykepleiere, og drive omdømmebygging for kommunen som en attraktiv arbeidsplass. Disse messene ble arrangert av Kompetansebyen Grenland, som er et samarbeid mellom USN, studentorganisasjonene og Grenlandskommunene. Bamble kommune deltar i dette samarbeidet.

På slutten av året 2017 ble det også igangsatt et pilotprosjekt via Kompetansebyen Grenland, hvor målet er å bedre kvalitet i praksisperiodene for studentene, og økt rekruttering av studenter/ ferdig utdannede med profesjoner som Grenlandskommunene har et stort behov for. Dette prosjektet fortsetter i 2018, og Bamble kommune vil få flere representanter inn i prosjektet.

Organisasjonsutvikling

Vinteren 2017 ble det nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe som utarbeidet *Retningslinjer for omorganisering og nedbemanning*. Disse ble vedtatt i administrasjonsutvalget 7. mars 2017.

Formålet med retningslinjene er å gjøre Bamble kommune som organisasjon i bedre stand til å gjennomføre organisasjonsendringer/omstilling på de områder som til enhver tid har behov for det. Retningslinjene er tuftet på gjeldende lov og avtaleverk, og skal være en støtte til ledere i slike prosesser.

Høsten 2017 ble prosjektet *Vurdere endret organisering av virksomhet for Innvandring, Voksenopplæring og Aktivisering (VIVA)* igangsatt. Prosjektet har sin bakgrunn i en bestilling fra kommunestyre om å vurdere endret organisering. Det ble ikke besluttet noen endringer i organiseringen av VIVA på nåværende tidspunkt, men satt

på vent til kommunen kjenner mer til følgende av Prosjekt ny ungdomsskole og eventuelle endringer i økonomiske rammer for VIVA som følge av redusert antall flyktninger.

LÆRLINGER

Bamble kommune hadde 19 ordinære lærlinger og én lære kandidat ved årsskiftet. Av disse er 16 lærlinger utplassert innenfor helsearbeiderfaget, i tillegg har vi lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget, institusjonskokkfaget og kontor- og administrasjonsfaget. Det ble avlagt og bestått 11 fagprøver i 2017, herav fem stykker fikk karakteren *meget godt bestått*. Bamble ligger i toppen på resultater i Telemark.

Tendensen over hele fylket er at andelen voksne søkere til læreplass øker, og andelen søkere med ungdomsrett går ned. Av 10 nye lærekontrakter i 2017, var halvparten voksne. Disse får kommunen et lavere tilskudd på enn vi får på lærlinger med ungdomsrett.

Fokuset på systematisering og tydeliggjøring av verdiskapning har fortsatt i 2017. Alle lærlinger i helse og omsorg er lagt inn i GAT turnus som gir en god oversikt over verdiskapningen. Andelen verdiskapning så langt viser imidlertid at vi fortsatt har noe å gå på. Individuelle forskjeller og utfordringer blant lærlingene gir utslag på oppnådd verdiskapning. Det er også en praktisk utfordring at ikke alle lærlinger har eller får tatt førerkort før de skal arbeide i hjemmetjenesten. Det er vanskelig å få ut forventet verdiskapning når lærlingene ikke kommer seg rundt til brukerne ved egen hjelp. En er også avhengig av bil til og fra arbeid ved turnusjobbing i Vest-Bamble og på Herre.

TJENESTEOMRÅDE: KOMPETANSEUTVIKLING

STYRINGSMÅL	Resultat 2015	Resultat 2016	Vedtatt mål 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Utarbeide plan for kompetanseutvikling	I h.h.t. mål	I h.h.t. mål		I h.h.t. mål	
Fornøye brukere – interne kurs	5,5	5,3	5	5,2	
Antall ansatte som tar kompetansegivende videreutdanning	48	45	50	40	

Kompetanseheving

I 2017 har 40 ansatte fullført kompetansegivende utdanning (studiepoeng), hvorav 25 ansatte har fullført utdanning med mindre enn 10 studiepoeng og 15 ansatte har fullført utdanning med flere enn 10 studiepoeng. Aktuelle fag har vært engelsk, norsk, matematikk, regnskap, prosjektledelse, veiledning, arbeidsrett, familierterapi, forvaltning, rus og helsesøstersykepleie, kreft og lindrende pleie, nevrologi, psykisk helsearbeid, seksuelle overgrep, innovasjon og ledelse, musikk, ledelse, akuttmedisin og master i HMS opplæring.

Arbeidsmiljøloven § 3-5 pålegger arbeidsgiver plikt til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. I 2017 ble det gjennomført opplæringsdager innenfor flere områder, bl.a. systematisk og praktisk HMS arbeid, arbeidsmiljøloven, 3 partssamarbeid og medbestemmelse, det psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet, brannforebygging, rus og avhengighet i arbeidslivet.

HMS forum Grenland er et forum med ressurspersoner fra Grenlandskommunene innen HMS arbeidet. HMS forumet arrangerte Halenseminaret mai 2017 med temaet *Hvordan få til gode resultater med fokus på atferdsøkonomi*. Dagen ble arrangert for aktuelle ressurspersoner innen HMS arbeidet, hovedverneombud og bedriftshelsetjenesten fra Grenlandskommunene.

Årlig utarbeides det *Plan for kompetanseutvikling*. Planen tar utgangspunkt i kompetansebehov og planlagte tiltak som utvikler medarbeidere for å møte nye krav og behov.

Lederutvikling

Gjennom mange år har Bamble kommune hatt fokus på kompetanseutvikling for ledere. Strategisk ledelse og personalledelse har vært prioritert i lederopplæringen. I 2017 har lederutviklingen bl.a. bestått av å videreføre fokus på relasjonsledelse, samt utvikle Bamble kommune som en attraktiv kommune/positivt omdømme og perspektivet *Bamble kommune som arbeidsgiver*.

Kompetansesenteret Halen gård

Halen gård er kommunens kompetansesenter og blir brukt internt av organisasjonen, de politiske miljøer, samt ved aktiviteter i samarbeid med Grenlandskommunene. I tillegg er Halen gård kommunes krise- og beredskapssenter, og har utleiedrift. I 2017 var det 329 arrangementer på Halen gård i form av kurs/fagdager, dagsmøter, kveldsmøter og selskap.

Halen gård har i 2017 fått digital speiling i outlook/kalenderoversikt.

Kompetansenettverk Grenland

Kompetansenettverket er representert ved alle Grenlandskommunene. Det utarbeides årlige handlingsplaner, og det er ønskelig om å være en strategisk bidragsyter til kompetanse-, kvalitets- og utviklingsutviklingen i Grenlandskommunene. I 2017 ble det gjennomført felles fagdag i HR faget. I tillegg har implementering av *KS læring* vært en viktig aktivitet for nettverket. *KS læring* er en digital læringsarena for kunnskapsdeling og kompetanseutvikling samt portal for intern kursoversikt med påmelding.

TJENESTEOMRÅDE: LIKESTILLING

Kommuneloven § 48, punkt 5:

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

1. Handlingsplan

Som offentlig arbeidsgiver er kommunen pålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, og dette er også viktig for tjenestekvalitet og for å skape spennende arbeidsplasser for våre medarbeidere. Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering ble sist revidert i 2016, men det er arbeidet etter de samme mål i 2017.

Handlingsplanen har mål og tiltak innen 6 hovedområder:

Mål	Tiltak
1. Heltid: Heltidsandelen i Bamble kommune skal være høyere enn kommunesektoren generelt.	☐ Innføre begrepet «heltidskultur» ☐ <i>Databasen for uønsket deltid utgår på sikt, og det utarbeides nye retningslinjer for praktisering av fortrinnsretten</i> ☐ Heltid og økte stillinger som tema i medarbeidersamtaler, medbestemmelsesmøter og personalmøter ☐ Virksomheter med høy andel uønsket deltid definerer egne mål for heltid ☐ Motivere til å prøve ut ulike arbeidstids- og turnusordninger
2. Likelønn: I Bamble kommune har vi likelønn	☐ Fokus på lik lønn for arbeid av lik verdi i lokale lønnsforhandlinger
3. Mangfold og rekruttering: Medarbeiderne i Bamble kommune representerer mangfoldet i befolkningen.	☐ Alle kvalifiserte kandidater oppfordres til å søke jobb hos oss uansett alder, kjønn, etnisitet, religion og funksjonsevne. ☐ Positiv særbehandling benyttes der dette fremmer likestilling av under- representerte grupper (ved kvalifikasjonsmessig likhet)

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Enheter og virksomheter med stor skjevfordeling oppfordres til å lage egne tiltak for å oppnå større mangfold. ☐ Videreføre arbeidet med språk- og arbeidspraksisplasser. ☐ Prosjekt arbeidspraksis med fokus på kvalifisering.
<p>4. Kompetanseutvikling og karrieremuligheter: Alle medarbeidere har like muligheter for utvikling og avansement.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Det skal arbeides aktivt for å gi medarbeidere og ledere mulighet for kompetanseutvikling innenfor aktuelle fagområder. Lederutdanning ☐ Videreutdanning ☐ Det skal legges til rette for at medarbeider e uten fagbrev får mulighet til å ta fagbrevet.
<p>5. Arbeidsmiljøforhold, universell utforming og tilrettelegging: Bamble kommune har en universell utforming. Bamble kommune oppfyller intensjonene i IA-avtalen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Utforming av de fysiske forholdene gjøres på en slik måte at kommunens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig. ☐ Utarbeidelse av årlig handlingsplan for IA-arbeidet i samarbeid med organisasjonene.
<p>6. Informasjon og opplæring: De oppsatte mål og tiltak for måloppnåelse av likestilling, mangfold og inkludering er kjent for alle medarbeidere i organisasjonen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ledere integrerer perspektiver på likestilling, mangfold og inkludering i sitt daglige arbeid. ☐ Handlingsplanen gjennomgås i personal-/avdelingsmøter. ☐ Handlingsplanen tas opp på medbestemmelsesmøter ☐ Handlingsplanen tas inn som tema i lederopplæringen og i introduksjonskurs for nyansatte.

2. Faktisk tilstand på likestillingsområdet:

STYRINGSMÅL	Resultat 2015	Resultat 2016	Vedtatt mål 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Andel ansatte i hele stillinger	53,3 %	53,0 %	60%	53,9%	
Antall menn i kvinnedominerte yrker økes	88	76	100	108	

Andelen ansatte på heltid var 53,9 % i 2017. Det er en svak økning fra 2016. I 2017 var 90,4 % av de deltidsansatte kvinner.

Bamble kommune har i 2017 vedtatt en handlingsplan for heltid med spesielt fokus på helse og omsorg.

Antall menn i kvinnedominerte yrker har økt fra 76 til 108 i løpet av 2017.

Andel kvinner og menn

I Bamble kommune er 83,6 % av de ansatte kvinner og 16,4 % menn, noe som gir en liten økning i andelen menn fra året før. Til sammenligning er kvinneandelen i landets kommuner 78 %. (Kommunesektorens arbeidsgivermonitor 2017)

Kjønnsfordeling ulike stillingsbrøker:

	Kvinner 2016		Menn 2016		Kvinner 2017		Menn 2017	
	% av totalt antall kvinner	% av totalt antall ansatte	% av totalt antall menn	% av totalt antall ansatte	% av totalt antall kvinner	% av totalt antall ansatte	% av totalt antall menn	% av totalt antall ansatte
<= 24,99%	4,6	3,8	5,5	0,9	4,7	3,9	5,8	1,0
25-49,99%	5,4	4,6	8,8	1,4	5,7	4,8	6,3	1,0
50-74,99%	22,2	18,6	6,1	1,0	21,3	17,8	9,0	1,5
75-99,99%	19,3	16,2	3,3	0,5	18,3	15,3	5,8	1,0
100 %	48,6	40,7	76,2	12,3	50,1	41,9	73,0	12,0

I 2017 arbeidet 89,3 % av de ansatte i 50 % stilling eller større. Tallet er uendret fra 2016.

Tabellen viser tydelig at menn i større grad enn kvinner arbeider heltid. 50,1 % av kvinnene arbeidet heltid, i 2017 mot 48,6 % i 2016. Tilsvarende tall for menn er 73 % i 2017, mot 76,2 % i 2016.

Mindre stillingsbrøker på rundt 20 % brukes i stor grad som rekrutteringsstillinger for lærlinger og studenter som arbeider helgevakter under utdanning.

Kjønnsdelt statistikk for fravær:

Aldersgruppe	Kjønn	Annet* fravær	Sykefravær	Totalt fravær
18-20	K	0	2,3	2,3
	M	0,8	0	0,8
21-30	K	1,4	8,3	9,7
	M	1	1,2	2,2
31-40	K	1,4	8,5	9,9
	M	0,8	1,4	2,2
41-50	K	0,8	8,3	9,1
	M	0,8	5,1	5,9
51-60	K	0,6	9,6	10,2
	M	0,4	4,9	5,3
61-70	K	0,2	8,1	8,3
	M	0,1	5,4	5,5

(*I kolonnen " annet fravær" inngår barns sykdom, foreldrepermisjon, permisjon med lønn, permisjon uten lønn og annet fravær).

Av tabellen ser vi at kvinners sykefravær ligger høyere enn menns i alle aldersgrupper. Når det gjelder annet fravær, ser vi at det ikke er så store forskjeller på menn og kvinner sitt fravær, men at kvinner har et høyere fravær enn menn i aldersgruppene 21-30 år og 31-40 år. Siden «totalt fravær» omfatter både foreldrepermisjon, barns sykdom m.m., kan vi anta at kvinner tar ut en større andel permisjon relatert til omsorg for barn

Kjønnsfordeling på stillingskategorier:

	2016		2017	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Rådmannen og ledergruppa	0,2	0,4	0,3	0,3
Virksomhetsledere	1,9	0,8	1,8	0,8
Avdelingsledere	3,7	0,6	2,3	1,0
Høgskole og ped.personale	37,8	7,2	39,0	7,0
Fagarbeidere	29	5,4	29,4	5,6
Ufaglærte	11,3	1,6	10,8	1,6
	83,9	16,1	83,6	16,4

Tabellen viser fordelingen av kvinner og menn på de ulike nivåene i organisasjonen for 2016 og 2017. Det er kun mindre endringer i perioden. Bamble kommune har stor overvekt av kvinner i kategoriene høgskole/pedagogisk personale, fagarbeidere og assistenter. Tallet illustrerer utfordringen vi har med å rekruttere flere menn inn i disse yrkesgruppene.

Likelønnsituasjon 2016 og 2017		2016		2017	
Stillingskode/tekst		Antall	Årslønn	Antall	Årslønn
8084 Ingeniør	Kvinner	4	530 500	4	545 410
	Menn	9	544 000	9	558 959
8530 Rådgiver	Kvinner	7	541 229	9	552 226
	Menn	7	592 143	7	605 896
6559 Konsulent	Kvinner	60	464 383	57	474 861
	Menn	8	476 588	9	488 089
6572/6583 Assistent	Kvinner	93	372 009	94	373 714
	Menn	12	360 642	11	370 673
6986/7517 Fagarbeider	Kvinner	136	395 033	129	405 053
	Menn	29	394 879	29	407 310
7174 Sykepleier	Kvinner	77	445 432	72	464 257
	Menn	1	483 000	2	451 600
7531 Saksbehandler	Kvinner	5	444 860	4	460 325
	Menn	5	478 500	4	500 600
9451 Leder	Kvinner	18	656 148	17	674 914
	Menn	5	672 967	5	688 801
9951 Leder	Kvinner	2	713 750	3	725 333
	Menn	4	697 875	4	720 000

Tabellen viser gjennomsnittlig grunnlønn i for en del av kommunens stillingstyper og er et lite utsnitt av den omfattende statistikken Bamble kommune legger fram i forbindelse med årlige lønnsforhandlinger.

Det fremgår av tabellen at utviklingen på årslønn for kvinner og menn innen hver stillingskode kan variere fra år til år. Dette kommer av at det er arbeidsoppgaver og ansiennitet og ikke kjønn som ligger til grunn for fastsetting av lønn. Kvinner har nå høyere lønn enn menn i stillingskodene 6572/6583, og 9951, mens menn ligger høyest i de andre stillingskodene i tabellen. I stillingskode 6986/7517 hadde kvinner gjennomsnittlig høyere lønn enn menn i 2016, men menn ligger høyere i 2017. I stillingskode 7174 er situasjonen omvendt, så der har kvinner gjennomsnittlig høyere lønn i 2017, mens de lå lavere enn menn i 2016. (En skal være oppmerksom på at noen kategorier omfatter veldig få personer, slik at tallene kan variere mye der f.eks. en slutter.)

Kommunen har likelønn som et av målene i handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering, og tiltaket her er fokus på lik lønn for arbeid av lik verdi i lokale lønnsforhandlinger.

MÅLOPPNÅELSE TJENESTEOMRÅDE:

INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

STYRINGSMÅL	Resultat 2015	Resultat 2016	Vedtatt mål 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Sykefraværprosenten i Bamble kommune skal ikke være høyere enn	7,5 %	7,7 %	8 %	7,8 %	
Gjennomsnittlig pensjoneringsalder skal være	63,4	64,6 år	64	64,8	14 personer har gått av med alderspensjon, 16 med 100 % AFP og 3 personer er innvilget 100 % uførepensjon.
Trivselsundersøkelse (måles fra 1 til 4)			>3,1	3,4 HO 3,5 KO	Gjennomsnitt gjelder enhet for enhet for helse og omsorg høst 2016/vår 2017 og enhet for kultur og oppvekst høsten 2017
Gjennomførte medarbeidersamtaler/ utviklingssamtaler	77 %	81%	100 %	83%	

Kommentar til sykefravær/nærvær – pkt. 1

Kommunal sektor vil i tråd med samfunnsutviklingen stå overfor behov for endringer i årene som kommer. Det være seg endringer i tjenester, oppgaver, arbeidsverktøy og elektroniske plattformer. I 2017 var endring i arbeidslivet tema for den årlige IA dagen der kommunens virksomhetsledere, kommunalsjefer og tillitsvalgte deltar sammen med ordfører og rådmann. IA dagen «En organisasjon i endring» omhandlet Heltidskultur, lbedrift - «Raskere tilbake», veileder for håndtering av vold og trusler om vold og HMS prosjektet *Forebygging og håndtering av utfordrende atferd hos demente brukere*.

Kommunen er bevisst viktigheten av det å stå i arbeid, og i 2017 har fokusområdene i IA handlingsplan vært økt antall graderte sykemeldinger, vurdering av arbeidsoppgaver ved gradert sykemelding, midlertidig tilrettelegging og målretta bruk av tilretteleggingstilskudd. Det ble gjennomført to kurs i sykefraværsoppfølging for ledere i 2017.

I arbeidet med å redusere sykefraværet i kommunen har PHIO etablert et samarbeid med Bedriftshelsen. Lik tidligere år, har det også i 2017 vært et spesielt fokus på virksomheter med høyt sykefravær, og det er igangsatt ulike tiltak i flere av virksomhetene.

Likevel gikk sykefraværet noe opp fra 2016 til 2017 (fra 7,7 til 7,8). Det vises til en generell oppgang på de fleste enheter, med unntak av Enhet for helse og omsorg som har hatt en positiv utvikling i sykefraværet fra 10,1 % i 2016 til 9,8 % i 2017. Likeledes har vi registrert en nedgang i Virksomhet for Administrasjon og organisasjonsutvikling fra 8,6 til 8,3 %. Det er arbeidet med å øke andelen egenmeldinger, og redusere andelen sykemeldinger. Det legges til grunn at noe av arbeidet som er lagt ned i 2017 først vil gi reell effekt i 2018.

Antall ansatte med delvis uførepensjon og delvis arbeid er uforandret fra 2016, slik at tallet for 2017 er 71.

Bamble kommune hadde 55 personer på arbeidsutprøving/praksis i 2017. Dette er en liten økning fra året før. De fleste kommer fra Frisk Bris, NAV og Grep. Disse kommer i tillegg til lærlinger, studenter, elever og egne ansatte som trenger utprøving.

Kommentar til pensjoneringsalder - pkt. 2:

Mange ansatte gikk av med pensjon i 2017 og dette betyr også stor etterspørsel etter veiledning vedrørende pensjon fra våre rådgivere. Informasjonsdag med KLP ble arrangert våren 2017.

Kommentar til trivselsundersøkelse - pkt. 3:

Enhet for helse og omsorg gjennomførte trivselsundersøkelse/medarbeiderprosess høsten 2016 og våren 2017. Gjennomsnittlig resultat for enheten var 3,4.

Enhet for kultur og oppvekst gjennomførte undersøkelsen i løpet av høsten 2017. Gjennomsnittlig resultat for enheten var 3,5. Det betyr at resultatene for begge enheter ligger over fastsatt mål på 3,1.

Dersom det avdekkes spesielle utfordringer, bistår HR rådgiver og/eller Bedriftshelsen med ekstra oppfølging i etterkant.

Rutinen for medarbeiderprosesser er revidert i 2017. Bedriftshelsen har rapportert om at det er en god utvikling i hvordan avdelinger/virksomheter bruker resultatene fra undersøkelsen til fokus på arbeidsmiljøutvikling.

Kommentarer til medarbeidersamtaler - pkt. 4:

Det var en positiv økning i antall gjennomførte medarbeidersamtaler fra 2016 til 2017.

I noen virksomheter er gjennomføringsprosenten lavere enn målsetningen på 100 %. I enkelte virksomheter har det i 2017 vært utskifting av ledere eller sykefravær som kan ha påvirket gjennomføringsprosenten. Enheter med avvik følges opp av respektiv kommunalsjef for gjennomføring i første kvartal 2018.

TJENESTEOMRÅDE: HMS-INTERNKONTROLL

STYRINGSMÅL	Resultat 2015	Resultat 2016	Vedtatt mål 2017	Resultat 2017	Kommentarer
Virksomheter med godkjente HMS-system i %	84 %	89 %	100 %	79 %	
Alle enheter/virksomheter skal ha vernerunde med oppfølging og tiltak	78 %	74 %	100 %	85%	
Registrerte A-avvik(alvorlige avvik) – antall	64	74	-	40	
Personskader med fravær – antall	11	4	-	11	

Avvik:

Det ble i 2017 registrert 40 A-avvik (alvorlige avvik) og 368 B-avvik (avvik av mindre alvorlighetsgrad). I tillegg kommer egne avvikssystemer på fagnivå f.eks. rapportering i Cosdoc i Helse og omsorg.

Ved analysering av avvikene (alvorlighetsgraden defineres selv av melder), ser vi at mange av avvikene fortsatt omhandler utagerende brukere - det være seg både trusler, vold/slag fra brukere, mens kommunen har hatt en nedgang i innrapporterte avvik innenfor helse og omsorg. Dette antas å følge av en bevisst satsing. Det vises til at det med bakgrunn i innrapporterte A-avvik i 2016 ble startet et prosjekt *Forebygging og håndtering av utfordrende atferd hos demente brukere ved Bamble helsehus*. Prosjektet har i 2017 gitt gode resultater med bl.a. nedgang i antall alvorlige avvik, kompetanseheving og revidering av rutiner og retningslinjer.

Bamble kommune reviderte videre *Veileder for håndtering av vold og trusler om vold* våren 2017. Formålet med veilederen er å sette fokus på forebyggende tiltak som reduserer faren for vold og trusler om vold, samt å sikre en forsvarlig håndtering og oppfølging av ansatte som har vært utsatt for dette.

Det ble dessuten gjennomført et dialogseminar med Arbeidstilsynet i 2017 hvor vold og trusler var tema. I tillegg ble det arrangert fagdag, terapeutisk møte med aggresjon.

Rådmannens vernerunder

Rådmannen har i 2017 gjennomført 8 av *rådmannens vernerunder*. Ved rådmannens vernerunde deltar rådmannen på virksomheters ordinære vernerunder.

Personskader

Bamble kommune har etablerte rutiner for å følge opp personskader i organisasjonen. I 2017 ble det meldt om 42 personskader hvorav 11 er med fravær og 4 er langvarige.

Meldte skader i 2017 skyldes utagering/trusler fra brukere, men også i økende grad arbeidsuhell. Skadene som rapporteres er av både psykisk og fysisk art. Skadene blir meldt til NAV og forsikringselskap.

Arbeidsmiljøutvikling

I 2017 har fem virksomheter eller avdelinger mottatt bistand i utviklingsarbeid knyttet til arbeidsmiljø, person- og lederutvikling og/eller bistand ift. høyt sykefravær. Dette arbeidet er for noen relatert til oppfølging av gjennomførte trivselsundersøkelser.

Utviklingsarbeid består av samlinger med fokus på aktuelle tema, arbeidsgrupper med refleksjonsoppgaver, utarbeidelse og oppfølging av handlingsplaner, individuell- og gruppeveiledning.

Miljøfyrtårn

Arbeidet med miljøfyrtårn i 2017 har bestått i utarbeidelse av miljørapporter for Halen gård og rådhuset, samt resertifisering av disse bygg/driftsform. Det har vært organisert temadag mellom miljørådgivere i Grenland og miljøfyrtårnstiftelsen, tema hovedkontormodellen, digitalisering og forenkling, og hvordan få en billigere måte å sertifisere virksomhetene i kommune på. Det jobbes videre med å avklare satsing på Miljøfyrtårn i Grenland og i Bamble kommune.

SCOPE 2017

En av de største olje- og kjemikalievernøvelsene i Europas historie foregikk i Langesund i september 2017. Øvelsen ble kalt SCOPE 2017, og den ble gjennomført for å styrke europeisk samarbeid ved håndtering av en stor, forurensende sjøulykke. Øvelsen var omfattende, og fokuserte på hva som skal gjøres ved akutt forurensning med olje eller andre skadelige stoffer. Hele 30 organisasjoner og en rekke land deltok i øvelsen.

Interkommunal utvalg mot akutt forurensning (IUA) ble satte stab på Halen gård. En rekke ressurser fra Bamble kommune deltok inn mot IUA-ledelsen. HMS ressurser fra Bamble kommune hadde sikkerhetsledelsen under Telemark – IUA, og HMS var førsteprioritet fra innsatsleder og mannskaper. Bamble kommune fikk positive tilbakemelding på HMS/sikkerhetsledelsen.

AKAN-utvalget:

Arbeidsmiljøutvalget vedtok etablering av AKAN-utvalg i sitt møte 28.09.16, og første møte i utvalget ble avholdt 18.01.17. Utvalgets hovedoppgave er å være en pådriver i det rusforebyggende arbeidet.

Utvalget består av Inger Lise Sikkeland fra de tillitsvalgte, hovedverneombud Roar Teigen, Susanne Hafredal Sørheim fra Bedriftshelsen og Heidi Solstad Glittum fra PHIO (leder av utvalget).

Utvalget har hatt 4 møter i 2017, og besøkte i februar Porsgrunn kommune for å få noen tips og ideer til AKAN-arbeidet. Porsgrunn kommune fikk AKAN-prisen i 2016 og har arbeidet aktivt med forebygging over tid.

Utvalget laget en handlingsplan for oppstarten av eget arbeid i 2017, men tenker at det framover vil være hensiktsmessig med handlingsplaner for 3 år av gangen.

Utvalget har prioritert å revidere kommunens egne retningslinjer for forebygging og håndtering av rus, og presenterte disse på HMS-kurs 22.08.17. Reviderte retningslinjer ble vedtatt i AMU høsten 2017. Det er ønskelig med opplæring av både utvalgets medlemmer og ledere i forebyggende rusarbeid, og dette planlegges i 2018, muligens som et tema på IA-dagen der også hovedtillitsvalgte og verneombud er tilstede.

Enkeltsaker behandles i henhold til retningslinjene og tas ikke opp i utvalget. I årsrapporten nevnes kun antall saker med rus som har vært håndtert i løpet av året, og i 2017 har det vært én sak.

FINANSFORVALTNING

KRAV TIL RAPPORTERING

Iht. forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning § 6 og § 7 og kommunens finansreglementer skal rådmannen rapportere på finansforvaltningen ved utgangen av året.

Rapporteringen skal minst inneholde:

a) Aktiva

- Sammensetningen av aktiva
- Markedsverdi på aktiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

b) Passiva

- Sammensetning av passiva
- Løpetid for passiva
- Innløsningsverdi for passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

VESENTLIGE MARKEDSENDRINGER

Ved utgangen av 2017 ser verdensøkonomien ut til å være i meget god stand. Ifølge IMF (det internasjonale pengefondet) akselererte veksten i rundt tre av fire av verdens land, den høyeste andelen siden 2010. En forklaringsfaktor for vekstøkningen er at økningen i verdenshandelen igjen har tatt seg opp. Det at den globale etterspørselen har økt gjenspeiles i råvareprisene, f.eks. olje og kobber, økte i løpet av året.

I likhet med 2016 var 2017 et godt aksjeår, men i motsetning til forgjengeren var det mindre drama i løpet av året som gikk. Bakgrunnen for aksjeoppgangen må sees i sammenheng med gode makrotall. Vekstutsiktene har for første gang på lang tid blitt justert opp i Europa av det internasjonale pengefondet (IMF). Arbeidsledigheten både i USA og Eurosonen er på vei nedover, og under historiske snitt. Et annet element er at den politiske nedsiderisikoen ikke har slått til. Mens 2016 ble dominert av sjokkvalg i UK og USA, ble tradisjonelle markedsvennlige kandidater valt i både Frankrike og Nederland og EU virker sterkere enn på lenge.

Sammenlignet med årsskiftet 2016/2017 har lange statsrenter i USA, Storbritannia og Norge knapt endret seg, alle har falt rundt 5 punkter. Dette skjuler det faktum at det har vært bevegelser i rentenivået og alle statsrentene har beveget seg i individuelle bånd på 50-60 punkter. Det er særlig bemerkelsesverdig at lange renter i USA synker samtidig som korte renter går opp.

De siste årene har den norske kronen svekket seg kraftig mot utenlandske valutaer. Hovedgrunnen til dette er at den fallende oljeprisen har ført til lavere etterspørsel etter norske kroner. Dette gjenspeiles i at kronen særlig har falt mot amerikanske dollar. I 2017 avtok fallet i kronen og ble delvis reversert med en moderat kronestyrkelse. Dette kan sees i sammenheng med at kronen svekket seg veldig mye gjennom 2014 og 2015. Samtidig har nedgangen i oljeprisen snudd og nå steget til dagens nivå på over 66 dollar pr. fat, det høyeste siden krakket i 2014.

Norges Banks hovedstyre besluttet på møtet 13.12.17 å holde styringsrenten uendret på 0,50 prosent. Slik hovedstyret nå vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten bli liggende på dagens nivå den nærmeste tiden. Risikobildet er samlet sett vurdert til å være balansert. Det er usikkerhet om kronekursutviklingen fremover. Kronen har svekket seg til tross for at oljeprisen har økt og rentedifferansen mot handelspartnerne er lite endret.

AKTIVAFORVALTNINGEN

I 2017 er det bokført en gevinst på 21,3 mill. kroner på finanskapitalen. Dette er 8,2 mill. kroner høyere enn budsjettert. I 2016 ble det bokført en gevinst på finanskapitalen på 17,3 mill. kroner. Gevinst og tap på verdipapirer er i prinsippet ikke realisert før plasseringen selges, men kommunale regnskapsregler og valgt bokføringsprinsipp medfører at resultatet skal bokføres det året det gjelder.

Tabellen viser avkastningen og disponeringen av denne.

Finanskapital				
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Revidert budsjett	Avvik
Konsulenttjenester	138	135	150	15
Renteutgifter provisjoner	0	0	0	0
Renter/kursgevinst langsiktig kapital	-17 296	-21 291	-13 000	8 291
Sum finansforvaltningen	-17 158	-21 156	-12 850	8 306
Avsetning til realkapital	6 415	11 976	3 670	-8 305
Avsetning/bruk bufferfond	0	0	0	0
Avsetning til meravkastningsfond	0	0	0	0
Sum avsetning fond	6 415	11 976	3 670	-8 305
Netto	-10 743	-9 180	-9 180	0

Netto avkastning i 2017 er på 21,3 mill. kroner. Revidert budsjettert avkastning er på 13,0 mill. kroner. Det er for 2017 satt av 8,3 mill. kroner til realkapitalen. Finansbufferfondet er ved utgangen av 2017 på 26,3 mill. kroner.

For 2017 er utviklingen i finanskapitalen fordelt på ulike aktiva klasser som følger:

Porteføljeoversikt i kroner

Porteføljeoversikt i kroner									
Forvaltningsoppdrag	Endring markedsverdi siste måned, MNOK				Endring markedsverdi hittil i år, MNOK				
	31.12.2017	30.11.2017	Bevegelse (kjøp/salg)	Verdi- endring	31.12.2017	31.12.2016	Bevegelse (kjøp/salg)	Verdi- endring	Portefølje- andel
Aberdeen Glob EM G2 SRI	8,0	7,8	0,0	0,2	8,0	0,0	7,5	0,4	2,5
API - Eiendomsfond Norge I	28,3	28,0	-0,3	0,6	28,3	27,3	-1,4	2,3	8,8
Arctic Norwegian Eq II	7,0	6,8	0,0	0,2	7,0	9,0	-3,0	1,0	2,2
Bamble Spb Egenkapitalbevis	1,5	1,5	0,0	0,0	1,5	1,6	-0,2	0,1	0,5
Bluebay Glob HY ESG I H2N	16,2	16,1	0,0	0,1	16,2	0,0	16,2	0,0	5,1
Bluebay IG Glob Agg H2N	46,6	46,5	0,0	0,2	46,6	0,0	46,4	0,2	14,6
Danske Inv Norske Aksjer II	7,3	7,2	0,0	0,1	7,3	9,1	-3,0	1,1	2,3
DNB Obl (III)	83,4	83,4	0,0	0,0	83,4	92,5	-12,0	2,9	26,1
F.Templeton Global Bond	16,8	17,1	0,0	-0,3	16,8	16,4	0,0	0,3	5,2
Holberg Likv	15,0	15,0	0,0	0,0	15,0	20,0	-5,3	0,3	4,7
Lansdowne DM LO SRI H2N	18,3	17,8	0,0	0,5	18,3	0,0	15,0	3,3	5,7
Midler til investering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pareto Eiendomsfelleskap	8,2	7,9	0,0	0,4	8,2	7,7	-0,3	0,8	2,6
PIMCO Glob Bond Fund ESG	45,7	45,7	0,0	0,0	45,7	0,0	45,7	0,0	14,3
Sector Glob Eq Kernel H2N	17,9	17,8	0,0	0,1	17,9	15,3	0,0	2,6	5,6
(Avsl) Aberdeen Glob EM G2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	-7,6	1,0	0,0
(Avsl) BlueBay Glob HY I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,3	-16,2	0,9	0,0
(Avsl) KLP Aksje Glob Ind I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,2	-15,0	0,7	0,0
(Avsl) Loomis S. Glob Corp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,0	-34,9	1,9	0,0
(Avsl) PIMCO Glob Bond Fund	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	32,9	-34,2	1,3	0,0
Norske Aksjer	15,8	15,5	0,0	0,4	15,8	19,7	-6,2	2,3	4,9
Globale Aksjer	44,2	43,4	0,0	0,8	44,2	36,1	0,0	8,1	13,8
Eiendom	36,5	35,8	-0,3	1,0	36,5	35,0	-1,7	3,2	11,4
Norske Omløpsobligasjoner	83,4	83,4	0,0	0,0	83,4	92,5	-12,0	2,9	26,1
Globale Obligasjoner	109,1	109,2	0,0	-0,1	109,1	82,3	23,0	3,8	34,1
High Yield Obligasjoner	16,2	16,1	0,0	0,1	16,2	15,3	0,0	0,9	5,1
Pengemarked	15,0	15,0	0,0	0,0	15,0	20,0	-5,3	0,3	4,7
Totalt	320,3	318,5	-0,4	2,1	320,3	300,9	-2,1	21,5	100,0

Rapportert og bokført verdiendring varierer noe i forhold til dato for verdifastsettelse.

Oversikten viser gevinstendring på 21,5 mill. kroner hvor Globale aksjer alene har en gevinst på 8,1 mill. kroner. Norske aksjer viser en gevinst på 2,3 mill. kroner mot 2,8 mill. kroner i 2016. Øvrige aktiva klasser har gevinst på 11,1 mill. kroner.

I 2017 er de langsiktige plasseringene, minimum 2 års-horisont, sammensatt som følger:

Tall i 1.000 kroner	Forutsetning i budsjett	31.12.2017	Endring
Finanskapital, langsiktig plassering iht. finansstrategi	168 256	175 536	7 280
Finansbuffer	15 185	17 991	2 806
Investeringsfond vedtatt ØP 2014	49 035	26 928	-22 107
Sum vedtatt plasseringer	235 282	228 760	-6 522
Overskuddslikviditet, øvrige fond,	48 326	112 818	64 492
Avkastning 2017		21 291	21 291
Langsiktig plassert kapital	300 000	320 287	20 287
Beregnet årlig avkastning	4,30 %	7,20 %	2,90 %
2% av vedtatt finanskapital og bufferfond avsettes til realvekst	2,00 %	2,00 %	0,00 %
Budsjettet avkastning	13 000	21 500	8 500
Avsatt til realkapitalen	-3 670	-3 670	0
Netto avkastning	9 330	17 830	8 500

PORTEFØLJENS PRESTASJONER

- Ved utgangen av 2017 var markedsverdien av porteføljen MNOK 320,3. I løpet av året ga porteføljen en avkastning på 7,2 % noe som tilsvarer en meravkastning på 1,8 prosentpoeng. I kroner utgjør avkastningen MNOK 21,5.
- Årlig avkastning siden oppfølgingens start i 2001 har vært 5,9 % sammenlignet med porteføljens referanseindeks som har gitt 5,2 %.
- Globale aksjer har gitt best absolutt avkastning i 2017 med 22,5 prosent. På den andre siden har pengemarkedet gitt svakest avkastning på 1,7 prosent.
- Endringer i 2017: Porteføljen ble rebalansert tidlig i året som følge av vekst i aksjeandelen. Bytte fra indeksforvaltning til aktiv forvaltning for en del av globale aksjer i april hvor Lansdowne erstattet KLP Aksje Glob Ind. I Lansdowne har levert betydelig meravkastning. Flere fond har kommet med bedre bærekraft og man har byttet til disse variantene, noe som øker den etiske profilen til porteføljen. I august ble kredittrisikoen i globale obligasjoner redusert idet Lomis Corporate Bond Fund ble byttet til BlueBay Global agg som har mer statsobligasjoner.

ABSOLUTT AVKASTNING

- Porteføljens markedsverdi ved inngangen til 2017 var MNOK 300,9. Ved utgangen av 2017 var markedsverdien MNOK 320,3. Totalporteføljen har hatt en verdiøkning på MNOK 21,5 i løpet av året.
- I perioden har det vært et netto uttak på MNOK 2,1.
- Det er de globale aksjene som i størst grad har bidratt til den positive verdiutviklingen med en verdiøkning på MNOK 8,1.

RELATIV AVKASTNING

- Porteføljen har ved utgangen av 2017 gitt en avkastning på 7,2 prosent sammenlignet med referanseindeks som har gitt 5,4 prosent.
- Siden oppstart har kommunens portefølje hatt meravkastning i 112 av 191 måneder som gir en konsistens på 58,64 %. Videre er informasjonsraten (IR) på 0,45 som betyr at kommunen har fått betalt for den aktive risikoen som er tatt.
- For 2017 har både allokerings- og seleksjonsbidraget vært positivt. Allokeringsbidraget kommer av at kommunen har vært overvektet i aktivaklasser som har gjort det relativt bra eller undervektet i aktivaklasser som har gjort det relativt dårlig. Seleksjonsbidraget kommer av at kommunens forvaltere i gjennomsnitt har gjort det sterkere enn referanseindeks.

I kommunestyret den 14.12.17 (k-sak 106/17) ble det vedtatt en endring i Reglement for kommunens gjelds- og finansforvaltning. Endringen var å endre vektningen av aktivaklasser norske omløpsobligasjoner slik at andelen skal være maksimalt 15% ved investering i fond som også

investerer i papirer med en kredittrating som er lavere enn «investment grade». Jf. Reglementets pkt. 8.2.

Tabellen viser allokeringen i aktiva klassene pr. 31.12.2017 mot strategi.

Tall i 1.000 kroner	Markedsverdi		Min	Strategi		Avvik fra strategi i %
		i %		Normal	Maks	
Norske aksjer	15 786 815	4,9	1,0	4,0	8,0	0,9
Globale aksjer	44 224 414	13,8	8,0	12,0	16,0	1,8
Eiendom	36 532 628	11,4	5,0	12,0	15,0	-0,6
Norske omløpsobligasjoner	83 416 744	26,0	17,0	27,0	37,0	-0,9
Globale obligasjoner	109 101 682	34,1	25,0	35,0	45,0	-0,9
High Yield Obligasjoner	16 190 154	5,1	0,0	5,0	10,0	0,1
Pengemarked	15 034 412	4,7	0,0	5,0	30,0	-0,3
Totalportefølje	320 286 850	100 %		100 %		

LÅNEFORVALTNINGEN

Ved utgangen av 2017 har kommunens samlet 975,4 mill. kroner i langsiktig lånegjeld til finansiering av investeringer og utlån.

Tall i 1.000 kroner	2016	2017	Endring
Sertifikatlån	100 000	239 000	139 000
Kommunalbanken	356 375	416 129	59 754
Obligasjonslån	210 000	110 000	-100 000
Husbanken	198 735	210 240	11 505
Totalt	865 110	975 368	110 259

Langsiktig lånegjeld har økt med 110,3 mill. kroner. Bamble kommune har avtale med Bergen Capital Management om rådgivning i gjeldsforvaltningen.

Tall i 1.000 kroner	2016	2017	Endring
Langsiktig gjeld	865 110	975 368	110 258
Utlån husbankmidler	150 629	163 931	13 302
Sosiallån	1 646	898	-748
Betalte renter	18 882	17 683	-1 199
Betalte avdrag	46 346	57 317	10 971
Mottatte renter utlån	2 894	3 517	623
Mottatte avdrag, utlån	17 239	24 611	7 372
Låneopptak	24 500	135 000	110 500
Ubrukt lånereserve	117 033	47 573	-69 460

Utlån av husbankmidler er har økt med 13,3 mill. kroner fra 2016 til 2017. Kommunen betalte avdrag på til sammen 57,3 mill. kroner i 2017. Av dette ble 34,6 betalt i driftsregnskapet i henhold til budsjett. Resterende ble betalt i investeringsregnskapet iht. regelverket. Påløpte renteutgifter var på 17,7 mill. kroner, som er 1,6 mill. kroner under revidert budsjett. Betalte renteutgifter har gått noe ned med 1,2 mill. kroner fra 2016 til 2017. Lånegjelden har økt 110,3 mill. kroner fra 2016 til 2017. Målsetningen i vedtatt handlingsprogram er at vedtatt lånegjeld ikke skal øke sett i forhold til kommunens driftsinntekter.

Kommunen gjennomførte i 2017 nye låneopptak på 100 mill. kroner til finansiering av ordinære investeringer. Det er også tatt opp 35,0 mill. kroner i startlån i Husbanken. Det forutsettes at ubrukte lånevedtak på 47,6 mill. kroner til finansiering av vedtatte investeringer videreføres til 2018. Det forutsettes likeledes at nedjustert låneopptak i 2. tertial på 66,207 mill. kroner videreføres til 2018.

Oversikten nedenfor viser nøkkeltall knyttet til kommunens låneforvaltning:

Oversikt rentebinding:

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Lån med fast rente:		
Rentebinding > 1 år	456 358 148	46,79 %
Rentebinding < 1 år	314 000 000	32,19 %
Sum rentebinding	770 358 148	78,98 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	205 010 071	21,02 %
SUM	975 368 219	100,00 %

Totalt har 46,8% av porteføljen rentebinding lengre enn ett år. 200 mill. kroner er lån i verdipapirmarkedet som forfaller i sin helhet i 2017. Dette er ikke innenfor finansreglementets rammer med høyest 32,19% eller 314 mill. kroner. Finansreglementets rammer beskriver høyest 30% eller 250 mill. kroner. Bakgrunnen for at det ble brudd med finansreglementet var ved refinansiering pr. 16.11.17. Da ble det akseptert et tilbud på 12 mnd. med rente pålydende 1,070%. Bakgrunnen for denne aksepten var at dette var svært gunstig for kommunen og med den vurderingen at ved refinansiering av lån pr. 16.02.18 så vil vi igjen komme innenfor finansreglementets rammer, noe som nå kan dokumenteres i finansrapport fra vår forvalter.

Gjeldsporteføljens effektive løpetid:

Rentebindingsintervall	Pålydende i NOK	Rentebindings tid	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	519 010 071	0,29	53,21 %
1 to 2 år	236 128 000	1,47	24,21 %
2 to 3 år	215 000 000	2,28	22,04 %
3 to 5 år	5 230 148	4,09	0,54 %
> 5 år	0	0	0,00 %
SUM	975 368 219	1,03	100,00 %

Porteføljen og markedsrenter

Vektet gjennomsnittsrente	(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)						
	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
1,78 %	1,50 %	0,50 %	1,00 %	1,06 %	1,07 %	1,61 %	1,97%

Markedsrenter og porteføljens betingelser Ved utløpet av rapporteringsperioden

Kommunen har 53,21% av lånene med rentebinding under ett år. Porteføljens totale rentebindingstid pr. 31.12.17 er på 1,03. Årsaken er at det lave rentenivået vi har hatt også i 2017, har gjort at det er økonomisk fordelaktig å ha korte renteavtaler. Til orientering kan det nevnes at det i begynnelsen av 2018 har blitt gjennomført refinansiering og avdragsbetaling som gjør at rentebindingstiden har økt, mens gjennomsnittsrenten og porteføljens kapitalbindingstid er noenlunde uendret.

Samtidig kan det være verdt å merke seg at gjennomsnittsrenten har endret seg fra 2,07% pr. 31.12.16 til 1,78% pr. 31.12.17. Dette utgjør en endring på 0,29%. Pr. 28.02.18 ligger gjennomsnittsrenten på 1,75% og pr. 01.03.18 er den tilbake til 1,78%. Så langt i år betyr det lite bevegelse i gjennomsnittsrenten.

INVESTERINGSRAMMENE

Tabellene nedenfor viser regnskap for 2017, regnskap totalt pr. prosjekt og budsjettert godkjent prosjektramme. Tabellene viser også resultat pr. investeringsramme og hvorvidt prosjektene skal avsluttes eller om de videreføres i 2018.

BEREDSKAP OG BRANNSIKKERHET

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6033	Skogbranntilhenger	150	125	-25	125	-25	0
6034	Utskiftingsplan Brann og beredskap	8 763	8 467	-296	6 759	25	321
6039	BjørnIs Telemark	0	-21	-21	-21	0	21
6070	IUA - Ombygging bil til Notodden Brann- og feiervesen	0	0	0	0	0	0
6084	Ny bil 2016	0	0	0	0	0	0
Beredskap og brannsikkerhet		8 913	8 570	-343	6 862	0	343

Rammen for beredskap og brannsikkerhet løper iht. vedtatt utskiftingsplan. Av aktiviteter på prosjektet for 2017 kan det trekkes frem. Høydeberedskap B-13 er tatt i bruk. Noe restarbeid fullføres og avsluttes i 2018 samt at investering i skogbranntilhenger er avsluttet. Rådmannen anbefaler derfor at:

- P6033 Skogbranntilhenger avsluttes da investeringen er gjennomført. Restbeløp tilbakeføres til P6034.
- P6039 BjørnIs Telemark vil fortsette også i 2018. Restbeløp videreføres.
- P6070 IUA - Ombygging bil til Notodden brann- og feiervesen blir finansiert opp av IUA sine fondsmidler. Prosjektet videreføres.
- P6084 Ny bil 2016 avsluttes da investeringen er gjennomført.

Rådmannen anbefaler at kr. 343' videreføres i ramma for Beredskap og brannsikkerhet til bruk i 2018.

KOMMUNALE BOLIGER

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6136	Barnebolig	3 700	876	-2 824	0	-2 824	0
6150	Boliger Nustadbakken	15 743	5 141	-10 602	2 120		10 602
6158	Kjøp/salg boliger	20 020	12 948	-7 072	-1 128		7 072
6166	Boliger Nustadjordet	20 060	4 326	-15 734	2 395	2 824	18 558
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan		59 523	23 291	-36 232	3 387	0	36 232

Rådmannen anbefaler at prosjekt 6136 Barnebolig avsluttes og ubrukte midler kr. 2.824' overføres prosjekt 6166 Boliger Nustadjordet i samsvar med K-sak 14/17. Rådmannen anbefaler at totalt Kr. 36.232' videreføres i ramma for kommunale boliger til bruk i 2018.

Omsorgsbolig for mindreårig (Barnebolig):

Omsorgsboligen var lokalisert ved Avlastningsboligen på Rugtvedt, var ferdig prosjektert og det var klart for anbudsinnhenting for bygging. Detaljprosjektet ble kostnadsberegnet men prosjektet ble stoppet juni 2016. I K-sak 14/17 ble omsorgsboligen vedtatt samlokalisert med boligene på Nustadjordet. Husbanken har gitt sin tilslutning til dette (08.02.2017). Ubrukt bevilgning overføres P6166 Boliger Nustadjordet.

Boliger Nustadbakken:

Prosjektet er omarbeidet i flere omganger. Detaljprosjektering og anbudsutarbeidelse er gjennomført. Prosjektet er sendt ut på anbud. Omarbeidelse og detaljprosjektering har gitt forsinkelser. Ved ønsket fremdrift skal det være klart for innflytning første kvartal 2019. Ramme 34,1 mill. kroner. Økt tilskudd fra Husbanken på ca. 4 mill. kroner er vedtatt lagt til ramma. Anbud er mottatt og ligger over gitt bevilgning. Videre budsjettprognose avventes til nytt anbud kommer inn. Det fremmes egen sak til politisk behandling 3. mai.

Kjøp/salg boliger:

I 2017 ble boligen som ble kjøpt i 2016 og tiltenkt brukt i prosjekt leie til eie i Kjærlighetsstien solgt videre. Det planlegges å finne større balanse i tilbud og etterspørsel. Det vil i første omgang skje ved at kommunen sier opp leieavtaler. Etter hvert må det vurderes om det er behov for å selge enkelte boliger. For tiden er det ledighet i boligmassen.

Boliger Nustadjordet:

Anbudene for byggingen av 8+1 bolig på Nustadjordet har kommet inn og er under evaluering. Prognose for rammekostnaden gir et så stort merforbruk i forhold til gjeldende bevilgning at det vil bli fremmet sak til kommunestyret den 3. mai om videre fremdrift i prosjektet. Dersom fullfinansiering av prosjektet blir gjort, kan kontrakt inngås i mai. Byggestart kan da skje sommeren 2018. Gjeldende bevilgning pr. d.d. har en rammekostnad på 44,5 mill. kroner.

OPPGRADERING AV KOMMUNALE BYGG

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6134	Ramme Oppgradering og ombygging kom.bygg	33 999	31 336	-2 663	973	-707	1 954
6137	Avfallsbod Halen Gård	250	304	54	304	54	
6138	Ombygging næringslokale, Kirkeveien 6	1 000	1 512	512	1 512	512	
6148	Ombygging av vaskerom v/Brannstasjonen	1 000	1 143	143	1 143	143	
6151	Opprustning Vellokalet og Fogdegården på Stathelle	750	205	-545	205		545
6189	ENØK – tiltak i kommunale bygg	9 010	6 400	-2 610	474		2 610
Oppgradering kommunale bygg		46 009	40 900	-5 109	4 612	0	5 109

Rammen for oppgradering av kommunale bygg videreføres i henhold til vedtatt tiltaksplan. Rådmannen anbefaler derfor at kr. 5 109' videreføres i ramma for Oppgradering av kommunale bygg til bruk i 2018. Dette under forutsetning av at:

- P6137 Avfallsbod Halen Gård videreføres med et overforbruk på kr. 54'. Dette må dekkes av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
- P6138 Ombygging næringslokale, Kirkeveien 6 avsluttes med et overforbruk på kr. 512'. Dette må dekkes inn av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
- P6148 Ombygging av vaskerom v/Brannstasjonen avsluttes med et overforbruk på kr. 143'. Dette må dekkes av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
- P6151 Opprustning Vellokalet og Fogdegården, Stathelle videreføres med et mindreforbruk som overføres til 2018.
- P6189 ENØK tiltak i kommunale bygg videreføres med et mindreforbruk som overføres til 2018.

Planlagte investeringstiltak er gjennomført innenfor ramma i 2017.

FINANSIELLE INVESTERINGER

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6911	Obligasjonslån omsorgsboliger	0	-0	0	-28 505	0	
6916	Interne finanstransaksjoner, fondsføringer	-3 900	-3 900	0	-2 000	2 186	0
6928	Kjøp og salg av aksjer og andeler	-51	-229	-178	-177	178	
6930	Egenkapitalinnskudd KLP	0	2 362	2 362	2 362	-2 362	
6972	Bruk av ordinære lån til finansiering av investeringsregnskapet	-435 292	-321 511	113 781	-74 638		-113 781
6973	Overskudd / underskudd i investeringsregnskapet	0	-35 297	-35 297	45 706		35 297
Finansielle investeringer		-439 243	-358 575	80 667	-57 252	0	-78 483

Samlet mangler det finansiering på 2,186 mill.kr, egenkapitalinnskuddet til KLP kan ikke finansieres av lån.

Obligasjonslån omsorgsboliger:

I årsavslutningen for 2016 ble regnskapsføringen for obligasjonslånsordningen for omsorgsboliger endret og tidligere innbetalte innskudd er ompostert i 2016 og sluttfinansiert i 2017. Prosjektet er avsluttet.

Interne finanstransaksjoner, fondsføringer

Manglende finansiering av innskudd i KLP foreslås finansiert av disponibelt investeringsfond 253090901 Udisponerte kapitalmidler. Saldo pr.31.12.17 er kr. 26 928 074-.

Kjøp og salg av aksjer og andeler:

I 2017 er det utbetalt til kommunen fra Energi- og miljøkapital og ved salg av aksjer Rekom AS.

Egenkapitalinnskudd KLP:

I budsjettet for 2017 ble innskudd til KLP forutsatt å være 1,9 mill. kroner og finansiert ved salg av eiendommer. Innbetalt innskudd til økt egenkapital i KLP ble på 3,0 mill. kroner. Solgte eiendommer uten andre bindinger er på 0,65 mill. kroner. Prosjektet mangler finansiering på 2,36 mill. kroner.

Bruk av ordinære lån til finansiering av investeringsregnskapet

I 2017 er det tatt opp nye lån på 100 mill. kroner. Dette er ikke tilstrekkelig for å finansiere manglende låneopptak tidligere år og finansieringsbehovet i 2017. Totalt er det brukt 74,6 mill. kroner i lån til finansiering av investeringer i 2017. Tabellen viser at det totalt er vedtatt lånefinansiering på 113,8 mill. kroner som ikke er realisert, både på grunn av forskyvelse av utgiftene på prosjektene på 78,5 mill. kroner slik at det ikke har vært behov for finansieringen, og fordi det ikke har vært tatt opp lån på 35,3 mill. kroner.

Underskudd i investeringsregnskapet:

I 2016 ble regnskapet avsluttet med underskudd bl.a. som følge av manglende låneopptak. På grunn av manglende opptak av lån til finansiering av ordinære investeringer er det bokført et underskudd i investeringsregnskapet i 2017. Dette kan tilbakeføres når ordinære låneopptaket er gjennomført i 2017. Underskuddet er på 35,3 mill. kroner.

UTBYGGING GRASMYR, FRAMTIDENS UNGDOMSSKOLE M.M.

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6145	Skoleutbygging Grasmyr	3 300	2 059	-1 241	2 059		1 241
Utbygging Grasmyr		3 300	2 059	-1 241	2 059	0	1 241

Skoleutbygging Grasmyr:

Rådmannen anbefaler at kr. 1.241' videreføres inn i nyopprettet prosjekt P6170 Framtidens ungdomsskole, Forprosjekt fase 2 for bruk i 2018.

Utredninger og prosjektarbeidet har blitt gjennomført med finansiering fra tidligere avsatte og udisponerte investeringsmidler på netto 3,3 mill. kroner. Det har blitt utarbeidet en prosjektplan med et budsjett for lønn til prosjektledelse, prosjektdeltakelse og øvrige driftskostnader.

Bamble kommunestyre får i februar 2019 fremlagt et forprosjekt fase 2 for et vedtak om hvordan prosjektet «Framtidas ungdomsskole mm» skal realiseres i et hovedprosjekt.

STARTLÅN HUSBANKEN

Tall i 1000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6900	Betaling av ekstraordinære avdrag på formidlingslån	0	38 935	38 935	15 957	38 935	0
6912	Mislighold formidlingslån	0	-151	-151	-50	-151	0
6914	Startlån i Husbanken - utlån	0	0	0	0	0	0
6919	Ordinære avdrag på formidlingslån	0	-38 784	-38 784	-15 908	-38 784	0
Startlån husbanken		0	0	0	0	0	0

I K-sak 120/16 ble det for 2017 godkjent et låneopptak på startlånsmidler på inntil 35 mill. kroner. Ut ifra behov ble det faktiske låneopptaket på 35 mill. kroner. Disse midlene kom i tillegg til allerede overførte midler fra tidligere år, slik at kommunen samlet sett hadde en pott på 67,5 mill. kroner.

Pr. 31.12.17 er det utbetalt 38,2 mill. kroner. Gjenstående startlånsmidler fra 2017 på 29,4 mill. kroner er overført til 2018. Av de overførte midlene er 6,6 mill. kroner ikke disponert, resterende er bundet opp i forhåndstilsagn.

Mottatte avdrag skal iht. gjeldende regelverk i sin helhet brukes til nedbetaling av gjeld. Innbetalte avdrag på gjeld skal føres i investeringsregnskapet.

Totalt er 15,4 mill. kroner betalt i ekstraordinære avdrag pr. 2017. Dette inkluderer betaling i 2017 på 15,9 mill. kroner. Ekstraordinære avdrag på formidlingslån blir betalt iht. regelverket.

IKT NYANSKAFFELSER

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6007	Teknisk løsning møterom	500	280	-220	280		220
6011	Ramme - IKT Investeringer	2 488	0	-2 488	0	-387	2 101
6012	Ipad folkevalgte 2015	271	264	-7	0	-7	0
6013	Elektronisk styringssystem Helse og omsorg	496	495	-1	0	-1	0
6014	MDM-løsning	1000	377	-623	377		623
6017	Portalprosjekt	1 383	1 416	33	355	33	0
6018	Håndholdte enheter	602	381	-221	293		221
6019	Arkivkjerne Noark5 fagsystemer - Pilot	400	335	-65	335		65
6020	Felles brukerstøtte – Nytt mandat ITG	413	413	0	413		0
6022	Anskaffelse av administrasjonsprogram for kulturskolen	200	137	-63	0		63
6024	Anskaffelse av felles trådløst nett	880	824	-56	204		56
6031	Nytt sak-/arkivsystem	5 161	5 005	-156	173		156
6035	ERP Lønn-/Personal-/fakturerings-/økonomisystem	10 721	9 592	-1 129	425		1 129
6036	Automatisering av id håndtering av ansatte ved pålogging til komm. nettverk	417	614	197	614	197	0

6037	Digitalisering av byggesak	5 065	3 555	-1 510	359	1 510
6042	E-handel	338	30	-308	0	308
6047	Ny tjenestearkitektur	1 417	154	-1 263	154	1 263
6052	Utvikling velferdsteknologi Helse og omsorg	1 850	2 015	165	780	165
6054	Styringssystem	0	0	0	0	0
6071	Forstudie – Digitalt løft i skole og barnehage	1 000	215	-785	215	785
IKT investeringer		34 602	26 102	-8 500	4 977	0
						8 500

Rammen for IKT investeringer videreføres i henhold til vedtatt tiltaksplan. Rådmannen anbefaler derfor at kr. 8 500' videreføres i ramma til bruk i 2018. Dette under forutsetning av at:

- P6012 Ipad folkevalgte 2015 avsluttes med et mindreforbruk på kr. 7' som tilbakeføres til rammeprojekt.
- P6013 Elektronisk styringssystem Helse og omsorg avsluttes med et mindreforbruk på kr. 1' som tilbakeføres til rammeprojekt.

Planlagte investeringstiltak er gjennomført innenfor ramma i 2017.

Teknisk løsning møterom:

Det er kjøpt inn utstyr og startet kabling av rommene. Prosjektet forventes avsluttet første halvår 2018

IPAD folkevalgte:

Dette har vært et investeringsprosjekt med avsatte midler til innkjøp og oppgradering av Ipad til politikere. I forbindelse med kommunevalget i 2015 ble det kjøpt inn nye iPader til nytt kommunestyre. Ingen aktivitet i 2017 og alle aktuelle innkjøp er foretatt. Prosjektet kan dermed avsluttes.

Elektronisk styringssystem Helse og omsorg:

Prosjektet startet opp i november 2016. Styringssystemet vil gi enhetens Tjenestekontor oversikt over ledige rom, søknader, saksbehandlingstid m.m. Prosjektet gjennomføres som et FoU-prosjekt sammen med leverandøren IMATIS. Systemet er i prosjekt/uttetingsfase. Det skal ikke foreta ytterligere anskaffelser. Prosjektet kan dermed avsluttes pr. 31.12.17

MDM-løsning:

Bamble har i samarbeid med Skien og Siljan kommuner gått til anskaffelse av «Mobile Device Management» - administrasjonsverktøy for mobile enheter. Bamble har definert en pilot over 3 år der alle kommunal områder er definert. Prosjektet har hatt oppstart våren 2017. Skole har tatt i bruk systemet. For at Helse og omsorg og Politisk kan ta dette i bruk, må enkelte tekniske løsninger komme på plass.

Portalprosjektet:

Prosjektet har et negativt avvik pr. 31.12.17 og avventer ny bevilging fra IKT forum på kr. 150' til å dekke avvik og ytterligere kostnader som vil påløpe. Prosjektet forventes avsluttet 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprojektet.

Håndholdte enheter:

Prosjektet var i utgangspunktet beregnet avsluttet i løpet av 2017. Grunnet tekniske utfordringer vil prosjektet også være aktivt i 2018.

Arkivkjerne Noark5 fagsystemer:

Det er inngått kontrakt med Documaster for å iverksette en pilot. Samarbeid mellom leverandør, IKA Kongsberg og fagenhetene. Målsettingen er å avlevert og deponert fagsystemer hos IKA Kongsberg. Det tas utgangspunkt i JO filarkiv (byggesak) og Familia (barnevern). Dersom uttrekket blir godkjent av IKA Kongsberg vil det bli opprettet et hovedprosjekt for å ta øvrige fagsystemer. Prosjektet har oppstart våren 2017. Det er gjennomført deponering for to system, barnevern og byggesaksarkiv. iht. plan. Nå gjenstår sluttkontroll på byggesaksarkiv, og skriving av sluttrapport. Prosjektet avsluttes i 2018.

Felles brukerstøtte – Nytt mandat ITG:

Prosjektet eies av ITG og forventes avsluttet pr. 31.12.18.

Anskaffelse av administrasjonsprogram for kulturskolen:

Prosjektet består av to hovedelementer som er 1. Innføring av nytt fagsystem for kulturskolen og

2. Integrasjon av nytt fagsystem mot 360. Del 1 er gjennomført. Del 2, Integrasjon mot 360, er ikke gjennomført fordi vår leverandør ikke har vært klar til å gjøre jobben ennå. Prosjektet avventer derfor at leverandør skal kunne utføre integrasjonsoppdraget. Prosjektet ventes avsluttet i 2018 eller 2019.

Anskaffelse av felles trådløst nett:

Prosjektet om trådløst nett er gjennomført i henhold til prosjektplan. I prosjektet ble det avdekt utfordringer knyttet til kabling av bygg og ytterligere utbygging knyttet til fiber og trådløst nett. Prosjektet fase 1 avsluttes, men videreføres for ytterligere utbygging som fase 2. Fase 2 igangsettes i sin helhet i løpet av 1. halvår 2017. Ved gjennomføring av fase 2 er nedprioriterte tilgangspunkt etablert fordi fase 1 gikk med overskudd. Det gjenstår sluttkontroll på installasjon av to punkter. Prosjektet avsluttes første halvår 2018.

Nytt sak-/arkivsystem:

Grenlandskommunene har oppgradert Public360 til ny versjon. Det vil fortsatt påløpe kostnader til integrasjoner i 2018.

ERP Lønn-/Personal-/fakturering-/økonomisystem:

All programvare er tatt i bruk. Prosjektet er i hovedsak ferdig, noe midler skal brukes fremover på utrulling av funksjonalitet på lønn og personal.

Identitetssystem – IAM:

Automatisering av id håndtering av ansatte ved pålogging til kommunale nettverk er i gang og skal i anskaffelsesprosess i løpet av 1. kvartal 2017. Prosjektet har som målsetting å forenkle brukeradministrasjon knyttet til fagsystemene og at lønssystemet skal være førende i forhold til masterdata (inn/og utmelding av ansatte). Det er ITG som eier prosjektet som forventes tatt i bruk annet halvår 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprojektet.

Digitalisering av byggesak:

Prosjektet er i en slutfase. Gjenstående arbeid er ferdigstilling av integrasjon mot digitale kart, og deponering av skannet materiale til IKA-Kongsberg. Dette er noe forsinket med bakgrunn i utfordringer som har oppstått ifm. dette. Prosjektet forventes ferdigstilt 2018.

E-handel:

Det er ingen fremgang i prosjektet i 2017, vi avventer tilknytning til flere leverandører og bedre automatisk fakturakontroll med færre avvik på bestillingene før videre utrulling.

Digitalisering av tjenester TOA:

Hovedprosjekt i gang. Prioriteringer foretatt. Oppstart delprosjekt automatisering av skole hjemsamtale startet, analyse tilskudd idrettslag foretatt. Delprosjekt skole-hjem samtale er forsinket vesentlig pga. utfordringer med arbeidsprosess skole. Prosjektet vil løpe fram til 2020.

Utvikling velferdsteknologi Helse og omsorg:

Prosjektet hadde sin oppstart august 2015. Prosjektmidlene dekker lønnsmidler for rådgiverstilling i 3 år, samt små anskaffelser av teknologi til utprøving. Personen som innehar stillingen jobber med å utvikle velferdsteknologi, utarbeide en handlingsplan for dette, samt er prosjektleder for ulike piloter på trygghetsskapende teknologi. Prosjektet avsluttes august 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprojektet.

Styringssystem:

I 2017 har kommunen vært med i pilotprosjekt og tatt i bruk nytt styringssystem. Systemet innehar funksjonalitet for analyse, økonomiplan, budsjett rapportering og virksomhetsstyring, både for økonomi og målstyring. Prosjektet fortsetter i 2018. Prosjektet er i 2017 finansiert av virksomhetens egne midler.

Forstudie – Digitalt løft i skole og barnehage:

Prosjektet startet opp i august 2017, med tilsetting av prosjektleder. I en utredningsfase, som prosjektet vil være i fram til 31.12.18, vil mesteparten av kostnadene være lønn til prosjektleder. Prosjektet er i rute ift prosjektplan.

KIRKELIG FELLESRÅD

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6060	Kirkelig Fellesråd - Ramme: Felles investeringsprosjekter	1 400	1 400	0	1000		0
6132	Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble kirke)	2 000	2 000	0	2 000		0
6514	Eik Gravlund	16 306	2 180	-14 126	379		14 126
Kirkelig Fellesråd - Ramme: Felles investeringsprosjekter		19 706	5 580	-14 126	3 379	0	14 126

Rådmannen anbefaler at totalt kr. 14.126' videreføres i ramma for Kirkelig fellesråd.

Bamble kirkelige fellesråd:

Disponeringen av investeringsmillionen er vurdert og vedtatt av Kirkelig fellesråd.

Følgende tiltak er vedtatt og gjennomført i 2017:

- Innkjøp av ny gravmaskin
- Walker gressklipper
- Avsetning til innkjøp av ny lastebil
- Avsetning til utbedring av kjølerommet i Bamble bårhus
- Avsetning til ny garasje på Stathelle kirkegård
- Utbedring av kloakken i kirketjener-bua i Bamble, ekstraordinære utgifter

Avsetning til HC-rampe Herre har fått egen bevilgning og vil bli igangsatt i 2018.

Nødvendig vedlikehold kirkebygg:

Strøm og Sivertsen er ferdig med å bytte utvendig kledning på Langesund kirke, og malermester Waag har stått for malerarbeidet. Prosjektet er ferdigstilt pr. 31.12.17.

Det er planlagt å utbedre Bamble kirke for råteskader i 2018. Det arbeides med dette i samarbeid med Riksantikvaren og Agder og Telemark bispedømme. Endelige kostnader for å utbedre skadene blir klare i løpet av våren.

Eik Gravlund:

Detaljprosjekteringen for vedtatt utbyggingsplan er i gang. Utbyggingsplanen med detaljer ble behandlet i Bamble kirkelige fellesråd i januar 2018 og er sendt videre til Agder og Telemark bispedømmeråd ved rådgiver i gravplassaker. Anbud for anleggsarbeidene kan publiseres på Doffin i april. Byggestart antas 3. kvartal 2018. Det nye gravfeltet forventes å kunne tas i bruk i 2020.

PROSJEKTER INNENFOR KOMMUNESTYRETS RAMME

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6123	Kulturhus sentrumsgården Langesund	2 500	781	-1 719	33		1 719
6147	Sundbykåsa gård	6 162	6 158	-4	6		4
6149	Bredbåndutbygging Bamble kommune	0	0	0	0		0
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret		8 662	6 939	-1 723	39	0	1 723

Rådmannen anbefaler at totalt Kr. 1 723' videreføres i ramma for bruk i 2018.

Kulturhus sentrumsgården Langesund:

Kostnadsrammen for prosjektet er på 3 mill. kroner. Rammen er imidlertid usikker da det er påløpt betydelig kostnader i omfattende samarbeidelsesprosess. Budsjettet antas å ikke være tilstrekkelig. Prosjektet er nabovarslet på nytt og ny rammesøknad sendt inn. Ny naboklage er behandlet. Klagebehandling til Fylkesmann. Fylkesmann har opphevet vedtaket på grunn av saksbehandlingsfeil. Det er utarbeidet bedre

argumentasjon og ny saksbehandlingsprosess er gjennomført. Prosjektet ble ikke godkjent i kommunestyret i denne behandlingen. Arbeid med ny løsning startes opp.

Sundbykåsa gård:

Bamble kommune overtok Sundbykåsa Gård fra og med 19.01.17. Med bakgrunn i vedtatt prosjektspesifikasjon er målsettingen å utvikle gården til et sted i kommunen som gir muligheter for ulike grupper å oppleve sosial deltakelse, læring, mestring og økt livskvalitet gjennom tiltak som naturlig hører inn i en gårdsdrift. Prosjektet ble avsluttet høsten 2017 og husleie og driftsavtale ble signert i november. Prosjektet er overført ordinær drift og følges i hovedsak opp av virksomhet for Eiendomsforvaltning i tillegg til en styringsgruppe som skal levere en rapport våren 2018.

Bolighuset på eiendommen viser seg å være i såpass dårlig forfatning at større utbedringer er nødvendig før det er beboelig. Hvordan dette skal løses praktisk og økonomisk vil bli utredet i løpet av våren og tilleggsbevilgning må påregnes.

Bredbåndutbygging Bamble kommune:

Bamble kommune søkte i 2016 på offentlig tilskudd fra NKOM (Nasjonal tilskuddsordning) til utbygging av bredbånd. Kommunen fikk innvilget kr. 3.150.000,- fra NKOM. I tillegg innvilget Bamble kommune i K-sak 43/16 kr. 500.000,- kr. Total tilskuddsramme er da kr. 3.650.000,- kr. Tilskuddet er avsatt til bundet investeringsfond i kommunens regnskap. Status i prosjektet er at det er valgt leverandør (Telenor) etter åpen anbudskonkurranse publisert på Doffin. Kontrakt med Telenor er under utarbeidelse. Planlegging i 2017 og oppstart 2018. Kontraktskriving med abonnenter tidlig i 2018. Leveringstid maks 9 måneder. Det legges inn 500.000 kr i budsjettet for 2017 og resterende i 2018.

ATTRAKTIVITET, MILJØ, FRIOMRÅDER, MM.

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekte r som avsluttes / endres	Bevilgning som videreføres
6500	Investeringsramme parker og miljøtiltak	3 300	0	-3 300	0	917	2 383
6501	Maskiner og utstyr – Park	300	460	160	460	-160	0
6512	Sikring av Sandvika	0	-18	-18	-433		18
6709	Oppgradering Skjærgårdsparken m/spes.objekt	0	-600	-600	-600		600
6710	Båt skjærgårdsparken	419	324	-95	-132	95	0
6712	Investeringer i park- og friområder	1 333	2 185	852	51	-852	0
6920	Parkering Rakkestadstranda/fond 25599602	0	3	3	0		-3
6952	Livlige og trivlige Langesund	5 000	4 062	-938	1 711		938
6953	Livlige og trivlige Stathelle	5 000	3 191	-1 809	3 059		1 809
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.		15 352	9 606	-5 746	4 116	0	5 746

Rådmannen anbefaler at prosjekt 6710 Båt skjærgårdsparken avsluttes med et overskudd på kr. 95' som tilbakeføres rammeprosjektet P6500. Forbruk Parkerings Rakkestadstranda dekke på fond 255020211 (Parkering Rakkestad). Rådmannen anbefaler at totalt Kr. 5.746' videreføres i ramma Miljø, friområder, mm for bruk i 2018.

Investeringsramme parker og miljøtiltak:

Prosjektet er et løpende rammeprosjekt som dekker investeringer innenfor attraktivitet, miljø, friområder, m.m. som gis årlig bevilgning ifm. budsjettbehandlingen. Aktiviteten har vært noe lavere i 2017 siden ressursene er knyttet inn mot prosjekter som er planlagt i 2018. Imidlertid vil prosjektet få tilført evt. bli belastet av øvrige prosjekter som har over- evt. midreforbruk.

Maskiner og utstyr park:

Prosjektet er løpende og budsjetteres fra rammeprosjekt P6500. Prosjektet benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor tjenesteområdet Park/Skjærgårdspark. I 2017 ble det skiftet ut to arbeidsbiler slik at gjennomsnittsalderen for bil-/maskinparken senkes og de årlige kostnadene reduseres. Merforbruk dekkes av rammeprosjektet P6500.

Sikring Sandvika:

Prosjektet dekker sikring av Sandvika etter vedtatt reguleringsplan. Erstatning for grunnverv er utbetalt. Mye av anleggsarbeidene er ferdige, men det gjenstår noe arbeid. Prosjektet er i sin helhet finansiert av Miljødirektoratet som har en ramme på 5,3 millioner kroner. Kostnader blir refundert etter hvert. Det forventes

ingen avvik på prosjektet. Det gjenstår tinglysning av tursti. Ellers har prosjektet gått over i driftsfasen. Kommunalteknikk har utestående fordringer for arbeid som er utført. Prosjektet ferdigstilles 2018.

Oppgradering Skjærgårdsparken:

Dette er et prosjekt som løpende, og budsjetteres årlig fra rammeprosjekt P6500 evt. fra eksterne bevilgninger. Det har ikke vært noen fysisk aktivitet innenfor prosjektet i 2017. Det er over flere år mottatt eksterne bevilgninger til toalettanlegg på Rognstranda. Disse midlene er ført som inntekter på dette prosjektet. Det står 600 000,- på dette prosjektet som skal brukes i 2018.

Båt skjærgårdsparken:

Prosjektet omhandlet anskaffelse av ny skjærgårdsbåt. Båten ble levert mai 2016. Gjenstående midler i prosjektet tilbakeføres rammeprosjekt P6500.

Investeringer i veg- og parkanlegg:

Dette prosjektet er løpende og budsjetteres årlig fra rammeprosjektet P6500. Det har vært liten aktivitet på prosjektet i 2017 grunnet påvente av større investering i Krana parken på Stathelle. For aktiviteten i 2017 kan det nevnes tilkobling av varmekabler i Gaarders trapp i Langesund. Overforbruk 2017 dekkes av rammeprosjekt P6500.

Parkering Rakkestadstranda:

Prosjektet skal dekke opparbeidelse av parkering for besøkende til Rakkestadstranda. Det har ikke vært aktivitet på dette prosjektet i 2017. Det forventes at parkeringsplassen kan etableres i 2018. Merforbruk som fremkommer dekkes ved bruk av fond tilegnet formålet.

Livlige og trivelige Langesund, tettstedsutvikling:

Aktiviteter som er videreført og/eller gjennomført i 2017 er bl.a.:

- Furustranda (amfi, parkering, benker etc.)
- Nordre dampskipsbrygge (benker, ny avfallsordning (dypoppsamler etc.))
- Gjestebrygge Langøya (bytte dekke på «Kongebygga»)
- Smietangen (tilrettelegging/parkering)
- Julebelysning Storgata
- Kongshavn; terrengarbeider og steinsetting ved toalettbygg.

Det er bevilget 2.500.000,- pr år i perioden 2016-2019. Økonomien i prosjektet er iht. plan. Vi forventer at gjenstående beløp et år overføres til neste år. Prosjektet er forutsatt å ha sitt siste år i 2019.

Livlige og trivelige Stathelle, tettstedsutvikling:

Aktiviteter som er videreført og/eller gjennomført i 2017 er bl.a.:

- Restaurering Langbrygga (ny flytebrygge, venteskur, benker etc.)
- Julebelysning Strandgata
- Grunnarbeider for Pump Track-bane v/tantes benk
- Anskaffelse, sikring og foreløpig opparbeiding av tilgang til sjø v/Mølletangen

Når det gjelder gangforbindelse brygga til Brotorvet er dette ikke igangsatt. Det avventes plan for området.

Det er bevilget 2.500.000,- pr år i perioden 2016-2019. Økonomien i prosjektet er iht. plan. Vi forventer at gjenstående beløp et år overføres til neste år. Prosjektet er forutsatt å ha sitt siste år i 2019.

NÆRINGSUTVIKLING, NÆRINGSTOMTER, NÆRINGSBYGG

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekte r som avsluttes / endres	Bevilgning som videreføres
6120	Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter	1 700	2 099	399	458		-399
6197	Frier Vest	0	0	0	0		0
6904	Næringstomter, salgsinntekter	-2 258	-2 256	-2 256	1		2 256
6931	Skjerkøya, kjøp og salg næringsstomer	21 723	23 372	1 650	3 143		-1 650
6940	Utbyggingsavtale Rugtvedt industriområde	0	0	0	0		0
6941	Opparbeidelse av vei Rugtvedt industrifelt	640	452	-188	452		188
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg		21 80	23 667	-1 862	4 055	0	1 862

Rådmannen anbefaler at prosjekt 6940 avsluttes. Totalt så foreslås det at kr. 396' videreføres i ramma Næringsutvikling, næringstomter og næringsbygg.

Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter:

Forprosjektet startet opp medio 2015. Prosjektperioden er gjennom en rekke politiske vedtak utvidet. Siste vedtak sier at prosjektet skal forlenges ut 2018. Kommunestyret vedtok å starte opp et forprosjekt i desember 2014. Prosjektspesifikasjon ble behandlet av kommunestyret 12. februar 2015 i sak 10/15. Kommunestyret vedtok at forprosjektet skulle startes opp innen 5. august 2015 og avsluttes innen 15. september 2016. 19. november 2015 i sak 70/15 vedtok formannskapet å forlenge prosjektperioden med to måneder. 15. juni 2017 i sak 58/17 vedtok kommunestyret å forlenge forprosjektet ut 2017. 8. februar 2018 i sak 2/18 vedtok kommunestyret å forlenge forprosjektet ut 2018.

I 2017 har forprosjektet jobbet med å finne finansierer til hovedprosjektet.

I perioden 2015 – 2017 har forprosjektet hatt en økonomisk ramme på kr 2.250.000,-. Av dette er 1.700.000 kommunale midler avsatt gjennom ordinær politisk budsjettbehandling, mens 550.000 er tilskudd fra eksterne finansierer. Telemark fylkeskommune bevilget kr 550.000 til forprosjektet i 2016, jfr. tilsagnsnummer 2016-046.

Prosjektet fremstår som om det går i minus målt opp mot kommunal bevilging på kr 1.700.000,-. Prosjektet ligger imidlertid godt an til å gå med balanse straks tilskuddet fra de regionale utviklingsmidlene blir inntektsført. Kommunestyret har vedtatt i sak 2/18 8. februar 2018 at «utgifter til videre arbeid i 2018 dekkes av rådmannens utviklingsmidler.»

Frier Vest:

Det er tidligere avsatt 10 mill. kroner til Frier Vest AS. 10 mill. kroner er gitt som lån fra Bamble kommune. I 2017 har kommunen arbeidet med å få revidert reguleringsplanen for Gassveien, da gjeldende plan er fra 2005. Det er også gledelig at Nye Veier AS har sagt seg villig til å bidra med 6 mill. kroner til reguleringsarbeidet. Kommunens eget bidrag til gjennomføring av reguleringsplan vil derfor kunne beløpe seg til 4 mill. kroner. Herav vil 1,6 mill. kroner, refundert for kommunens utlegg ifm. arkeologiske kartlegginger E18 Rugtvedt-Dørdal, bli brukt til denne finansiering. Restbeløp, 2,4 mill. kroner vil bli belastet fond avsatt til utvikling Frier Vest.

Næringstomter, salgsinntekter:

Eneste aktivitet 2017 er salg av Wissestad skog til Statens vegvesen i forbindelse med E18-utbyggingen. Salgssummen på Wissestad skog er på kr. 536'. Salgssummen er i regnskapet for 2017 overført til P6930 Egenkapitalinnskudd KLP etter budsjettvedtak i k-sak 120/2016.

Skjerkøya, kjøp og salg av næringstomter:

Dette er et prosjekt som løper inntil alle tomter på Skjerkøya er solgt. Skjerkøya ble innløst for 15,0 mill. kroner i 2017. Det er budsjettet med salgsinntekter over de neste 20 årene for å dekke inn investeringen. I 2018 forventer vi å få solgt det meste av tomter, samt tegne opsjonsavtaler for resten. Slik det ser ut nå vil alt være solgt eller reservert i løpet av 2018.

Utbyggingsavtale Rugtvedt industriområde:

Ingen aktivitet på prosjektet som nå foreslås avsluttet pr. 31.12.17.

Opparbeidelse av vei Rugtvedt industrifelt:

Ny vei er etablert. Imidlertid så gjenstår det asfaltering. Prosjektet avsluttes i 2018

BOLIGUTVIKLING, BOLIGTOMTER, BOLIGBYGGING

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6135	Opprustning leiligheter Lenes Ås	-6 000	-3 987	2 013	0		-2 013
6735	Boligfelt Kjæringhetsstien	-4 029	-4 982	-953	189		953
6907	Salg av boligtomter	0	-2 001	-2 001	-37		2 001
6908	Salg av boligtomter på Rakkestadfeltet	0	-378	-378	0		378
6936	Utbygging Fagerliåsen boligfelt	0	0	0	0		0
6951	Skytebane	2 500	50	-2 450	41		2 450
6962	Boligfelt Bunestoppen	1 600	254	-1 346	176		1 346
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging		-5 929	-11 043	-5 114	369	0	5 114

Rådmannen anbefaler at prosjektene i ramma videreføres. Opparbeidede salgsinntekter på P6907 og P6908 på kr. 2 379' avsettes til fond pr. 31.12.17 til fremtidig finansiering av investeringer. Prosjektavvik på P6135 Lenes Ås videreføres til 2018 og prosjektet avsluttes når salgsoppgjør foreligger og mottatt tilskudd fra Husbanken tilbakebetales. Resterende bevilgning på 4 749' foreslås videreført i ramma for 2018.

Lenes Ås:

Lenesås er solgt for 5,3 millioner kroner. Tomta lå ute for salg til høystbydende over 6,0 millioner kroner med klausul om at det skal bygges minimum 12 leiligheter der. Det var ikke mulig å oppnå forventet salgsinntekt. Interessen i markedet var lav. Kontrakt skrives og hjemmel overføres 1. april 2018. Da vil kjøpesummen også bli overført kommunen. Mottatt tilskudd fra Husbanken må tilbakebetales.

Boligfelt Kjærlighetstien:

Alle tomter er solgt. Aktiviteten i 2017 har bestått i opparbeidelse av lekeplass. Andre lags asfaltering må utføres i 2018.

Salg av boligtomter:

Aktiviteten på prosjektet i 2017 har kun vært salg av tilleggstomter.

Salg av boligtomter Rakkestadfeltet:

Det er ikke solgt noen tomter på Rakkestadfeltet i 2017. Det er liten etterspørsel. Annonse ligger fast ute på Finn.no.

Utbygging Fagerliåsen boligfelt:

Det er inngått utbyggingsavtale for boligfeltet. Ingen aktivitet i prosjektet i 2017. Avventer ytterligere regulering i området.

Flytting av Skytebane fra Fjelljordet til Stillinga:

I 2017 har det vært stor aktivitet for å få til bindende avtaler mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag og mellom Bamble kommune og Nye Veier. Samt sette avtalene ut i drift gjennom aktivt samarbeid med Hæhre entreprenør. Avtalen mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag innebærer at Bamble kommune utbetaler et avtalt beløp til Bamble skytterlag som igjen utfører de forpliktelser som kommunen har overfor Skytterlaget. Dette med unntak av fremføring av vann og avløpsløsning. Resterende forpliktelser som ikke dekkes av kommunenes avtale med skytterlaget vil dekkes av kommunens avtale med Nye Veier/Hæhre entreprenør. Kommunen har benyttet seg av Rieber Prosjekt AS til mindre rådgivingstjenester.

Boligfelt Bunestoppen:

Arkitektfirma for utarbeidelse av reguleringsplan er valgt. Oppstartsmøte er avholdt og reguleringsarbeidet er startet. Reguleringsarbeidet vil pågå hele 2018. Forventer endelig plan sommeren 2019.

VANN, AVLØP OG RENOVASJON

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6200	Inventar og utstyr vann	4 066	4 476	410	2 462	-410	0
6201	Ramme VAR-investeringer	-31	0	31	0	-4 707	4 874
6210	Rehabilitering vannledninger	30 800	28 240	-2 560	5 575	2 560	0
	Pumpestasjon og basseng						
6235	Åstadheia	8 375	8 480	105	0	-105	0
	Vannforsyning						
6236	Langesundshalvøya	25	25	0	0	0	0
6300	Inventar og utstyr avløp	8 019	8 852	833	3 853	-833	0
6310	Rehabilitering avløpsnett	38 500	34 806	-3 694	8 389	3 694	0
6338	Utvidelse av Salen renseanlegg	0	199	199	0	-199	0
Vann, avløp, renovasjon		89 753	84 879	-4 874	20 279	0	4874

Rådmannen anbefaler at prosjekt 6236 Vannforsyning Langesundshalvøya avsluttes. Prosjektet er i balanse. Rådmannen anbefaler at prosjekter med både negative og positive avvik gjøres opp mot ramme for vann, avløp og renovasjon (VAR). Rådmannen anbefaler at totalt Kr. 4 676' videreføres i ramma VAR for bruk i 2018.

Inventar og utstyr vann

Prosjektet er løpende og benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor arbeid med vannforsyning. Det være seg pumper, biler, maskiner og annet utstyr. I 2017 har det blitt anskaffet en 8 tonns gravemaskin, en Toyota arbeidsbil samt støpt plate for fremtidig vaskehall. Prosjektet budsjetteres årlig fra ramme VAR. Prosjektet står med et overforbruk som foreslås dekket av ramme VAR.

Rehabilitering vannledninger

Prosjektet er løpende og dekker rehabilitering og forsterkning av vannledningsnettet. I 2017 har aktiviteten vært rettet mot rehabilitering av vannledningsnettet på Herre, Kjønneøya, Sandvika og Langesund. Mindreforbruk tilbakeføres ramme VAR.

Pumpestasjon og basseng Aastadheia

Ingen aktivitet på prosjektet i 2017. Det vil heller ikke være aktivitet på prosjektet i 2018. Forventet aktivitet tidligst i 2019 og prosjektet vil da finansieres opp av ramme VAR. Prosjektet står med et overforbruk som foreslås dekket av ramme VAR.

Vannforsyning Langesundshalvøya

Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Prosjektet er i balanse og foreslås avsluttes.

Inventar og utstyr avløp

Prosjektet benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor arbeid med avløpshåndtering. Det være seg pumper, biler, maskiner og annet utstyr. I 2017 ble det gjort opp for kjøp av eiendom. Eiendommen er kjøpt for håndtering av masser etter rehabilitering av avløpsledninger. I tillegg er blitt utført grunnarbeid for fremtidig vaskehall. Overforbruk 2017 dekkes av ramme VAR.

Rehabilitering avløpsnett

Prosjektet er løpende og dekker rehabilitering og forsterkning av avløpsnettet. I 2017 har aktiviteten vært rettet mot rehabilitering av avløpsnettet på Herre, Kjønneøya, Sandvika og Langesund. Mindreforbruk tilbakeføres ramme VAR.

Utvidelse av Salen Renseanlegg

Det er utarbeidet en tilstandsrapport vedrørende Salen renseanlegg. Denne rapporten belyser at flere områder ved renseanlegget har behov for oppgradering/rehabilitering. Aktiviteten i 2017 har vært rettet mot sedimenteringsbasseng som ble rehabilitert. Jobben slutføres i 2018 og vil bli fakturert da. Overforbruk 2017 dekkes av ramme VAR.

VEG OG TRAFIKKSIKKERHET

Tall i 1.000 kroner		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6701	Maskiner/utstyr vei og park	1 014	1 726	712	482	-712	0
6706	RAMME:Veg/ trafikksikkerhetstiltak	3 622	13	-3 609	0	3 888	-279
6707	Investering veg- og trafikksikkerhet	8 768	10 550	1 782	1 411	-1 782	0
6713	Gatelys	567	768	201	0	-201	0
6722	Vegopprusting ved VA-anlegg	850	860	10	0	-10	0
6726	Gatelys ved VA-sanering	1 593	1 567	-26	0	26	0
6740	Aksjon Skolevei	450	1 659	1 209	1 225	-1 209	0
Veg og trafikksikkerhet		16 864	17 143	279	3 118	0	-279

Samtlige prosjekter videreføres til 2018. Rådmannen anbefaler at prosjekter med både negative og positive avvik gjøres opp mot ramme for veg og trafikksikkerhet. Overforbruk på rammeprosjektet på totalt kr. -279' dekkes inn i budsjett 2018.

Maskiner/utstyr vei og park

Aktiviteten i 2017 har hovedsakelig bestått av utskifting av en arbeidsbil slik at gjennomsnittsalderen for bil- og maskinparken senkes og de årlige kostnadene reduseres. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafikksikkerhet.

Investering veg- og trafikksikkerhet

Aktiviteten i 2017 har hovedsakelig bestått av opparbeidelse av fortauer og rehabilitering av disse. Det har også pågått trafikksikkerhetstiltak i Langesund og langsmed Sykehjemsveien. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafikksikkerhet.

Gatelys

Prosjektet er løpende og dekker opparbeidelse og større utskiftninger av gatelys som ikke dekkes av drift gatelys. I 2017 har det ikke vært aktivitet i prosjektet. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafikksikkerhet.

Vegopprusting ved VA-anlegg

Prosjektet er løpende og dekker den del av veioppbyggingen som ikke dekkes av vann- og avløpsprosjektene. Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafikksikkerhet.

Gatelys ved VA-sanering

Prosjektet dekker utskifting av gatelys ved VA-anlegg. Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Prosjektet er løpende. Mindreforbruk tilbakeføres ramme veg/trafikksikkerhet.

Aksjon Skolevei

Aksjon skolevei i 2017 har bestått i fullføring av fortau på Rugtvedt og oppstart av fortau langsmed Rønholtveien. Fortauet langsmed Rønholtveien blir slutført i 2018 og resterende støtte fra fylkeskommunen vil bli utbetalt da. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafikksikkerhet.

INVESTERINGER FINANSIERT AV VIRKSOMHETENES EGNE DRIFTSMIDLER

<i>Tall i 1.000 kroner</i>		Investerings- bevilgninger tom 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2017	Prosjekter som avsluttes/ endres	Bevilgning som videreføres
6004	Rehabilitering sceneteknikk Sentrumsgården	0	0	0	0	0	0
6015	Biler, maskiner m.m. til bygg/drift/vedlikehold (Løpende)	0	0	0	0	0	0
6082	Nytt kontor Krogshavn Bofellesskap	0	0	0	0	0	0
6085	Kontor og møterom Vest Bamble Aldershjem	0	0	0	0	0	0
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler		0	0	0	0	0	0

Denne investeringsrammen viser et oppsett av nødvendige investeringer som har blitt gjort av enkelte virksomheter. Disse investeringene er finansiert av virksomhetens egne drifts- og/eller fondsmidler.

Prosjektene 6082 og 6085 er gjennomført og foreslås avsluttet. Prosjektene er i balanse.

INTERNKONTROLL

Intern kontroll defineres som en prosess, planlagt og gjennomført av kommunestyre, ledelse og ansatte. Den utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen følgende fagområder:

- Målrettet effektiv og hensiktsmessig drift
- Pålitelig intern og ekstern regnskapsrapportering
- Overholdelse av gjeldende lover og regler samt interne retningslinjer

Kommuneloven § 23.2 lyder som følger:

” Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”

Rådmannen skal i årsmeldingen rapportere på internkontrollen.

INTERNKONTROLL I 2017

Bamble kommune har mål- og resultatstyring som det overordnede styringsprinsipp. Bamble har gjennomgående mål fra kommuneplanens samfunnsdel som følges opp i temaplaner, handlingsplan og budsjett. Rådmannen gis gjennom politiske vedtak ansvar for å oppfylle målsetninger. Mål som ble konkretisert i Handlingsprogrammet og andre styrende dokumenter er det rapportert måloppnåelse på. Rapportering er foretatt i driftsrapportene, årsmeldingen og gjennom egne saker.

Kommunestyret i Bamble kommune vedtok økonomireglement i 2016. Nytt finansreglement ble også vedtatt i 2016. Disse reglementene skal behandles en gang i valgperioden og ble behandlet i kommunestyret våren 2016.

Finansreglementet er justert i 2017 der vektning av aktivaklasser ble justert.

I tillegg har kommunen en rekke politiske vedtatte reglementer og saker som fastsetter regler for disposisjoner som har økonomiske konsekvenser. Med bakgrunn i vedtatte reglementer og fullmakter har rådmannen fastsatt administrative reglementer og rutiner som skal sikre at kommunen overholder kommunestyrets vedtak og har en forsvarlig regnskapsførsel. I tillegg er det utarbeidet en rekke administrative rutiner som har som hensikt å beskrive ansvarsdeling og redusere risikoen. Rutinene blir løpende oppdatert ved behov. Kommunen har også et nettbasert internkontrollsystem på ansattportalen som virksomhetene oppdaterer årlig.

Bamble kommune har fokus på informasjonssikkerhet og datasikkerhet. Det er utarbeidet instruks for bruk av e-post, internett og IKT-sikkerhet – Nettikette. Kommunalsjefer og virksomhetsledere har ansvar for å sørge for at alle ansatte blir gjort kjent med instruksjonen og dens innhold. Ny sikkerhetsstrategi er ferdigstilt og behandlet i ADU i 2015. Imidlertid ser vi at IKT utviklingen går raskt og IT sikkerhet må fortsatt ha fokus fremover.

Bamble kommune behandlet helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) i 2014. Deler av denne oppdateres i 2018. Denne er en premissleverandør for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Analysen dekker kommunens ansvars- og tjenesteområde og skal sørge for et trygt og robust lokalsamfunn. Med grunnlag i analysene skal det gjennomføres forebyggende tiltak og utarbeides planer for å håndtere uønskede hendelser.

Kommunen har etablert et avvikssystem. Det ble i 2017 registrert 40 A-avvik (alvorlige avvik) og 368 B-avvik (avvik av mindre alvorlighetsgrad). I tillegg har man egne avvikssystemer på fagnivå i enkelte enheter f.eks. rapportering i Cosdoc i helse og omsorg. Virksomhetene blir flinkere til å bruke systemet som et forbedringsverktøy. De alvorlige avvikene blir som en fast rutine presentert og orientert om i kommunens arbeidsmiljøutvalg. Avviksrapportering er ett av de viktigste og mest grunnleggende elementene i systematisk kvalitetsarbeid. Se kapitlet vedr. personal, opplæring, helse, miljø, sikkerhet og likestilling.

ÅRSREGNSKAP OG NOTER

ÅRSREGNSKAP, REGNSKAPSOVERSIKTER

BALANSEREGNSKAP

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	2 699 340 379	2 579 868 327
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1 182 111 613	1 173 025 906
Utstyr, maskiner og transportmidler	88 966 763	78 976 284
Utlån	165 541 735	152 785 412
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	93 024 285	90 041 609
Pensjonsmidler	1 169 695 984	1 085 039 116
Omløpsmidler	654 714 391	576 389 283
Herav:		
Kortsiktige fordringer	67 971 923	79 821 656
Konserninterne kortsiktige fordringer	612 566	742 417
Premieavvik	62 170 753	64 286 826
Aksjer og andeler	320 323 483	300 903 650
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Derivater	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	203 635 666	130 634 735
SUM EIENDELER	3 354 054 771	3 156 257 610
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	740 435 993	684 539 445
Herav:		
Disposisjonsfond	183 144 335	147 801 878
Bundne driftsfond	35 268 334	30 899 641
Ubundne investeringsfond	202 472 070	233 689 363
Bundne investeringsfond	1 915 653	594 290
Regnskapsmessig mindreforbruk	11 053 724	3 945 902
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	-35 297 291	-81 003 078
Kapitalkonto	355 228 733	361 961 013
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-13 349 565	-13 349 565
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0	0
Langsiktig gjeld	2 373 468 643	2 225 066 343
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1 430 675 118	1 359 955 890
Ihendehaverobligasjonslån	526 128 000	591 773 290
Sertifikatlån	239 000 000	100 000 000
Andre lån	177 665 524	173 337 162
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Kortsiktig gjeld	240 150 134	246 651 822
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	231 154 271	235 637 118
Derivater	0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Premieavvik	8 995 863	11 014 704
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3 354 054 770	3 156 257 610
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	21 957 360	3 644 914
Herav:		
Ubrukte lånemidler	29 357 000	7 159 033
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	-7 399 640	-3 514 119
Motkonto for memoriakontiene	-21 957 360	-3 644 914

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	29 646 970	30 409 000	30 954 000	28 196 220
Andre salgs- og leieinntekter	125 945 445	131 137 195	131 792 000	133 860 957
Overføringer med krav til motytelse	126 297 762	97 306 110	78 115 000	120 746 496
Rammetilskudd	345 298 256	346 710 000	346 334 000	337 202 838
Andre statlige overføringer	94 399 716	69 490 686	59 536 000	80 568 731
Andre overføringer	5 831 540	2 943 000	537 000	4 717 969
Skatt på inntekt og formue	367 117 528	361 243 000	354 591 000	355 111 715
Eiendomsskatt	76 786 078	77 319 000	77 319 000	65 081 306
Andre direkte og indirekte skatter	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	1 171 323 297	1 116 557 991	1 079 178 000	1 125 486 231
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	594 651 806	596 156 121	546 725 500	577 172 281
Sosiale utgifter	158 161 603	161 188 048	153 090 000	152 830 560
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	178 520 351	170 379 623	159 374 364	180 422 110
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	109 971 820	106 650 100	104 224 100	108 158 643
Overføringer	82 214 408	71 165 186	101 366 036	74 671 246
Avskrivninger	53 039 699	47 721 225	47 721 225	48 417 074
Fordelte utgifter	-21 925 442	-19 083 000	-17 581 000	-35 007 407
Sum driftsutgifter	1 154 634 245	1 134 177 303	1 094 920 225	1 106 664 506
Brutto driftsresultat	16 689 052	-17 619 312	-15 742 225	18 821 726
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	12 253 215	11 428 000	12 922 000	8 567 820
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	19 419 834	13 000 000	13 000 000	17 296 066
Mottatte avdrag på utlån	600 482	257 000	257 000	198 672
Sum eksterne finansinntekter	32 273 531	24 685 000	26 179 000	26 062 558
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	17 501 984	19 551 000	20 551 000	19 633 800
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-
Avdrag på lån	34 622 000	34 622 000	34 622 000	29 305 703
Utlån	138 154	100 000	100 000	597 546
Sum eksterne finansutgifter	52 262 138	54 273 000	55 273 000	49 537 049
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 988 608	-29 588 000	-29 094 000	-23 474 491
Motpost avskrivninger	53 039 699	47 721 225	47 721 225	48 417 074
Netto driftsresultat	49 740 143	513 913	2 885 000	43 764 309
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	3 945 902	3 945 902	-	7 148 538
Bruk av disposisjonsfond	31 722 969	27 086 892	16 893 000	19 960 697
Bruk av bundne fond	6 133 537	3 858 142	3 260 000	6 323 589
Sum bruk av avsetninger	41 802 408	34 890 936	20 153 000	33 432 824
Overført til investeringsregnskapet	1 367 127	-	-	3 161 098
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	68 435 672	33 925 044	22 959 000	55 750 637
Avsatt til bundne fond	10 686 028	1 479 805	79 000	14 339 496
Sum avsetninger	80 488 827	35 404 849	23 038 000	73 251 231
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	11 053 724	-	-	3 945 902

ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	6 639 833	10 450 000	3 000 000	1 602 699
Andre salgsinntekter	734 329	36 694	0	253 427
Overføringer med krav til motytelse	1 756 625	-4 447 788	0	6 915 000
Kompensasjon for merverdiavgift	8 485 920	11 338 229	6 517 000	6 687 988
Statlige overføringer	60 000	0	0	0
Andre overføringer	553 853	238	0	1 339 762
Renteinntekter og utbytte	147 195	0	0	0
Sum inntekter	18 377 755	17 377 373	9 517 000	16 798 876
Utgifter				
Lønnsutgifter	1 866 176	842 000	0	1 443 687
Sosiale utgifter	531 957	0	0	418 237
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	62 397 284	73 735 751	65 084 000	66 379 166
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	188 016	0	0	374 546
Overføringer	12 485 920	13 826 177	8 517 000	40 668 988
Renteutgifter og omkostninger	278 386	1 110 324	650 000	317 176
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum utgifter	77 747 739	89 514 252	74 251 000	109 601 800
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	22 694 928	7 800 000	7 800 000	17 040 202
Utlån	38 876 321	77 393 322	35 000 000	17 340 967
Kjøp av aksjer og andeler	3 012 176	1 900 000	1 900 000	3 078 957
Dekning av tidligere års udekket	81 003 078	81 003 078	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	1 321 363	0	0	6 551
Sum finansieringsstransaksjoner	146 907 866	168 096 400	44 700 000	37 466 678
Finansieringsbehov	206 277 849	240 233 279	109 434 000	130 269 602
Dekket slik:				
Bruk av lån	112 802 032	189 732 515	99 634 000	17 340 967
Salg av aksjer og andeler	29 500	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	24 010 561	7 708 625	7 800 000	17 040 202
Overført fra driftsregnskapet	1 367 127	1 052 803	0	3 161 098
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 370 247	2 434 544	2 000 000	3 881 337
Bruk av bundne driftsfond	183 798	900 000	0	2 766 411
Bruk av ubundne investeringsfond	31 217 292	38 404 792	0	5 076 508
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	170 980 557	240 233 279	109 434 000	49 266 524
Udekket/udisponert	-35 297 291	0	0	-81 003 078

REGNSKAPSSKJEMA 1A – DRIFTSREGNSKAPET

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Skatt på inntekt og formue	-367 117 528	-361 243 000	-354 591 000	-355 111 715
Ordinært rammetilskudd	-345 298 256	-346 710 000	-346 334 000	-337 202 838
Skatt på eiendom	-76 786 078	-77 319 000	-77 319 000	-65 081 306
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-
Andre generelle statsstilskudd	-4 733 696	-5 229 000	-4 709 000	-5 076 251
Sum frie disponible inntekter	-793 935 559	-790 501 000	-782 953 000	-762 472 110
Renteinntekter og utbytte	-12 176 108	-11 406 000	-12 900 000	-8 541 681
Gevinst finansielle instrumenter	-19 419 834	-13 000 000	-13 000 000	-17 296 066
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 501 240	19 551 000	20 551 000	19 625 659
Tap finansielle instrumenter	-	-	-	-
Avdrag på lån	34 622 000	34 622 000	34 622 000	29 305 703
Netto finansinntekter/-utgifter	20 527 298	29 767 000	29 273 000	23 093 615
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	37 488 081	29 182 902	21 982 000	32 704 920
Til bundne avsetninger	10 604	-	-	9 319
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-3 945 902	-3 945 902	-	-7 148 538
Bruk av ubundne avsetninger	-21 013 000	-21 013 000	-15 920 000	-12 261 000
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-
Netto avsetninger	12 539 783	4 224 000	6 062 000	13 304 700
Overført til investeringsregnskapet	5 869	-	-	2 727 078
Til fordeling drift	-760 862 608	-756 510 000	-747 618 000	-723 346 717
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	749 808 883	756 510 000	747 618 000	719 400 815
Merforbruk/mindreforbruk = 0	-11 053 724	0	0	-3 945 902

REGNSKAPSSKJEMA 1B – DRIFTSREGNSKAPET

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Overordnet ledelse	12 740 052	14 364 000	14 294 000	13 325 528
Stabene	67 921 404	67 653 512	65 846 000	66 132 874
Enhet for teknikk og samfunnsutvikling	80 671 015	80 672 000	78 879 000	80 383 362
VAR - vann, avløp og renovasjon	-24 558 312	-22 496 000	-22 496 000	-23 483 231
Skole og barnehage	241 395 000	241 395 000	240 009 000	239 608 715
Kultur og oppvekst	91 544 000	91 544 000	91 267 000	93 577 002
Helse og omsorg	279 574 377	279 574 377	271 511 000	251 042 564
Felles driftsutgifter	-222 738	3 282 111	7 787 000	-2 803 411
Finansiell virksomhet	744 084	521 000	521 000	1 617 412
Sum	749 808 883	756 510 000	747 618 000	719 400 815

REGNSKAPSSKJEMA 2A – INVESTERINGSREGNSKAPET

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	77 747 739	89 514 252	74 251 000	109 601 800
Utlån og forskutteringer	38 876 321	77 393 322	35 000 000	17 340 967
Kjøp av aksjer og andeler	3 012 176	1 900 000	1 900 000	3 078 957
Avdrag på lån	22 694 928	7 800 000	7 800 000	17 040 202
Dekning av tidligere års udekket	81 003 078	81 003 078	0	0
Avsetninger	1 321 363	0	0	6 551
Sum årets finansieringsbehov	224 655 604	257 610 652	118 951 000	147 068 478
Finansiert slik				
Bruk av lånemidler	-112 802 032	-189 732 515	-99 634 000	-17 340 967
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-6 669 333	-10 450 000	-3 000 000	-1 602 699
Tilskudd til investeringer	-613 853	-238	0	-1 339 762
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 485 920	-11 338 229	-6 517 000	-6 687 988
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25 767 186	-3 260 837	-7 800 000	-23 955 202
Andre inntekter	-881 524	-36 694	0	-253 427
Sum ekstern finansiering	-155 219 849	-214 818 513	-116 951 000	-51 180 045
Overført fra driftsbudsjettet	-1 367 127	-1 052 803	0	-3 161 098
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-32 771 337	-41 739 336	-2 000 000	-11 724 257
Sum finansiering	-189 358 313	-257 610 652	-118 951 000	-66 065 400
Udekket/udisponert	35 297 291	0	0	81 003 078

REGNSKAPSSKJEMA 2B – INVESTERINGSREGNSKAPET

	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
AVSLUTTEDE PROSJEKTER FØR 2017	0	-2 000	900 000	4 399 610
Beredskap og brannsikkerhet	8 996 940	6 925 434	2 200 000	1 670 053
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	5 279 703	10 769 407	3 041 000	5 658 199
Oppgradering kommunale bygg	6 854 841	12 580 094	4 500 000	3 479 199
Finansielle investeringer	-649 689	0	0	33 581 000
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.	2 293 798	2 085 000	3 960 000	0
IKT investeringer	6 695 801	11 787 157	5 000 000	6 650 359
Kirkelig fellesråd	3 424 073	3 314 439	17 000 000	464 125
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	41 805	669 169	0	6 257 370
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	6 759 374	7 037 923	8 000 000	16 399 256
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	12 003 576	7 806 459	650 000	2 244 428
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	558 950	2 858 855	0	217 387
Vann, avløp, renovasjon	20 323 924	20 999 889	25 000 000	21 358 460
Veg og trafikksikkerhet	4 422 709	2 205 426	4 000 000	7 127 438
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	741 932	477 000	0	94 916
ALLE	77 747 739	89 514 252	74 251 000	109 601 800

NOTER TIL BAMBLE KOMMUNES REGNSKAP 2017

Årsregnskap

Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering (jfr. KRS 6)

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er avlagt etter gjeldende regelverk med forskrifter og i henhold til kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapskikk (GKRS).

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet pr. 31.12 enten de er betalt eller ikke, ref. Kommunelovens §48 og Regnskapsforskriftens § 7.

Driftsregnskapet viser driftsutgifter og -inntekter i kommunen og årets resultat. Investeringsregnskapet viser kommunens utgifter ifm. investeringer, utlån m.v. samt hvordan disse er finansiert. Driftsregnskapet til kommunen viser avskrivninger som er årlige kostnader som følge av forbruk av driftsmidler. Avskrivningene påvirker kommunens brutto driftsresultat, men blir utnullt slik at netto driftsresultat er upåvirket av denne kostnaden. Netto driftsresultat i kommunen er derimot belastet med årets avdrag på lån som er den utgift som skal påvirke kommunens driftsresultat etter gjeldende regnskapsregler. Årsaken til at avskrivningene blir vist i regnskapet er bl.a. for at beslutningstakere og regnskapsbrukerne skal kunne vurdere denne kostnaden i forhold til kommunens driftsresultat og avdragsutgifter.

Videre er regnskapet ført etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Dette betyr at aktiviteten i kommunen kommer fram med riktig beløp.

Vurderingsregler

Omløpsmidler

Omløpsmidlene er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kommunen har markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje. Disse verdipapirene er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2017.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk i kommunen. Kommunens anleggsmidler er aktivert i balansen til brutto anskaffelseskost, dvs. at mottatte tilskudd ikke er fratrukket. Anskaffelseskost på VAR-investeringer er tillagt renter av ledige lånemidler. Dette er i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr 2. Anleggsmidler med begrenset levetid er avskrevet iht. Forskrift om årsregnskap og årsberetning §8.

Organisering av kommunens virksomhet

Det vesentlige av kommunens virksomheten er organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon. Frisk Bris Bamble KF er registrert som et kommunalt foretak. Virksomhetens formål er å utarbeide arbeidsrettet rehabiliteringsprogram for mennesker med sammensatte plager og funksjonssvikt. Kommunen har ellers et utstrakt samarbeide etter ulike driftsformer med de øvrige Grenlandskommunene innenfor mange tjenestoområder. Bamble kommune er vertskommune for driften av Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning i Telemark. Samarbeidsparter er alle kommunene i Telemark. IUA Telemark er organisert som et interkommunalt samarbeid etter §27 i Kommuneloven.

NOTE 1 ARBEIDSKAPITAL

	2017	2016	Endring
Inntekter driftsregnskapet	1 171 323 297	1 125 486 231	45 837 065
Inntekter investeringsregnskapet	18 230 560	16 798 876	1 431 684
Innbetalinger eksterne finanstransaksjoner	169 262 819	60 443 728	108 819 091
SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER	1 358 816 676	1 202 728 835	156 087 841
Utgifter driftsregnskapet	1 101 594 546	1 058 247 432	43 347 114
Utgifter investeringsregnskapet	77 469 353	109 284 624	-31 815 272
Utbetalinger eksterne finanstransaksjoner	117 123 949	87 314 352	29 809 597
SUM ANVENDELSE AV MIDLER	1 296 187 848	1 254 846 407	41 341 440
ANSKAFFELSE - ANVENDELSE AV MIDLER	62 628 828	-52 117 573	114 746 401
Endring i ubrukte lånemidler (Økning+/-Reduksjon-)	22 197 968	7 159 033	15 038 935
ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN - BEVILGNINGSREGNSKAPET	84 826 796	-44 958 540	129 785 336
Endring i omløpsmidler	78 325 108	3 948 024	74 377 085
Endring i kortsiktige gjeld	6 501 688	-48 906 564	55 408 251
ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN - BALANSEN	84 826 796	-44 958 540	129 785 336
DIFFERANSE ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN	0	0	0

NOTE 2 PENSJON

Note 2 Pensjon

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygd. Pensjonen samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2017	2016
Innestående på premiefond 01.01	157.590	197.297
Tilført premiefondet i løpet av året	9.707.563	12.644.803
Bruk av premiefondet i løpet av året	9.735.684	12.684.520
Innestående på premiefond 31.12.	129.476	157.590

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med tilbakeføring over de lovbestemte antall år. Ref. avsnitt om Premieavvik.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som hhv anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Premieavvik

Premieavvik oppstått i perioden 2002-2010 er amortisert over 15 år. Premieavvik oppstått i perioden 2011-2013 er amortisert over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere år skal amortiseres over 7 år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet. for 2016 innebærer dette at regnskapsførte pensjonsutgifter er 1.226 mill lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Nærmere om regnskapstillene

alle tall i hele tall

inntekts- og gjeldsposter vist med - (minus)

Pensjonsordning	KLP	SPK	SUM	Arb.avg.	
PENSJONSKOSTNAD					
Netto pensj.kostn (inkl.adm.) iht.al	59 897 057	12 863 776	72 760 833	10 259 277	
- Årets pensjonspremie (jf aktuærbereg)	68 468 865	12 488 911	80 957 776	11 415 046	
=Årets premieavvik	(8 571 808)	374 865	(8 196 943)	(1 155 769)	
Årets betalte pensjonspremie iht.regnsk.	68 468 865	12 488 911	80 957 776	11 415 046	
Årets premieavvik (se spes.nedenfor)	(8 571 808)	374 865	(8 196 943)	(1 155 769)	
Resultatført premieavvik 2002-2016	8 622 397	(340 156)	8 282 241	1 167 796	
= Pensjonskostnad i regnskapet	68 519 454	12 523 620	81 043 074	11 427 073	
Pensjonsordning	KLP	SPK	SUM	Arb.avg.	
AKKUMULERT PREMIEAVVIK					
Akkumulert 01.01.	48 904 039	(2 215 092)	46 688 947	6 583 141	
+/- Premieavvik for året	8 571 808	(374 865)	8 196 943	1 155 769	
-/+ Resultatført 1/15 av tidl.års premie	(2 488 400)	(76 049)	(2 564 449)	(361 587)	
-/+ Resultatført 1/10 av tidl.års premieavvik	(3 246 117)	515 764	(2 730 353)	(384 980)	
-/+ Resultatført 1/7 av tidl.års premieavvik	(2 887 880)	(99 471)	(2 987 351)	(421 217)	
= Akkumulert premieavvik 31.12. 	48 853 450	(2 249 713)	46 603 736	6 571 127	
Herav oppført under omløpsmidle	52 147 082	2 340 845	54 487 927	7 682 798	
Herav oppført under kortsiktig gje	(3 293 634)	(4 590 558)	(7 884 192)	(1 111 671)	
	KLP	SPK	SUM		
MIDLER OG FORPLIKTELSE	Pensj.-midler	Pensj.-forpl.	Pensj.-midler	Pensj.-forpl.	Netto forplikt.
Faktisk (akt.beregn.full amort) 31.:	1 039 895 842	(1 213 678 792)	129 800 142	(184 765 618)	1 169 695 984
Iht regnskap pr 31.12.	1 039 895 842	(1 213 678 792)	129 800 142	(184 745 618)	1 169 695 984
Arbeidsg.avg.av nto pensj.forpl. 31.12. ¹⁾					(32 250 708)

1) Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse er også en langsiktig forpliktelse.

BEREGNINGSFORUTSETNINGER	KLP	SPK
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig G- og pensjonsreg. (§ 13-5 D)	2,97 %	2,97 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet avkastning	4,50 %	4,20 %

NOTE 3 KOMMUNENS GARANTIANSVAR

Gitt overfor - navn	Beløp pr 31.12.17	Beløp pr 31.12.16	Utløper dato
Skjærgårdshallen (Skagerak spb)	kr 1 379 207	kr 1 493 953	27.03.2028
Skjærgårdshallen (KLP Kommunekreditt AS)	kr 20 004 180	kr 21 261 352	27.11.2031
Skjærgårdshallen (Danske Bank)	kr 23 000 000	kr 0	14.11.2044
Renovasjon i Grenland IKS (KLP Kommunekreditt AS)	kr 3 567 200	kr 3 640 000	09.09.2066
Falkåsen borettslag (Kommunalbanken)	kr 2 578 030	kr 2 776 340	25.11.2030
Stiftelsen Spesialboliger Hyttås (Husbanken)	kr 445 689	kr 511 999	01.03.2024
Stokkevannet Barnehage (Husbanken)	kr 5 195 937	kr 5 472 314	År 2033
Garantier gitt av Nav - til privatpersoner	kr 1 846 250	kr 1 758 198	Ikke oppgitt
Garanti gitt av Barnevern (Skagerak spb)	kr 43 090	kr 46 218	Ikke oppgitt
Sum garantiansvar	kr 58 059 583	kr 36 960 374	

NOTE 4 AKSJER OG ANDELER I VARIG EIE

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.17	Balanseført verdi 31.12.16
Kommunal Landspensj.kasse		29 027 346	26 015 170
Studentsamfunnets Hus		1	1
Yrkesskolenes Hybelhus		25 000	25 000
Kommunalbanken/andelsbev.		2	2
Wissestad gård		200	200
Telemark Interkom.næringsf.	0,15 %	8 000	8 000
Telemark komm.revisjon IKS	5,35 %	64 120	64 120
Vekst i Grenland IKS	12,00 %	4 750 000	4 750 000
Telemark Kontrollutvalgsekretariat IKS	6,40 %	30 500	30 500
Skjærgårdshallen AS	100 %	350 000	350 000
IKA Kongsberg	2,79 %	355 556	355 556
Skagerak Energi AS	3,34 %	56 600 000	56 600 000
GREP - Kompetanseutvikling Grenland AS	15 %	1 155 710	1 155 710
Biblioteksentralen AL		300	300
Rekom AS	0,40 %	0	7 000
Grenland Vestfold Biogass AS		205 000	205 000
Attføringssenteret i Rauland		1 000	1 000
RS2 Langesund Sameie	19,60 %	250 000	250 000
Skien Dalen Skipsselskap AS	0,29 %	4 000	4 000
VisitGrenland AS	10 %	15 000	15 000
Visit Telemark A/S	1,188 %	10 000	10 000
Maturo Kapital AS (tidl.BTV)	2,11 %	0	22 500
Energi & Miljøkapital AS	3 %	0	0
RIG IKS	13,51 %	67 550	67 550
Frier Vest AS	100,00 %	30 000	30 000
E134 Haukelivegen AS		10 000	10 000
AT Skog SA		47 500	47 500
Porsgr/Bamble Boligbyggelag		9 500	9 500
Stokkevannet barnehage		8 000	8 000
Sum		93 024 285	90 041 609

Bamble Kommune har en eierandel på 33,33% i Grenland Havn IKS, men har ingen innskutt kapital. Selskapet er derfor ikke bokført med balanseverdi.

Alle våre andeler i Borettslag er i 2016 overført til anleggsmidler og aktivert under ikke avskrivbare eiendeler.

NOTE 5 BRUK OG AVSETNING AV FOND

Fond samlet	Beholdning 01.01.	Av-setninger	Bruk av fond i drifts- regnskapet	Bruk av fond i inv. regnskapet	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond	147 801 878	68 435 672	31 722 969	1 370 247	183 144 335
Bundne driftsfond	30 899 641	10 686 028	6 133 537	183 798	35 268 334
Ubundne investeringsfond	233 689 363	-	31 217 292	-	202 472 070
Bundne investeringsfond	594 290	1 321 363	-	-	1 915 653
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	412 985 172	80 443 063	69 073 798	1 554 045	422 800 392

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	13 488 058	326 395	3 797 280	10 017 173
Gavefond m/egen bankkto	168 580	2 263		170 843
Øremerka tilskudd, herav:				
Administrasjon stabene	540 266	679 268	0	1 219 534
Teknikk og samfunnsutvikling	9 186 573	1 927 084	809 148	10 304 509
Skole og barnehage	764 218	1 176 372	31 756	1 908 834
Kultur og oppvekst	3 953 952	4 723 942	1 565 098	7 112 796
Helse og omsorg	2 797 993	1 850 702	114 053	4 534 642
Sum	30 899 641	10 686 028	6 317 335	35 268 334
Bundne investeringsfond				
Øremerka statstilskudd	594 290	5 869	0	600 159
Gavefond	0	0	0	0
Øvrige bundne investeringsfond	0	1 315 494	0	1 315 494
Sum	594 290	1 321 363	0	1 915 653

Disposisjonsfond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	2 043 316	1 067 000	340 000	2 770 316
Bruk og avsetning foretatt av underordnet organ, herav:	0	0		0
Administrasjon stabene	12 257 135	3 278 785	2 398 204	13 137 716
Teknikk og samfunnsutvikling	26 103 251	5 361 728	3 797 430	27 667 549
Skole og barnehage	21 039 403	2 235 488	3 833 432	19 441 459
Kultur og oppvekst	16 197 793	10 070 657	1 431 148	24 837 302
Helse og omsorg	12 792 879	8 933 933	280 000	21 446 812
Finansiering	57 368 101	37 488 081	21 013 000	73 843 182
Sum disposisjonsfond	147 801 878	68 435 672	33 093 216	183 144 335

NOTE 6 SPESIFIKASJON AV FOND

Fond	Saldo 1.1.2017	Bevegelse 2017	Saldo 31.12.2017
Overordnet ledelse			
256000101 Valg	-190 000	190 000	0
256000200 Rådmannens utviklingsmidler	-760 446	-917 000	-1 677 446
256500105 Utredning kommunestruktur - K-sak	-150 000	150 000	0
256500106 Etablering veiselskap - K-sak	-50 000	0	-50 000
256500111 Boligprosjekt Langesundshalvøya	-392 870	0	-392 870
256500112 K-sak 120/17 Ansettelsesprosess-rekruttering	0	-150 000	-150 000
256590012 Kst 43/16 Driftsfond-stoler Skjærgårdshallen	-500 000	500 000	0
Sum overordnet ledelse	-2 043 316	-227 000	-2 270 316
Stabene			
251011240 Forvaltning P360 Grenland	-332 583	0	-332 583
251011302 1/100G Bedriftsintern attføring	-60 683	-155 438	-216 121
251011304 VOX-midler	-147 000	0	-147 000
251011341 Læringer	0	-523 830	-523 830
256011210 Driftsfond Ansvar 112* Arkivavdelingen	-977 551	-442 288	-1 419 839
256011220 Driftsfond IKT - store svingninger	-2 969 067	1 470 446	-1 498 621
256011230 IKA-Kongsberg - Avlevering arkivmateriale	-302 898	0	-302 898
256011310 Driftsfond Ansvar 113* Personalavdelingen	-2 099 836	-1 853 237	-3 953 073
256011410 Driftsfond Ansvar 114* PLØK	-1 494 901	474 499	-1 020 403
256111410 Forsikringsfond	-1 055 101	0	-1 055 101
256510303 Opplæringscenteret	-674 278	0	-674 278
256511210 K-sak 77/11 - Arkivdepot	-580 000	0	-580 000
256511310 K-sak 88/10 Driftsrapport.2.t.- Kompetansefond	-855 233	0	-855 233
256511311 Seniorpolitiske tiltak	-338 735	0	-338 735
256511312 sak 50/17 Utvikle Grenland som studiested	0	-30 000	-30 000
256511313 Kst 120/16	0	-500 000	-500 000
256511341 Kst 14/10 Årsmelding, Samhandlingsreformen K-sak 33/03, P.6002/1368	-638 118	0	-638 118
256511410 Økonomisystem, efaktura, ehandel	-271 417	0	-271 417
Sum stabene	-12 797 401	-1 559 848	-14 357 250
Enhet for samfunnsutvikling og teknikk			
251020140 IUA - Bufferfond	-1 357 116	192 375	-1 164 741
251020141 IUA - Akkumulert driftsfond	-876 303	-410 063	-1 286 366
251020400 Tilpasningstilskudd (ny kto 251020600)	-183 151	183 151	0
251020440 Tapsfond etableringstilskudd (ny kto 251020681)	-499 383	499 383	0
251020441 Etableringstilskudd fra Husbanken (Ny kto 2510682)	-2 414 297	2 414 297	0
251020501 Stengsler i strandsonen	-16 592	0	-16 592
251020504 Skogsavgiftsfond	-66 663	0	-66 663
251020505 Næringsutv.grisgr.strøk (konsavg.Tole)	-23 068	0	-23 068
251020506 Grekoni - Grenland Offshore	-100 000	0	-100 000
251020507 Bredbånd	-3 650 000	-100 000	-3 750 000
251020681 Tapsfond etableringstilskudd (tidligere 251020440)	0	-507 722	-507 722
251020682 Etableringstilskudd fra Husbanken (tidligere 251020441)	0	-3 389 357	-3 389 357
251025510 Selvkost Renovasjon	-4 490 282	327 700	-4 162 582
251025520 Selvkost Vannforsyning	-4 273 677	3 144 698	-1 128 979
251025530 Selvkost Avløp	-4 357 584	324 612	-4 032 972
251025540 Selvkost Septik	-366 515	-326 395	-692 910
256020000 Driftsfond Teknisk og Eiendom	-2 688 140	0	-2 688 140
256020100 Lovpålagt utdanning - brannmannskap	-235 593	235 593	0
256020101 HMS/Utstyrsfond	-390 241	90 241	-300 000
256020130 Disposisjonsfond Feiing	-27 245	0	-27 245
256020200 Tilskuddsmidler- Servicebygg Rognstranda/Krogshavna	-700 000	-1 118 000	-1 818 000
256020300 Bufferfond vedlikehold (nytt fond 256020603)	-2 044 341	2 044 341	0
256020302 Kvalitetspris renhold (nytt fond 256020604)	-30 000	30 000	0
256020401 Bufferfond BBE - drift (nytt fond 256020605)	-1 210 716	1 210 716	0
256020501 Driftsfond. Ansvar 205* Samfunnsutvikling	-5 735 468	0	-5 735 468

Fond	Saldo 1.1.2017	Bevegelse 2017	Saldo 31.12.2017	
256020502	Driftsfond Ansvar 20580 Næringsarbeid	-629 630	-29 182	-658 812
256020503	E-skatt	-900 000	0	-900 000
256020603	Bufferfond vedlikehold (tidligere 256020300)	0	-2 044 341	-2 044 341
256020604	Kvalitetspris renhold (tidligere 256020302)	0	-30 000	-30 000
256020605	Bufferfond BBE - drift (tidligere 256020401)	0	-1 450 248	-1 450 248
256100200	Rådmannens ledergruppe - Bufferfond Energi	-1 952 000	-86 797	-2 038 797
256100201	Rådmannens ledergruppe - Bolig/husleiefond (nytt fond 256120600)	-4 590 270	4 590 270	0
256100202	Rådmannens ledergruppe - Prosjektfond (nytt fond 256120601)	-114 343	114 343	0
256100204	Rådmannen Utviklingsmidler . P.1240 Husleie (nytt fond 256120602)	-367 623	367 623	0
256120600	Rådmannens ledergruppe - Bolig/husleiefond (tidligere 256100201)	0	-3 477 517	-3 477 517
256120601	Rådmannens ledergruppe - Prosjektfond (tidligere 256100202)	0	-114 343	-114 343
256120602	Rådmannen Utviklingsmidler . P.1240 Husleie (tidligere 256100204)	0	-367 623	-367 623
256520000	K-sak 75/06 - Rekrutteringstiltak	-400 000	0	-400 000
256520010	F-sak 75/85 - Mskinfond	-566 956	-1 276 075	-1 843 031
256520110	Nødnett brann	-300 000	300 000	0
256520210	Kst 14/11 Årsmelding 2010-Adkomst Rønholt 3 mill	-150 000	0	-150 000
256520300	F-sak 75/85 - Maskinfond Byggedrift (nytt fond 256520600)	-1 309 685	1 309 685	0
256520301	Rådhuskomiteen (nytt fond 256520601)	-61 000	61 000	0
256520501	Dampskipskaia Langesund-regulering	-500 000	0	-500 000
256520502	Kystplan - regulering	-700 000	0	-700 000
256520504	K-sak 62/16 Områdeplan for Langrønningen	-500 000	0	-500 000
256520600	F-sak 75/85 - Maskinfond Byggedrift (tidligere 256520300)	0	-1 862 984	-1 862 984
256520601	Rådhuskomiteen (tidligere 256520301)	0	-61 000	-61 000
Sum enhet for samfunnsutvikling og teknikk		-48 777 882	788 381	-47 989 231
Skole og barnehage				
251030002	HMS - grunnskolen	0	0	0
251030003	P.1030 - Utvikling/kompetansetiltak barnehage	-3 135	-520 000	-523 135
251030004	P.1032 Min.spr.barnehage - språkstimulering	-296 095	0	-296 095
251030005	P.1011 Kompetanseutv.barnehager - statstilskudd	-125 202	-77 999	-203 201
251030006	P.1156 Telemarkssamarbeid Ppt	1	-1	0
251030009	Stipend	0	-57 050	-57 050
251032101	Folkehelseprogram - minijungel	-10 000	0	-10 000
251032102	SKOLEBALL 140118-PROSJ.1341	0	-17 750	-17 750
251032300	Fagstøtte lønn, rest integreringstilskudd	0	-177 954	-177 954
251032401	Lektor 2	-80 000	0	-80 000
251032402	Naturlig skolesekk	-93 792	0	-93 792
251032601	P.1338 Folkehelseprogram - musikkprosj.Rønholt	-4 564	0	-4 564
251033101	Øvingslærer (avsatt 05, bruk 08)	-186	0	-186
251033102	Integreringstilskudd prosj. 1998	0	-59 713	-59 713
251033103	Videreutdanning, prosj.1388	0	-67 851	-67 851
251033202	Tilskudd tospråklig assistent	0	-34 814	-34 814
251033501	Øvingslærere (avsatt 2005)	-20 646	0	-20 646
251033601	Øvingslærer (avsatt 2005)	-130 599	0	-130 599
251033602	Integreringstilskudd prosj. 1969 og 1970	0	-131 485	-131 485
256030001	Driftsfond - Grunnskole	-6 399 506	-1 760 589	-8 160 095
256030002	Driftsfond - Barnehage	-6 223 206	1 098 000	-5 125 206
256030003	Elektronisk plattform - Adm/skole/bhg	-191 923	0	-191 923
256030004	P.1421 - IKT-løft i skolen	-1 581 694	0	-1 581 694
256030005	P.1034 - Skoledelen Flyktninger	-339 865	0	-339 865
256030009	Oppgradering uteområder barnehagene B2013	-82 000	0	-82 000
256030011	Paletten	-408 548	0	-408 548
256031001	PPT	-368 000	-69 583	-437 583
256032101	Driftsfond Grasmyr ungdomsskole	-543 908	400 000	-143 908
256032201	Driftsfond Herre skole og Sfo	-548 474	270 278	-278 196
256032301	Driftsfond Langesund Barneskole og Sfo	-578 643	58 649	-519 994
256032401	Driftsfond 324* Langesund ungdomsskole	-300 511	474 303	173 792
256032501	Driftsfond Rugtvedt skole og Sfo	-132 858	132 858	0
256032601	Driftsfond Rønholt skole og Sfo	-146 052	-14 326	-160 378

Fond		Saldo 1.1.2017	Bevegelse 2017	Saldo 31.12.2017
256032602	P.1319 - BUK midler	-9 607	0	-9 607
256032701	Driftsfond Stathelle brneskole og Sfo	-1 246 849	288 000	-958 849
256033101	Driftsfond Sundby barnehage	-274 379	-90 000	-364 379
256033201	Driftsfond Uksodden barnehage	-28 550	0	-28 550
256033202	Øvingslærermidler	-33 188	0	-33 188
256033401	Driftsfond Rønholt barnehage	-51 779	-52 937	-104 716
256033501	Driftsfond Falkåsen barnehage	-385 837	185 561	-200 276
256033601	Driftsfond Grasmyr barnehage	-497 790	457 907	-39 883
256033701	Driftsfond Nustad barnehage	-478 767	100 293	-378 474
256530002	K-sak 99/10,P.1052 Kvalitetsutvikling i skolen	-187 469	119 530	-67 939
Sum skole og barnehage		-21 803 621	453 327	-21 350 294
Kultur og oppvekst				
251040101	Skagerakfestivalene	-836 611	4 859	-831 752
251040102	Sjakkannlegg Langesund sentrum	-19 586	0	-19 586
251040103	Skilting Museer	-10 132	0	-10 132
251040104	Bambleboka	-57 252	-770	-58 022
251040105	Gave fra Johs. Johansen	-25 000	0	-25 000
251040106	Gullsekken	-18 208	0	-18 208
251040107	P.1120 Den kulturelle skolesekken (overf.fra skole)	-10 862	0	-10 862
251040108	Hogst og kulturlandskap Langøya	-268 639	119 420	-149 219
251040109	Delfinansiering Spillemiddelprosjekt	-300 000	-200 000	-500 000
251040110	Forstudie Saltsyde Langøya	-30 000	0	-30 000
251040301	Fattigdom	-31 653	0	-31 653
251040303	Den Kulturelle Spaserstokken	-114 053	114 053	0
251040304	Pepperkakeauksjon	-35 400	0	-35 400
251040305	Fattigdomstiltak - fritidsaktiviteter	-100 000	0	-100 000
251040306	Uønsket svangerskap	-2 619	-3 202	-5 821
251040307	Styrking av helsetjenester	0	-824 955	-824 955
251040308	Psykt bra	0	-41 301	-41 301
251040309	Frivillighetsplan	0	-31 333	-31 333
251040310	SLT	0	-9 792	-9 792
251040401	Tilskudd enkeltflyktninger	-277 237	-2 554 359	-2 831 596
251040502	Tilskudd Barnefattigdom	-30 142	30 142	0
251040503	Talenthuset	-300 000	0	-300 000
251040701	Lønnsmidler til 2013 fra Psykiatri	-702 122	150 000	-552 122
251040706	Unge og voksne med sammensatte hjelpebehov	-472 885	320 677	-152 208
251040707	FB - Forskning/Innovasjon	-203 803	150 000	-53 803
251040708	Tilskuddsmidler LOS	-165 000	-69 000	-234 000
251040709	Sam.handl.prosj.kommune og sykeh.Telemark	0	-200 000	-200 000
256040001	Driftsfond Oppvekst og kultur	-3 921 835	-2 054 882	-5 976 716
256040101	Kystkultursenter	-25 022	0	-25 022
256040102	Inntekter Jubileumsbok	-61 150	0	-61 150
256040103	Lønns-og utgiftssaldering kultur	-200 000	-168 262	-368 262
256040200	Enslige mindreårige flykninger	0	-2 760 563	-2 760 563
256040301	Driftsfond 403*	-740 675	0	-740 675
256040401	Flyktningearbeid	-9 458 271	-3 559 895	-13 018 166
256040501	Prosjekt 1126 Talenthuset, midler Statsbudsjett 2017	0	-90 991	-90 991
256040701	Disposisjonsfond Frisk Bris	-136 711	-30 140	-166 851
256040702	Frisk Bris, Prispenger fra Fylkesmannen,P.1116	-100 000	0	-100 000
256040703	Frisk Bris, Ungdom - folkehelsepris	-38 374	0	-38 374
256140001	Kompetansefond folkehelsearbeid	-426 742	0	-426 742
256540001	Kst 14/10 Årsmelding.Tilskudd idrettsanlegg	-381 250	0	-381 250
256540004	K-st.80/17 Handlingsplan for Langøya - fase 2.	0	-50 000	-50 000
256540101	Tilskudd - reserverte	-91 000	0	-91 000
256540102	R07 Langøya	-30 000	0	-30 000
256540103	R07 Kulturprosjekter, Kystkultur	-233 455	-59 423	-292 878
256540104	Livskvalitet og mestring R08	0	0	0
256540105	Tilskudd til disposisjon lag og foreninger	-203 308	134 647	-68 661
256540106	K-sak 86/14 og frmsksak 32/16 Musikk-og festivalbytiltak	-150 000	0	-150 000
Sum Kultur og oppvekst		-20 208 997	-11 685 070	-31 894 066

Fond	Saldo 1.1.2017	Bevegelse 2017	Saldo 31.12.2017	
Helse og omsorg				
251050001	Kompetansemidler psykososialt kriseteam	-213 780	0	-213 780
251050002	Opplæringsmidler - Fylkesmannen	-247 195	0	-247 195
251050102	Eldredagen - Gave	-3 976	0	-3 976
251050103	Legatmidler Clarksenteret	-230 980	0	-230 980
251050120	Nysteinveien 42 - Arv 2017	0	-1 198 943	-1 198 943
251050131	Herresenteret - Gave (tidligere 251050301) Bokollektiv Stathelle - overskudd p.1630 (ny kto 251051021)	0	-6 957	-6 957
251050201	Herresenteret - Gave (ny kto. 251050131)	-139 990	139 990	0
251050301	Herresenteret - Gave (ny kto. 251050131)	-6 865	6 865	0
251050401	Leieinntekter "Lillestua" VB (ny kto. 251051030)	-68 083	68 083	0
251050402	Vest Bamble Aldershjem - Gave (ny kto. 251051031)	-25 000	25 000	0
251050403	VBA/Overskudd p.1634 (ny kto. 251051032)	-96 850	96 850	0
251050501	Avlastningsavd.Bamble Helsehus - Gave	-26 384	-355	-26 739
251050502	Bamble Sykehjem - Gavekonto	-78 079	-1 046	-79 125
251050503	Den kulturelle spaserstokken	0	-79 700	-79 700
251050510	Midler fra helsedirektoratet	0	-200 000	-200 000
251050601	Kosthold/fysisk aktivitet barnehagene	-23 131	0	-23 131
251050602	Tilskudd fra Helsedir.til demensplasser dagavd.	-857 330	-105 650	-962 980
251050603	Treningstilbud kreftpasienter	-5 000	0	-5 000
251050604	Tilskudd fra Fylkesm.kartlegg/prosj. turvei	-35 000	0	-35 000
251050702	Velferdstiltak Brukere P.1104	-1 000	0	-1 000
251050703	Videreutdanning	-97 144	0	-97 144
251050704	Frisk Bris	-46 000	0	-46 000
251050705	Fylkesmannens videreutdanningsmidler - psykisk helse	-148 393	0	-148 393
251050706	Boligsosialt arbeid/miljøvaktmester p.1391	-130 000	0	-130 000
251050707	Likemannsprosjekt	-100 000	0	-100 000
251050708	Overskudd brukerbetaling prosjekt 1631	-38 829	0	-38 829
251050801	Nustad gård/overbygg vedkløyving	-6 380	0	-6 380
251050901	Tilsk.Fylkes.helsestasj.voksne-prosj 1693	-100 000	0	-100 000
251050902	Legevaktkonto1503.19.37059	-46 497	0	-46 497
251050903	Obligatorisk akuttkurs, prosj.1601	0	-186 100	-186 100
251051001	Krogshavn - drift beboere p.1632	-137 435	-10 000	-147 435
251051021	Bokollektiv Stathelle (tidligere 251050201)	0	-175 299	-175 299
251051030	Leieinntekter "Lillestua" VBA (tidligere 251050401)	0	-68 083	-68 083
251051031	Vest Bamble Aldershjem (tidligere 251050402)	0	-55 000	-55 000
251051032	VBA/Overskudd p. 1634 (tidligere 251050403)	0	-101 850	-101 850
256050001	Driftsfond Helse og Omsorg	-10 665 153	-7 433 933	-18 099 086
256050003	Ressurskrevende brukere	-280 000	280 000	0
256050004	Driftsfond ansvar 50000	0	-1 000 000	-1 000 000
256050008	Driftsfond 50008 Hovedkjøkkenet	-3 500	0	-3 500
256050101	Driftsfond 501* Langesund sone	-61 000	0	-61 000
256050110	Driftsfond 501* Hjemmetjenesten øst (tidligere 256050201) P.6117, Kontor Vest-Bamble Aldershjem (tidligere 256050401)	0	-68 265	-68 265
256050120	Driftsfond 502* Stathelle sone (nytt fond 256050110) P.6117, Kontor Vest-Bamble aldershjem (nytt fond 256050120)	0	-8 000	-8 000
256050201	Driftsfond 502* Stathelle sone (nytt fond 256050110) P.6117, Kontor Vest-Bamble aldershjem (nytt fond 256050120)	-68 265	68 265	0
256050401	Driftsfond 505* Bamble Helsehus	-8 000	8 000	0
256050502	Driftsfond 505* Bamble Helsehus	-13 500	0	-13 500
256050601	Driftsfond 506* Rehabilitering	-6 000	0	-6 000
256050701	Driftsfond 507* Psykisk helsearbeid	-17 342	-500 000	-517 342
256050702	Rusteam	-227 754	0	-227 754
256050801	Driftsfond funksjonshemmede voksne	-27 500	0	-27 500
256050802	Omstillingsmidler Voksne funksjonshemmede	-60 000	0	-60 000
256051011	Driftsfond Krogshavn omsorgsenter	-300 000	0	-300 000
256550003	Kompetansefond Helse og Omsorg Kst 14/10 Årsmelding.Bufferfond for tilskudd og kostn.ressurskrevende brukere	-773 200	0	-773 200
256550007	Kostn.ressurskrevende brukere	-261 665	0	-261 665
256550801	Bambleklubben K-sak	-20 000	0	-20 000
Sum Helse og omsorg	-15 702 200	-10 506 128	-26 208 328	

Fond		Saldo 1.1.2017	Bevegelse 2017	Saldo 31.12.2017
Finans				
253010112	P.6197 Utvikling Frier Vest	-8 000 000	712 500	-7 287 500
253020210	P.6730 - Bussterminal Stathelle	-622 696	622 696	0
253020401	P.6907 - Salg av boligtomter, midler til gjeldssanering (ny kto 253020601)	-15 000 000	15 000 000	0
253090270	Finanskapital, langsiktig plassering iht. finansstrategi	-168 256 496	0	-168 256 496
253090900	Kst.80/13 ØP 2014-2017 Investeringsfond	-40 550 171	40 550 171	0
253090901	Udisponerte kapitalmidler	-1 260 000	-25 668 074	-26 928 074
255010101	P.6511 Ivarsand (tidl. 255020222)	-32 094	-432	-32 526
255020211	P.6920 Parkering Rakkestad	-403 840	-5 437	-409 277
255020221	P.6902 Gytelva friområde	-13 001	0	-13 001
255020404	P.6931 Utbyggingsavtale Findal Utvikling (ny kto. 255020601)	-145 355	145 355	0
255020601	P.6931 Utbyggingsavtale Findal Utvikling (tidligere 255020404)	0	-145 355	-145 355
255090211	Inv.fond for differanse innbet.startlån til nedbet.året etter	0	-1 315 494	-1 315 494
256520503	P.6197 - Utvikling Frier Vest	-2 312 410	0	-2 312 410
256590001	Langsiktig investert kapital, realvekst avsatt fra avkastningen	-3 610 000	-3 670 000	-7 280 000
256590003	Finansbuffer	-17 990 643	-8 305 179	-26 295 822
256590005	Driftsfond	-26 538 855	26 538 855	0
256590006	Vedtatt bruk av driftsfond 2018-2018 K.sak 104/17	0	-32 288 757	-32 288 757
256590013	Kst 63/13 Driftsrapport.2.t., Omstillingsfond disp. av rådmann	-2 381 400	750 000	-1 631 400
256590014	Kst 80/13 ØP 2014-2014, Investeringsfond	-4 534 793	0	-4 534 793
Sum finans		-291 651 754	12 920 849	-278 730 905
Sum fond		-412 985 171	-9 815 489	-422 800 390

NOTE 7 KAPITALKONTO

	DEBET		KREDIT
Saldo 1.1.2017 (underskudd i kapital)	0,00	Saldo 1.1.2017(kapital)	361 961 013
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	1 207 667	Aktivering: fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	73 323 552
Avskrivning: Eiendom,anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	53 039 699	Oppskrivning: Eiendom,anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Nedskrivning: Eiendom,anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0		
Salg aksjer/andeler	29 500	Kjøp av aksjer/andeler	0
Nedskrivning aksjer/andeler	0	Oppskrivning av aksjer/andeler	0
Redusert egenkapitalinnskudd KLP	0	Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	3 012 176
Avdrag på utlån - investeringsregnskapet	24 010 561	Utlån - driftsregnskapet	138 154
Avdrag på utlån - driftsregnskapet	600 482	Utlån - investeringsregnskapet	38 876 321
Avskrivning på utlån - driftsregnsk.	851 012	Avdrag på eksterne lån	57 316 928
Avskrivning på utlån - investeringsregnsk.	796 097		
Bruk av lånemidler	112 802 032		
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	70 719 228	Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	0
Endring pensjonsmidler (reduksjon)	0	Endring pensjonsmidler (økning)	84 656 868
Urealisert kurstap utenlandslån	0	Urealisert kursgevinst utenl.lån	0
Balanse 31.12.2017 (kapital)	355 228 733	Balanse 31.12.2017(underskudd i kapital)	0
	619 285 011		619 285 011

NOTE 8 ANLEGGSMIDLER

Bokført verdi pr 31.12.2017

	05ÅR	10ÅR	20ÅR	40ÅR	50ÅR	TOMTER	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 1.1.17	51 347 064	64 142 242	216 577 406	1 046 945 583	330 053 483	56 172 217	1 765 237 995
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte ord. avskrivninger pr. 1.1.16	- 17 853 180	- 25 906 680	- 61 856 574	- 326 819 866	- 80 799 503	-	-513 235 803
Bokført verdi 1.01.16	33 493 884	38 235 562	154 720 832	720 125 717	249 253 980	56 172 217	1 252 002 192
Tilgang i året	6 695 801	6 064 746	13 864 707	33 896 232	4 860 520	7 941 545	73 323 551
Avgang i året	-	- 48 000	-	-	-	- 1 159 667	-1 207 667
Delsalg i året	-	-	-	-	-	-	-
Årets ordinære avskrivninger	- 5 278 351	- 5 204 504	- 9 382 360	- 25 958 960	- 7 215 524	-	-53 039 699
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.17	34 911 334	39 047 804	159 203 179	728 062 989	246 898 976	62 954 095	1 271 078 377

NOTE 9 LANGSIKTIG GJELD.**Type gjeld**

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Lån:		
Rentebinding > 1 år (fastrente)	456 358 148	46,79 %
Rentebinding < 1 år (flytende)	314 000 000	32,19 %
Sum rentebinding	770 358 148	78,98 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	205 010 071	21,02 %
SUM	975 368 219	100,00 %

Gjenværende løpetid

Rentebindingsintervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	519 010 071	0,29	53,21 %
1 to 2 år	236 128 000	1,47	24,21 %
2 to 3 år	215 000 000	2,28	22,04 %
3 to 5 år	5 230 148	4,09	0,54 %
> 5 år	0	0,00	0,00 %
SUM	975 368 219	1,03	100,00 %

Rentebetingelser

Porteføljen og markedsrenter		(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)					
Vektet gjennomsnittrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
1,78 %	1,50 %	0,50 %	1,00 %	1,06 %	1,07 %	1,61 %	1,97 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser Ved utløpet av rapporteringsperioden

Utgiftsførte avdrag/minimumsavdrag

Tall i tusen kroner	2016	2017
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet ihht budsjettet	29 306	34 622
Beregnet minimumsavdrag, forenklet metode	29 306	30 268
Avvik	-	4 354

Gjeldssammensetning

Tall i tusen kroner	2016	2017
Formidlingslån til videre utlån	149 932	163 845
VAR investeringer	304 313	310 846
Beregningsgrunnlag rentekompensasjon fra staten	118 112	112 227
Lånegjeld med rentekostnader som dekkes av kommunen	292 753	388 426
Sum	865 110	975 368

Memoriakonto vedtatt men ikke opptatte lån

Tall i tusen kroner	2016	2017
Vedtatte men ikke opptatte lån til ordinære investeringer	117 033	47 573

NOTE 10 SELVKOSTOMRÅDER

2017 Etterkalkyle selvkost	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
Gebyrinntekter	72 286 963	21 131 392	24 679 135	18 509 013	2 131 527	1 169 361	619 801	2 430 405	1 616 329
Øvrige driftsinntekter	11 821 206	1 306 470	5 375 818	3 633 892	6 102	1 199 994	2 968	282 287	13 675
Driftsinntekter	84 108 169	22 437 862	30 054 953	22 142 905	2 137 629	2 369 355	622 769	2 712 692	1 630 004
Direkte driftsutgifter	66 236 244	12 608 930	22 338 039	21 121 018	1 734 527	2 227 057	1 103 697	2 979 476	2 123 500
Avskrivningskostnad	14 556 497	8 606 089	4 976 118	685 820	-1 301	0	0	289 772	0
Kalkulatorisk rente (1,98 %)	6 118 027	3 710 037	2 194 072	157 247	-122	0	0	56 794	0
Indirekte netto driftsutgifter	4 416 056	665 241	883 183	555 354	80 402	349 390	254 770	1 167 581	460 134
Indirekte avskrivningskostnad	201 771	34 972	54 511	30 741	6 135	12 127	9 680	33 890	19 715
Indirekte kalkulatorisk rente (1,98 %)	59 411	10 520	15 895	5 249	1 979	4 055	3 263	11 373	7 078
Driftskostnader	91 588 007	25 635 789	30 461 817	22 555 429	1 821 619	2 592 629	1 371 409	4 538 888	2 610 428
Resultat	-7 479 838	-3 197 927	-406 864	-412 524	316 010	-223 274	-748 640	-1 826 196	-980 424
Kostnadsdekning i %	91,8 %	87,5 %	98,7 %	98,2 %	117,3 %	91,4 %	45,4 %	59,8 %	62,4 %

Selvkostfond 01.01	13 488 058	4 273 677	4 357 584	4 490 282	366 515	0	0	0	0
+ Avsetning til selvkostfond	316 010	0	0	0	316 010	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-4 017 315	-3 197 927	-406 864	-412 524	0	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,98 %)	230 420	52 959	82 252	84 824	10 385	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	10 017 173	1 128 709	4 032 972	4 162 582	692 910	0	0	0	0

Fremførbart underskudd 01.01	-3 514 118	0	0	0	0	-130 759	-1 654 604	-668 271	-1 060 484
- Underskudd til fremføring	-3 778 533	0	0	0	0	-223 274	-748 640	-1 826 196	-980 424
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (1,98 %)	-106 987	0	0	0	0	-4 799	-40 173	-31 311	-30 704
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-7 399 640	0	0	0	0	-358 833	-2 443 417	-2 525 778	-2 071 612

Gebyrinntekter	72 286 963	21 131 392	24 679 135	18 509 013	2 131 527	1 169 361	619 801	2 430 405	1 616 329
Gebyrgrunnlag	79 766 801	24 329 319	25 085 999	18 921 537	1 815 517	1 392 635	1 368 441	4 256 601	2 596 753
Finansiell dekningsgrad i % (gebyrinntekter/gebyrgrunnlag)	90,6 %	86,9 %	98,4 %	97,8 %	117,4 %	84,0 %	45,3 %	57,1 %	62,2 %

Regnskapsføringsforslag balanse	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
+/- 2.51xxxx Selvkostfond	-3 470 885	-3 144 968	-324 612	-327 700	326 395	0	0	0	0
+/- 2.92xxxx Memoriakonto selvkostfond	3 885 520	0	0	0	0	228 073	788 813	1 857 507	1 011 128
Regnskapsføringsforslag driftsregnskap	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
1550 Avsetninger til bundne fond	326 395	0	0	0	326 395	0	0	0	0
1950 Bruk av bundne fond	-3 797 280	-3 144 968	-324 612	-327 700	0	0	0	0	0

NOTE 11 INTERKOMMUNALT SAMARBEID

IUA TELEMARK

Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning i Telemark

		<u>Investering i ombygging felles beredskapsbil</u>	
Driftsinntekter	2 310 311 *		
Driftsutgifter	1 908 825		
Avsatt til fond	451 486	Utgifter	183 798
Bruk av fond	50 000	Bruk av fond	183 798

*Herav 548.000,- i overføringer fra deltagerkommunene

Fond	Pr. 1.1.	Avsatt	Bruk	Pr.31.12.
IUA Bufferfond	1 357 116	41 423	233 798	1 164 741
IUA akkumulert drift	876 303	410 062	0	1 286 365
	<u>2 233 419</u>	<u>451 485</u>	<u>233 798</u>	<u>2 451 106</u>

NOTE 12 MARKEDSBASERTE FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Handelsportefølje	Markedsverdi	
	31.12.2016	31.12.2017
Aberdeen eiendomsfond Norge IS/AS	27 344 173	28 285 031
Bamble Sparebank - Emisjon 2014(Skagerak sp.bank)	1 578 457	1 535 129
DnB Obligasjon (III)	92 468 697	83 416 744
PIMCO Glob Bond Fund ESG H2N	32 878 807	45 684 614
Danske Invest Norske Aksjer Inst.II	9 142 161	7 258 910
Loomis Sust.Global Corp.Bond Fund	33 001 597	0
Blubay IG Glob AGG H2N	0	46 635 583
KLP Aksje Global Indeks II	14 235 152	0
Aberdeen GI EM G2 - SRI	6 544 051	7 972 440
Bluebay Glob HY I H2N	0	10 048
Holberg Likviditet	20 047 165	15 034 412
Solsten Norwegian Equities	0	0
Arctic Norwegian EQ II	8 952 139	6 992 776
Bluebay Glob HY iESG H2N	15 285 653	16 190 154
Sector Glob Equity Karmel H2N	15 309 990	17 906 412
F.Templeton Glob Bond U USDH2N	16 433 691	16 765 631
Landstowne DM LO SRI H2N Alt	0	18 339 022
Pimco Glob Bond Fund H2N	0	23 992
Aberdeen Glob RM G2	0	4 940
Nordea Obl II	0	8 752
Bluebay IG Euro I Agg H2N	0	11 294
Pareto Eiendomsfelleskap	7 681 916	8 247 597
	300 903 649	320 323 483

Gevinst finansielle omløpsmidler (avkastning i form av renter og utbytte, samt netto verdiendring) i 2017 har vært på 21,3 millioner kroner.

For nærmere utdypning av kommunens finansielle markedsrisiko samt markedsbaserte finansielle omløpsmidler henvises det til årsmeldingens punkt om Finansforvaltning fra side 37. Kommunens markedsbaserte finansielle omløpsmidler har for øvrig sin forankring i kommunens til en hver tid gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltning, pr. nå i K-sak 106/17.

NOTE 13 REVISJONSHONORAR

Revisjonshonorar til Telemark Kommunerevisjon IKS utgjorde i 2017 kr. 1.316.000,-.

NOTE 14 FORDRING/GJELD KOMMUNALE FORETAK

Frisk Bris Bamble KF

Kortsiktig fordring pr. 31.12.17	612 566
Kortsiktig gjeld pr. 31.12.17	150 000

NOTE 15 USIKRE FORPLIKTELSER OG BETINGEDE EIENDELER OG HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN.

Salg Lenes ås

Bamble Kommune har i 2017 inngått avtale omsalg av Lenes ås for 5,3 mill. kroner. Kontrakten vil bli signert våren 2018 da oppgjør vil finne sted.

Refusjonskrav ressurskrevende brukere.

Det er utarbeidet er refusjonskrav på 35,1 mill. kroner vedrørende ressurskrevende brukere som er innarbeidet i regnskapet for 2017.

Dette skal godkjennes av revisjon før det oversendes Helsedirektoratet.

Svar på dette kravet kommer sommeren 2018 og endelig beløp blir kjent da. Eventuelle avvik blir tatt inn i regnskapet for 2018.

Pantekrav Bamble Bruk AS

Bamble Bruk AS skylder Bamble kommune kr. 433.306,15 pr. 2.1.2018. Beløpet er idømte saksomkostninger i forbindelse med rettsaker om vannrettigheter i Herrevassdraget.

Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA har fremmet kravet på vegne av Bamble kommune og sikret dette som pant i Bamble Bruks eiendommer.

Det hefter stor usikkerhet rundt muligheten for innbetaling.

NOTE 16 INVESTERINGSOVERSIKT

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
BER	Beredskap og brannssikkerhet	8 913	8 570	343	6 862	
6033	BEREDSKAP: Skogbranntilhenger	150	125	25	125	Beskrivelse/status: Anskaffe skogbranntilhenger for bruk i virksomhet for brann og ulykkesberedskap. Skogbranntilhengeren er anskaffet og finansiert av rammeprojekt P6034. Prosjektet avsluttes og ubrukte midler overføres til rammeprojekt P6034.
6034	BEREDSKAP: Utskiftningsplan Brann og beredskap	8 763	8 467	296	6 759	Beskrivelse/status: Det ble i budsjettbehandlingen i 2011 vedtatt å etablere en utskiftningsplan for materiell og utstyr for brannvesenet og beredskapen i kommunen. Utskiftningsplanen viser behov for utskiftning av materiell og utstyr i brannvesenet og nødvendig beredskapstiltak. Planen er veiledende og imøtekommer kommende økonomiske behov innenfor virksomheten i et 10 års-perspektiv (2012 - 2021). Planen sikrer brannvesenets forutsigbarhet, god planlegging og et pålitelig materiell- og utstyrsnivå for å håndtere dagens utfordringer. Fram tom 2016 har årlig bevilgning vært på kr. 1.440.000,-. Fra 2017 har årlig bevilgning økt til kr. 2.200.000,-. Av aktiviteter på prosjektet for 2017 kan det trekkes frem Høydeberedskap B-13 er tatt i bruk. Noe restarbeid fullføres og avsluttes i 2018.
6039	BEREDSKAP: Bjørnls	0	-21	21	-21	Beskrivelse/status: Satsingen på brannopplæring av barn har medført anskaffelse av brannbamsen Bjørnls. Denne bamsen benyttes bl.a. til å besøke barnehager og barneskoler. Bjørnen er finansiert med tilskudd og ramme for brann og beredskap. Prosjektet fortsetter i 2018.
6070	BEREDSKAP: IUA - Ombygging bil til Notodden Brann- og feiervesen	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Ombygging av kjemikaliebil til Notodden brann- og feiervesen. Denne blir finansiert opp av IUA sine egne fondsmidler. Prosjektet videreføres.
6084	BEREDSKAP: Ny bil 2016	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Ny bil 2016 avsluttes da investeringen er gjennomført.
BOL	Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	59 523	23 291	36 232	3 387	
6136	BOLIG: Barnebolig	3 700	876	2 824	0	Beskrivelse/status: Barneboligen som var tenkt lokalisert ved avlastningsboligen på Rugtvedt, var ferdig prosjektert og det var klart for anbudsinnhenting for bygging. Detaljprosjektet ble kostnadsberegnet men prosjektet ble stoppet juni 2016. I K-sak 14/17 ble omsorgsboligen vedtatt samlokalisert med boligene på Nustadjordet. Husbanken har gitt sin tilslutning til dette (08.02.2017). Ubrukt bevilgning overføres P6166 Boliger Nustadjordet.
6150	BOLIG: Boliger Nustadbakken	15 743	5 141	10 602	2 120	Beskrivelse/status: Prosjektet er omarbeidet i flere omganger. Detaljprosjektering og anbudsutarbeidelse er gjennomført. Prosjektet er sendt ut på anbud. Omarbeidelse og detaljprosjektering har gitt forsinkelser. Ved ønsket fremdrift ligger det være klart for innflytning første kvartal 2019. Videre budsjettprognose avventes til anbud kommer inn. Ramme 34,1 mill. Økt tilskudd fra Husbanken på ca. 4 mill er vedtatt lagt til ramma. Anbud er mottatt og ligger over gitt bevilgning. Det fremmes egen sak til politisk behandling 3. mai.
6158	BOLIG: Kjøp/salg kommunale utleieboliger	20 020	12 948	7 072	-1 128	Beskrivelse/status: Dette prosjektet har ingen fastlagt fremdriftsplan. Budsjettammen benyttes ved behov for kjøp og salg av kommunale utleieboliger. I 2017 ble boligen som ble kjøpt i 2016 og tiltenkt brukt i prosjekt leie til eie i Kjærlighetsstien solgt videre. Samtidig planlegges det å finne større balanse i tilbud og etterspørsel. Det vil i første omgang skje ved at kommunen sier opp leieavtaler. Etter hvert må det vurderes om det er behov for å selge enkelte

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
						boliger. For tiden er det ledighet i boligmassen.
6166	BOLIG: Boliger Nustadjordet	20 060	4 326	15 734	2 395	Beskrivelse/status: Anbudene for byggingen av 8+1 bolig på Nustadjordet har kommet inn og er under evaluering. Gjeldende bevilgning pr. d.d. har en rammekostnad på 44,5 mill. kroner. Prognose for rammekostnaden gir et så stort merforbruk i forhold til gjeldende bevilgning at det vil bli fremmet sak til kommunestyret den 3. mai om videre fremdrift i prosjektet. Dersom fullfinansiering av prosjektet blir gjort, kan kontrakt inngås i mai. Byggestart kan da skje sommeren 2018.
BYG	Oppgradering kommunale bygg	46 009	40 900	5 109	4 612	
6134	BYGG RAMME: Oppgradering og ombygging kommunale bygg	33 999	31 336	2 663	973	Beskrivelse/status: Rammeprojekt som etter vedtatt tiltaksplan gjennomfører og finansierer investeringer til oppgradering og ombygging av kommunale bygg.
6137	BYGG: Avfallsbod Halen Gård	250	304	-54	304	Beskrivelse/status: Bygging av avfallsbod ved Halen Gård. Prosjektet videreføres med et overforbruk på kr. 54'. Dette må dekkes av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
6138	BYGG: Ombygging av næringslokale, Kirkeveien 6	1 000	1 512	-512	1 512	Beskrivelse/status: Ombygging næringslokale, Kirkeveien 6 er gjennomført og avsluttes med et overforbruk på kr. 512'. Dette må dekkes av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
6148	BYGG: Ombygging av vaskerom v/Brannstasjonen (pålegg fra Arbeidstilsynet)	1 000	1 143	-143	1 143	Beskrivelse/status: Ombygging av vaskerom v/Brannstasjonen etter pålegg fra Arbeidstilsynet er gjennomført og avsluttes med et overforbruk på kr. 143'. Dette må dekkes av rammeprojekt 6134 pr. 31.12.17.
6151	BYGG: Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle	750	205	545	205	Beskrivelse/status: Det er vedtatt at Vellokalet og Fogdegården på Stathelle skal rustes opp. Prosjektet er i gang og videreføres med et mindreforbruk som overføres til 2018.
6189	BYGG: ENØK - tiltak i kommunale bygg	9 010	6 400	2 610	474	Beskrivelse/status: Prosjekt som etter vedtatt tiltaksplan gjennomfører ENØK tiltak i kommunale bygg. Det planlegges et forprosjekt for ny oppvarmingskilde i Krogshavn. Tidligere års mindre forbruk er overført til fond da ENØK-tiltak i Krogshavn vil koste mer enn ett års bevilgning. Det forventes en avgjørelse i løpet av året om hvilke tekniske løsninger som vil egne seg i Krogshavn. Det vil også bli foretatt en oppgradering av ventilasjonsanlegget på Rådhuset som er ventet ferdigstilt første del av 2018. Ubrukte midler 2017 overføres til 2018
FIN	Finansielle investeringer	-439 243	-358 575	-80 667	-57 251	
6911	FINANS: Obligasjonslån fra 2010	0	0	0	-28 505	Beskrivelse/status: I årsavslutningen for 2016 ble regnskapsføringen for obligasjonslånsordningen for omsorgsboliger endret og tidligere innbetalte innskudd er ompostert i 2016 og sluttfinansiert i 2017. Prosjektet er avsluttet.
6916	FINANS: Interne finanstransaksjoner	-3 900	-3 900	0	-2 000	Beskrivelse/status: Manglende finansiering av innskudd i KLP foreslås finansiert av disponibelt investeringsfond 253090901 Udisponerte kapitalmidler. Saldo pr.31.12.17 er kr. 26 928 074.-.
6928	FINANS: Aksjer og andeler	-51	-229	178	-177	Beskrivelse/status: I 2017 er det utbetalt til kommunen fra Energi- og miljøkapital og ved salg av aksjer Rekom AS.
6930	FINANS: Egenkapitalinnskudd KLP	0	2 362	-2 362	2 362	Beskrivelse/status: I budsjettet for 2017 ble innskudd til KLP forutsatt å være 1,9 mill. kroner og finansiert ved salg av eiendommer. Innbetalt innskudd til økt egenkapital i KLP ble på 3,0 mill kroner. Solgte eiendommer uten andre bindinger er på 0,65 mill. kroner. Prosjektet mangler finansiering på 2,36 mill. kroner.
6972	FINANS: Bruk av lån	-435 292	-321 511	-113 781	-74 638	Beskrivelse/status: I 2017 er det tatt opp nye lån på 100 mill. kroner. Dette er ikke tilstrekkelig for å finansiere manglende låneopptak tidligere år og finansieringsbehovet i 2017. Totalt er det brukt 74,6 mill. kroner i lån til finansiering av investeringer i 2017. Tabellen viser at det totalt er vedtatt lånefinansiering på 113,8 mill. kroner som ikke er realisert, både på grunn av forskyvelse av utgiftene på prosjektene på 78,5 mill slik at det ikke har vært behov for finansieringen, og fordi det ikke har vært tatt opp lån på 35,3 mill. kroner.
6973	FINANS: Overskudd / underskudd i investeringsregnskapet	0	-35 297	35 297	45 706	Beskrivelse/status: I 2016 ble regnskapet avsluttet med underskudd bl.a. som følge av manglende låneopptak. På grunn av manglende opptak av lån til finansiering av ordinære investeringer er det bokført et underskudd i investeringsregnskapet i 2017. Dette kan tilbakeføres når ordinære låneopptaket er gjennomført i 2017. Underskuddet er på 35,3 mill. kroner.
GRA	Skoleutbygging Grasmyr, fremtidens ungdomsskole m.m.	3 300	2 059	1 241	2 059	

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
6145	GRASMYR: Skoleutbygging Grasmyr	3 300	2 059	1 241	2 059	Beskrivelse/status: Utredninger og prosjektarbeidet har blitt gjennomført med finansiering fra tidligere avsatte og udisponerte investeringsmidler på netto 3,3 mill. kroner. Det har blitt utarbeidet en prosjektplan med et budsjett for lønn til prosjektledelse, prosjektdeltakelse og øvrige driftskostnader. Bamble kommunestyre får i februar 2019 fremlagt et forprosjekt fase 2 for et vedtak om hvordan prosjektet «Framtidens ungdomsskole mm» skal realiseres i et hovedprosjekt.
HUS	Startlån husbanken	0	0	0	0	
6900	HUSBANK: Betaling av ekstraordinære avdrag på formidlingslån	0	38 935	-38 935	15 957	Beskrivelse/status: Ekstraordinære innbetalte avdrag formidlingslån skal gå til nedbetaling av gjeld. Prosjektet brukes til nedbetaling av kommunens gjeld finansiert ved fond. 15,9 mill. kroner er innbetalt i ekstraordinære avdrag på formidlingslån 2017.
6912	HUSBANK: Mislighold formidlingslån	0	-151	151	-50	Beskrivelse/status: På dette prosjektet framgår misligholdte formidlingslån (startlån) hvor innfordringen er overført til kommunen. Innbetalte avdrag er brukt til avdrag på ordinære lån.
6914	HUSBANK: Startlån i Husbanken – utlån	0	0	0	0	Beskrivelse/status: I K-sak 120/16 ble det for 2017 godkjent et låneopptak på startlånsmidler på inntil 35 mill. kroner. Ut i fra behov ble det faktiske låneopptaket på 35 mill. kroner. Disse midlene kom i tillegg til allerede overførte midler fra tidligere år, slik at kommunen samlet sett hadde en pott på 67,5 mill. kroner. Pr. 31.12.17 er det utbetalt 38,2 mill. kroner. Gjenstående startlånsmidler fra 2017 på 29,4 mill. kroner er overført til 2018. Av de overførte midlene er 6,6 mill. kroner ikke disponert, resterende er bundet opp i forhåndstilsagn.
6919	HUSBANK: Ordinære avdrag på formidlingslån	0	-38 784	38 784	-15 908	Beskrivelse: Mottatte avdrag skal iht. gjeldende regelverk i sin helhet brukes til nedbetaling av gjeld. Innbetalt avdrag startlån med tilhørende avdrag på gjeld skal føres i investeringsregnskapet. Rentene skal føres i drift.
IKT	IKT Investeringer	34 602	26 102	8 500	4 977	
6007	IKT: Teknisk løsning møterom	500	280	220	280	Beskrivelse/status: Det er kjøpt inn utstyr og startet kabling av rommene. Prosjektet forventes avsluttet første halvår 2018
6011	IKT Ramme - IKT Investeringer	2 488	0	2 488	0	Beskrivelse/status: Rammeprosjekt som brukes til budsjett. Disponeres av IKT-forum.
6012	IKT: iPad folkevalgte 2015	271	264	7	0	Beskrivelse/status: Dette har vært et investeringsprosjekt med avsatte midler til innkjøp og oppgradering av Ipad til politikere. I forbindelse med kommunevalget i 2015 ble det kjøpt inn nye iPader til nytt kommunestyre. Ingen aktivitet i 2017 og alle aktuelle innkjøp er foretatt. Prosjektet kan dermed avsluttes.
6013	IKT: Elektronisk styringssystem Helse og omsorg	496	495	1	0	Beskrivelse/status: Prosjektet startet opp i november 2016. Styringssystemet vil gi enhetens Tjenestekontor oversikt over ledige rom, søknader, saksbehandlingstid m.m. Prosjektet gjennomføres som et FoU-prosjekt sammen med leverandøren IMATIS. Systemet er i prosjekt/uttetingsfase. Det skal ikke foreta ytterligere anskaffelser. Prosjektet kan dermed avsluttes pr. 31.12.17
6014	IKT: MDM-løsning	1 000	377	623	377	Beskrivelse/status: Bamble har i samarbeid med Skien og Siljan kommuner gått til anskaffelse av «Mobile Device Management» - administrasjonsverktøy for mobile enheter. Bamble har definert en pilot over 3 år der alle kommunal områder er definert. Prosjektet har hatt oppstart våren 2017. Skole har tatt i bruk systemet. For at Helse og omsorg og Politisk kan ta dette i bruk, må enkelte tekniske løsninger komme på plass.
6017	IKT: Portalprosjekt	1 383	1 416	-33	355	Beskrivelse/status: Nye websider er lansert. Nye og oppdaterte tjenester på nett er etablert. Det skal legges bedre til rette for mindre trafikk på telefon og mer på nettsidene. Det skal også legges til rette for døgnåpen forvaltning med elektroniske selvbetjente (interaktive) løsninger for publikum. Prosjektet har et negativt avvik pr. 31.12.17 og avventer ny bevilging fra IKT forum på kr. 150' til å dekke avvik og ytterligere kostnader som vil påløpe. Prosjektet forventes avsluttet 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprosjektet.
6018	IKT: Håndholdte enheter	602	381	221	293	Beskrivelse/status: Håndholdte enheter, i form av nettbrett eller mobiltelefon, er et prosjekt som er utprøvd. Håndholdte enheter kan brukes til å styrke dokumentasjon og kvalitetssikre tjenesten og vil kunne medføre å frigi tid til andre oppgaver. Prosjektet var i utgangspunktet beregnet avsluttet i løpet av 2017. Grunnet tekniske utfordringer vil prosjektet også være aktivt i 2018.
6019	IKT: Arkivkjerne Noark5	400	335	65	335	Beskrivelse/status: Det er inngått kontrakt med Documaster for å iverksette en pilot. Samarbeid mellom leverandør,

	Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
fagsystemer – Pilot					IKA Kongsberg og fagenhentene. Målsettingen er å avlevert og deponert fagsystemer hos IKA Kongsberg. Det tas utgangspunkt i JO filarkiv (byggesak) og Familia (barnevern). Dersom uttrekket blir godkjent av IKA Kongsberg vil det bli opprettet et hovedprosjekt for å ta øvrige fagsystemer. Prosjekter har oppstart våren 2017. Det er gjennomført deponering for to system, barnevern og byggesaksarkiv. ihht. plan. Nå gjenstår sluttkontroll på byggesaksarkiv, og skrijving av sluttrapport. Prosjektet avsluttes i 2018.
6020 IKT: Felles brukerstøtte - Nytt mandat ITG	413	413	0	413	Beskrivelse/status: Det skal etableres felles brukerstøtte hvor prosjektet eies av ITG. Arbeidene forventes avsluttet pr. 31.12.18.
6022 IKT: Anskaffelse av administrasjonsprogram for kulturskolen	200	137	63	0	Beskrivelse/status: Prosjektet består av to hovedelementer som er 1. Innføring av nytt fagsystem for kulturkolen og 2. Integrasjon av nytt fagsystem mot 360. Del 1 er gjennomført. Del 2, Integrasjon mot 360, er ikke gjennomført fordi vår leverandør ikke har vært klar til å gjøre jobben ennå. Prosjektet avventer derfor at leverandør skal kunne utføre integrasjonsoppdraget. Prosjektet ventes avsluttet i 2018 eller 2019.
6024 IKT: Anskaffelse av felles trådløst nett	880	824	56	204	Beskrivelse/status: Prosjektet om trådløst nett er gjennomført i henhold til prosjektplan. I prosjektet ble det avdekt utfordringer knyttet til kabling av bygg og ytterligere utbygging knyttet til fiber og trådløst nett. Prosjektet fase 1 avsluttes, men videreføres for ytterligere utbygging som fase 2. Fase 2 igangsettes i sin helhet i løpet av 1. halvår 2017. Ved gjennomføring av fase 2 er nedprioriterte tilgangspunkt etablert fordi fase 1 gikk med overskudd. Det gjenstår sluttkontroll på installasjon av to punkter. Prosjektet avsluttes første halvår 2018.
6031 IKT: Nytt sak-/arkivsystem	5 161	5 005	156	173	Beskrivelse/status: Grenlandskommunene har oppgradert Public360 til ny versjon. Det vil fortsatt påløpe kostnader til integrasjoner i 2018.
6035 IKT: ERP Lønn-/Personal-/fakturering-/økonomisystem	10 721	9 592	1 129	425	Beskrivelse/status: Etablere et fremtidsrettet, brukervennlig og kostnadseffektivt ERP system (lønn/personal/regnskap/fakturering/budsjett/e-handel). All programvare er tatt i bruk. Prosjektet er i hovedsak ferdig, noe midler skal brukes fremover på utrulling av funksjonalitet på lønn og personal.
6036 IKT: Identitetssystem – IAM	417	614	-197	614	Beskrivelse/status: Automatisering av id håndtering av ansatte ved pålogging til kommunale nettverk er i gang og skal i anskaffelsesprosess i løpet av 1. kvartal 2017. Prosjektet har som målsetting å forenkle brukeradministrasjon knyttet til fagsystemene og at lønssystemet skal være førende i forhold til masterdata (inn/og utmelding av ansatte). Det er ITG som eier prosjektet som forventes tatt i bruk annet halvår 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprojektet.
6037 IKT: Digitalisering av byggesak	5 065	3 555	1 510	359	Beskrivelse/status: Etablere integrasjon mot digitale kart, og deponering av skannet materiale til IKA-Kongsberg. Prosjektet er i en slutfase. Gjenstående arbeid er ferdigstilling av integrasjonen. Dette er noe forsinket med bakgrunn i utfordringer som har oppstått i fbm dette. Prosjektet forventes ferdigstilt 2018.
6042 IKT: E-handel	338	30	308	0	Beskrivelse: Etablere mer effektive elektronisk innkjøpsprosesser. Det er ingen fremgang i prosjektet i 2017, vi avventer tilknytning til flere leverandører og bedre automatisk fakturakontroll med færre avvik på bestillingene før videre utrulling.
6047 IKT: Digitalisering av tjenester – TOA	1 417	154	1 263	154	Beskrivelse/status: Hovedprosjekt i gang. Prioriteringer foretatt. Oppstart delprosjekt automatisering av skole hjemsamtale startet, analyse tilskudd idrettslag foretatt. Delprosjekt skole-hjem samtale er forsinket vesentlig pga utfordringer med arbeidsprosess skole. Prosjektet vil løpe fram til 2020.
6052 IKT: Utvikling velferdsteknologi Helse og omsorg	1 850	2 015	-165	780	Beskrivelse/status: Prosjektet hadde sin oppstart august 2015. Prosjektmidlene dekker lønnsmidler for rådgiverstilling i 3 år, samt små anskaffelser av teknologi til utprøving. Personen som innehar stillingen jobber med å utvikle velferdsteknologi, utarbeide en handlingsplan for dette, samt er prosjektleder for ulike piloter på trygghetsskapende teknologi. Prosjektet avsluttes august 2018. Merforbruk på prosjektet dekkes inn på rammeprojektet.
6054 IKT: Styringssystem	0	0	0	0	Beskrivelse/status: I 2017 har kommunen vært med i pilotprosjekt og tatt i bruk nytt styringssystem. Systemet innehar funksjonalitet for analyse, økonomiplan, budsjett rapportering og virksomhetstyring, både for økonomi og målstyring. Prosjektet fortsetter i 2018. Prosjektet er i 2017 finansiert av virksomhetens egne midler.
6071 IKT: Forstudie - Digitalt løft i skole og barnehage	1 000	215	785	215	Beskrivelse/status: Prosjektet startet opp i august 2017, med tilsetting av prosjektleder. I en utredningsfase, som prosjektet vil være i fram til 31.12.18, vil mesteparten av kostnadene være lønn til prosjektleder. Prosjektet er i rute ift

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
						prosjektplan.
KIR	Kirkelig fellesråd	19 706	5 580	14 126	3 379	
6060	KIRKELIG FELLESRÅD: Felles investeringsprosjekter, Ramme	1 400	1 400	0	1 000	Beskrivelse/status: Disponeringen av investeringsmillionen er vurdert og vedtatt av Kirkelig fellesråd. Følgende tiltak er vedtatt og gjennomført i 2017: -Innkjøp av ny gravmaskin -Walker gressklipper -Avsetning til innkjøp av ny lastebil -Avsetning til utbedring av kjølerommet i Bamble bårhus -Avsetning til ny garasje på Stathelle kirkegård -Utbedring av kloakken i kirketjener-bua i Bamble, ekstraordinære utgifter Avsetning til HC-rampe Herre har fått egen bevilgning og vil bli igangsatt i 2018.
6132	KIRKELIG FELLESRÅD: Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble kirker)	2 000	2 000	0	2 000	Beskrivelse/status: Strøm og Sivertsen er ferdig med å bytte utvendig kledning på Langesund kirke, og malermester Waag har stått for malerarbeidet. Prosjektet er ferdigstilt pr. 31.12.17. Det er planlagt å utbedre Bamble kirke for råteskader i 2018. Det arbeides med dette i samarbeid med Riksantikvaren og Agder og Telemark bispedømme. Endelige kostnader for å utbedre skadene blir klare i løpet av våren.
6514	KIRKELIG FELLESRÅD: Eik Gravlund	16 306	2 180	14 126	379	Beskrivelse/status: Detaljprosjekteringen for vedtatt utbyggingsplan er i gang. Utbyggingsplanen med detaljer ble behandlet i Bamble kirkelige fellesråd i januar 2018 og er sendt videre til Agder og Telemark bispedømmeråd ved rådgiver i gravplassaker. Anbud for anleggsarbeidene kan publiseres på Doffin i april. Byggestart antas 3. kvartal 2018. Det nye gravfeltet forventes å kunne tas i bruk i 2020.
KST	Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	8 662	6 940	1 722	39	
6010	KST: Udisponerte lånemidler til større enkeltprosjekter	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Prosjektet brukes kun til budsjett. Her budsjetteres ledige investeringsmidler som kommunestyret selv disponerer. Ledige midler kan brukes til å finansiere budsjettsprekke på andre prosjekter. Prosjektet har pr. 31.12.17 ingen midler til disposisjon.
6123	KST: Kulturhus sentrumsgården Langesund	2 500	781	1 719	33	Beskrivelse/status: Kostnadsrammen for prosjektet er på 3 mill. kroner. Rammen er imidlertid usikker da det er påløpt betydelig kostnader i omfattende omarbeidelsesprosess. Budsjettet antas å ikke være tilstrekkelig. Prosjektet er nabovarslet på nytt og ny rammesøknad sendt inn. Ny naboklage er behandlet. Klagebehandling til Fylkesmann. Fylkesmann har opphevet vedtaket på grunn av saksbehandlingsfeil. Det er utarbeidet bedre argumentasjon og ny saksbehandlingsprosess er gjennomført. Prosjektet ble ikke godkjent i kommunestyret i denne behandlingen. Arbeid med ny løsning startes opp.
6147	KST: Sundbykåsa gård	6 162	6 158	4	6	Beskrivelse/status: Bamble kommune overtok Sundbykåsa Gård fra og med 19.01.17. Med bakgrunn i vedtatt prosjektspesifikasjon er målsettingen å utvikle gården til et sted i kommunen som gir muligheter for ulike grupper å oppleve sosial deltakelse, læring, mestring og økt livskvalitet gjennom tiltak som naturlig hører inn i en gårdsdrift. Prosjektet ble avsluttet høsten 2017 og husleie og driftsavtale ble signert i november. Prosjektet er overført ordinær drift og følges i hovedsak opp av virksomhet for Eiendomsforvaltning i tillegg til en styringsgruppe som skal levere en rapport våren 2018. Bolighuset på eiendommen viser seg å være i såpass dårlig forfatning at større utbedringer er nødvendig før det er beboelig. Hvordan dette skal løses praktisk og økonomisk vil bli utredet i løpet av våren og tilleggsbevilgning må påregnes.
6149	KST: Bredbåndutbygging Bamble kommune	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Bamble kommune søkte i 2016 på offentlig tilskudd fra NKOM (Nasjonal tilskuddsordning) til utbygging av bredbånd. Kommunen fikk innvilget kr. 3.150.000,- fra NKOM. I tillegg innvilget Bamble kommune i K-sak 43/16 kr. 500.000,- kr. Total tilskuddsramme er da kr. 3.650.000,- kr. Tilskuddet er avsatt til bundet investeringsfond i kommunens regnskap. Status i prosjektet er at det er valgt leverandør (Telenor) etter åpen anbudskonkurranse

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
						publisert på Doffin. Kontrakt med Telenor er under utarbeidelse. Planlegging i 2017 og oppstart 2018. Kontraktskriving med abonnenter tidlig i 2018. Leveringstid maks 9 måneder. Det legges inn 500.000 kr i budsjettet for 2017 og resterende i 2018.
MIL	Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	15 352	9 606	5 746	4 116	
6500	MILJØ: Investeringsramme parker og miljøtiltak	3 300	0	3 300	0	Beskrivelse/status: Prosjektet er et løpende ramme prosjekt som dekker investeringer innenfor attraktivitet, miljø, friområder, m.m. som gis årlig bevilgning i fbm. budsjettbehandlingen. Aktiviteten har vært noe lavere i 2017 siden ressursene er knyttet inn mot prosjekter som er planlagt i 2018. Imidlertid vil prosjektet få tilført evt. bli belastet av øvrige prosjekter som har over- evt. midreforbruk.
6501	MILJØ: Maskiner og utstyr – Park	300	460	-160	460	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og budsjetteres fra rammeprosjekt P6500. Prosjektet benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor tjenesteområdet Park/Skjærgårdspark. I 2017 ble det skiftet ut to arbeidsbiler slik at gjennomsnittsalderen for bil-/maskinparken senkes og de årlige kostnadene reduseres. Merforbruk dekkes av rammeprosjektet P6500.
6512	MILJØ: Sikring av Sandvika	0	-18	18	-433	Beskrivelse/status: Prosjektet dekker sikring av Sandvika etter vedtatt reguleringsplan. Erstatning for grunnverv er utbetalt. Mye av anleggsarbeidene er ferdige, men det gjenstår noe arbeid. Prosjektet er i sin helhet finansiert av Miljødirektoratet som har en ramme på 5,3 millioner kroner. Kostnader blir refundert etter hvert. Det forventes ingen avvik på prosjektet. Det gjenstår tinglysning av tursti. Ellers har prosjektet gått over i driftsfasen. Kommunalteknikk har utestående fordringer for arbeid som er utført. Prosjektet ferdigstilles 2018.
6709	MILJØ: Oppgradering Skjærgårdsparken m/spes.objekt	0	-600	600	-600	Beskrivelse/status: Dette er et prosjekt som er løpende budsjetteres årlig fra rammeprosjekt P6500 evt. fra eksterne bevilgninger. Det har ikke vært noen fysisk aktivitet innenfor prosjektet i 2017. Det er over flere år mottatt eksterne bevilgninger til toalettanlegg på Rognstranda. Disse midlene er ført som inntekter på dette prosjektet. Det står 600 000,- på dette prosjektet som skal brukes i 2018.
6710	MILJØ: Båt skjærgårdsparken	419	324	95	-132	Beskrivelse/status: Prosjektet omhandlet anskaffelse av ny skjærgårdsbåt. Båten ble levert mai 2016. Gjenstående midler i prosjektet tilbakeføres rammeprosjekt P6500.
6712	MILJØ: Investeringer i veg og parkanlegg	1 333	2 185	-852	51	Beskrivelse/status: Dette prosjektet er løpende og budsjetteres årlig fra rammeprosjektet P6500. Det har vært liten aktivitet på prosjektet i 2017 grunnet påvente av større investering i Krana parken på Stathelle. For aktiviteten i 2017 kan det nevnes tilkobling av varmekabler i Gaarders trapp i Langesund. Overforbruk 2017 dekkes av rammeprosjekt P6500
6920	MILJØ: Parkering Rakkestadstranda/fond 25599602	0	3	-3	0	Beskrivelse/status: Prosjektet skal dekke opparbeidelse av parkering for besøkende til Rakkestadstranda. Det har ikke vært aktivitet på dette prosjektet i 2017. Det forventes at parkeringsplassen kan etableres i 2018. Merforbruk som fremkommer dekkes ved bruk av fond tilegnet formålet.
6952	MILJØ: Livlige og trivelige Langesund, tettstedsutvikling	5 000	4 062	938	1 711	Beskrivelse/status: Aktiviteter som er videreført og/eller gjennomført i 2017 er bl.a.: - Furustranda (amfi, parkering, benker etc.) - Nordre dampskipsbrygge (benker, ny avfallsordning (dypoppsamler etc.)) - Gjestebrygge Langøya (bytte dekke på «Kongebrygga») - Smietangen (tilrettelegging/parkering) - Julebelysning Storgata - Kongshavn; terrengarbeider og steinsetting ved toalettbygg. Det er bevilget 2.500.000,- pr år i perioden 2016-2019. Økonomien i prosjektet er iht. plan. Vi forventer at gjenstående beløp et år overføres til neste år. Prosjektet er forutsatt å ha sitt siste år i 2019.
6953	MILJØ: Livlige og trivelige Stathelle, tettstedsutvikling	5 000	3 191	1 809	3 059	Beskrivelse/status: Aktiviteter som er videreført og/eller gjennomført i 2017 er bl.a.: - Restaurering Langbrygga (ny flytebrygge, venteskur, benker etc.) - Julebelysning Strandgata - Grunnarbeider for Pump Track-bane v/tantes benk - Anskaffelse, sikring og foreløpig opparbeidning av tilgang til sjø v/Mølletangen

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
						Når det gjelder gangforbindelse brygga til Brotorvet er dette ikke igangsatt. Det forventes plan for området. Det er bevilget 2.500.000,- pr år i perioden 2016-2019. Økonomien i prosjektet er iht. plan. Vi forventer at gjenstående beløp et år overføres til neste år. Prosjektet er forutsatt å ha sitt siste år i 2019.
NÆR	Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	21 805	23 667	-1 862	4 055	
						Beskrivelse/status: Forprosjektet startet opp medio 2015. Prosjektperioden er gjennom en rekke politiske vedtak utvidet. Siste vedtak sier at prosjektet skal forlenges ut 2018. Kommunestyret vedtok å starte opp et forprosjekt i desember 2014. Prosjektspesifikasjon ble behandlet av kommunestyret 12. februar 2015 i sak 10/15. Kommunestyret vedtok at forprosjektet skulle startes opp innen 5. august 2015 og avsluttes innen 15. september 2016. 19. november 2015 i sak 70/15 vedtok formannskapet å forlenge prosjektperioden med to måneder. 15. juni 2017 i sak 58/17 vedtok kommunestyret å forlenge forprosjektet ut 2017. 8. februar 2018 i sak 2/18 vedtok kommunestyret å forelenge forprosjektet ut 2018.
6120	NÆRING: Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter	1 700	2 099	-399	458	I 2017 har forprosjektet jobbet med å finne finansører til hovedprosjektet. I perioden 2015 – 2017 har forprosjektet hatt en økonomisk ramme på kr 2.250.000,-. Av dette er 1.700.000 kommunale midler avsatt gjennom ordinær politisk budsjettbehandling, mens 550.000 er tilskudd fra eksterne finansører. Telemark fylkeskommune bevilget kr 550.000 til forprosjektet i 2016, jfr tilsagnsnummer 2016-046. Prosjektet fremstår som om det går i minus målt opp mot kommunal bevilgning på kr 1.700.000,-. Prosjektet ligger imidlertid godt an til å gå med balanse straks tilskuddet fra de regionale utviklingsmidlene blir inntektsført. Kommunestyret har vedtatt i sak 2/18 8. februar 2018 at «utgifter til videre arbeid i 2018 dekkes av rådmannens utviklingsmidler.»
6197	NÆRING: Frier Vest	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Det er tidligere avsatt 10 mill. kroner til Frier Vest AS. 10 mill. kroner er gitt som lån fra Bamble kommune. I 2017 har kommunen arbeidet med å få revidert reguleringsplanen for Gassveien, da gjeldende plan er fra 2005. Det er også gledelig at Nye Veier AS har sagt seg villig til å bidra med 6 mill. kroner til reguleringsarbeidet. Kommunens eget bidrag til gjennomføring av reguleringsplan vil derfor kunne beløpe seg til 4 mill. kroner. Herav vil 1,6 mill. kroner, refundert for kommunens utlegg i fbm. arkeologiske kartlegginger E18 Rugtvedt-Dørdal, bli brukt til denne finansiering. Restbeløp, 2,4 mill kroner vil bli belastet fond avsatt til utvikling Frier Vest.
6904	NÆRING: Næringstomter, salgsinnt.	-2 258	-2 256	-2	1	Beskrivelse/status: Eneste aktivitet 2017 er salg av Wissestad skog til Statens vegvesen i forbindelse med E18-utbyggingen. Salgssummen på Wissestad skog er på kr. 536'. Salgssummen er i regnskapet for 2017 overført til P6930 Egenkapitalinskudd KLP etter budsjettvedtak i k-sak 120/2016.
6931	NÆRING: Skjerkøya, kjøp og salg næringstomter	21 723	23 372	-1 650	3 143	Beskrivelse/status: Dette er et prosjekt som løper inntil alle tomter på Skjerkøya er solgt. Skjerkøya ble innløst for 15,0 mill. kroner i 2017. Det er budsjettet med salgsinntekter over de neste 20 årene for å dekke inn investeringen. I 2018 forventer vi å få solgt det meste av tomter, samt tegne opsjonsavtaler for resten. Slik det ser ut nå vil alt være solgt eller reservert i løpet av 2018.
6940	NÆRING: Utbyggingsavtale Rugtvedt industriområde	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Ingen aktivitet på prosjektet som nå foreslås avsluttet pr. 31.12.17.
6941	NÆRING: Opparbeidelse av vei Rugtvedt industrifelt	640	452	188	452	Beskrivelse/status: Ny vei er etablert. Imidlertid så gjenstår det asfaltering. Prosjektet avsluttes i 2018
TOM	Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	-5 929	-11 043	5 114	369	
6135	TOMTER: Opprustning leiligheter	-6 000	-3 987	-2 013	0	Beskrivelse/status: Lenesås er solgt for 5,3 millioner kroner. Tomta lå ute for salg til høstbydende over 6,0 millioner

		Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
	Lenes Ås					kroner med klausul om at det skal bygges minimum 12 leiligheter der. Det var ikke mulig å oppnå forventet salgsinntekt. Interessen i markedet var lav. Kontrakt skrives og hjemmel overføres 1. april 2018. Da vil kjøpesummen også bli overført kommunen. Mottatt tilskudd fra Husbanken må tilbakebetales.
6735	TOMTER: Boligfelt Kjærlighetstien	-4 029	-4 982	953	189	Beskrivelse/status: Alle tomter er solgt. Aktiviteten i 2017 har bestått i opparbeidelse av lekeplass. Andre lags asfaltering må utføres i 2018.
6907	TOMTER: Salg av boligtomter	0	-2 001	2 001	-37	Beskrivelse/status: Aktiviteten på prosjektet i 2017 har kun vært salg av tilleggstomter.
6908	TOMTER: Salg av boligtomter på Rakkestadfeltet	0	-378	378	0	Beskrivelse/status: Det er ikke solgt noen tomter på Rakkestadfeltet i 2017. Det er liten etterspørsel. Annonse ligger fast ute på Finn.no.
6936	TOMTER: Utbygging Fagerliåsen boligfelt	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Det er inngått utbyggingsavtale for boligfeltet. Ingen aktivitet i prosjektet i 2017. Avventer ytterligere regulering i området.
6951	TOMTER: Skytebane	2 500	50	2 450	41	Beskrivelse/status: I 2017 har det vært stor aktivitet for å få til bindende avtaler mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag og mellom Bamble kommune og Nye Veier. Samt sette avtalene ut i drift gjennom aktivt samarbeid med Hæhre entreprenør. Avtalen mellom Bamble kommune og Bamble skytterlag innebærer at Bamble kommune utbetaler et avtalt beløp til Bamble skytterlag som igjen utfører de forpliktelser som kommunen har overfor Skytterlaget. Dette med unntak av fremføring av vann og avløpsløsning. Resterende forpliktelser som ikke dekkes av kommunenes avtale med skytterlaget vil dekkes av kommunens avtale med Nye Veier/Hæhre entreprenør. Kommunen har benyttet seg av Rieber Prosjekt AS til mindre rådgivingstjenester.
6962	TOMTER: Boligfelt Bunestoppen	1 600	254	1 346	176	Beskrivelse/status: Arkitektfirma for utarbeidelse av reguleringsplan er valgt. Oppstartsmøte er avholdt og reguleringsarbeidet er startet. Reguleringsarbeidet vil pågå hele 2018. Forventer endelig plan sommeren 2019.
VAR	Vann, avløp, renovasjon	89 753	85 077	4 676	20 279	
6200	VAR: Inventar og utstyr vann	4 066	4 476	-410	2 462	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor arbeid med vannforsyning. Det være seg pumper, biler, maskiner og annet utstyr. I 2017 har det blitt anskaffet en 8 tonn gravemaskin, en Toyota arbeidsbil samt støpt plate for fremtidig vaskehall. Prosjektet budsjetteres årlig fra ramme VAR. Prosjektet står med et overforbruk som foreslås dekket av ramme VAR.
6201	VAR: Ramme VAR-investeringer	-32	0	-32	0	Beskrivelse/status: Prosjektet er et ramme prosjekt for investeringer vann, avløp og renovasjon. Prosjektet får årlig tilført ny ramme iht. budsjettvedtak som igjen fordeles etter prioriterte investeringer.
6210	VAR: Rehabilitering vannledninger	30 800	28 240	2 560	5 575	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og dekker rehabilitering og forsterkning av vannledningsnettet. I 2017 har aktiviteten vært rettet mot rehabilitering av vannledningsnettet på Herre, Kjønnøya, Sandvika og Langesund. Mindreforbruk tilbakeføres ramme VAR.
6235	VAR: Pumpestasjon og basseng Åstadheia	8 375	8 480	-105	0	Beskrivelse/status: Ingen aktivitet på prosjektet i 2017. Det vil heller ikke være aktivitet på prosjektet i 2018. Forventet aktivitet tidligst i 2019 og prosjektet vil da finansieres opp av ramme VAR. Prosjektet står med et overforbruk som foreslås dekket av ramme VAR.
6236	VAR: Vannforsyning Langesundshalvøya	25	25	0	0	Beskrivelse/status: Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Prosjektet er i balanse og foreslås avsluttes.
6300	VAR: Inventar og utstyr avløp	8 019	8 852	-833	3 853	Beskrivelse/status: Prosjektet benyttes til investering i maskiner og utstyr som blir benyttet innenfor arbeid med avløpshåndtering. Det være seg pumper, biler, maskiner og annet utstyr. I 2017 ble det gjort opp for kjøp av eiendom. Eiendommen er kjøpt for håndtering av masser etter rehabilitering av avløpsledninger. I tillegg er blitt utført grunnarbeid for fremtidig vaskehall. Overforbruk 2017 dekkes av ramme VAR.
6310	VAR: Rehabilitering avløpsnett	38 500	34 806	3 694	8 389	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og dekker rehabilitering og forsterkning av avløpsnettet. I 2017 har aktiviteten vært rettet mot rehanilitering av avløpsnettet på Herre, Kjønnøya, Sandvika og Langesund. Mindreforbruk tilbakeføres ramme VAR.
6338	VAR: Utvidelse av Salen renseanlegg	0	199	-199	0	Beskrivelse/status: Det er utarbeidet en tilstandsrapport vedrørende Salen renseanlegg. Denne rapporten belyser at flere områder ved renseanlegget har behov for oppgradering/rehabilitering. Aktiviteten i 2017 har vært rettet mot sedimenteringsbasseng som ble rehabilitert. Jobben slutføres i 2018 og vil bli fakturert da. Overforbruk 2017 dekkes av

	Godkjent prosjekt- ramme 2017	Prosjekt- regnskap tom 2017	Prosjekt- avvik	Årsregnskap 2017	Kommentar/tiltak
					ramme VAR.
VEG Veg og trafiksikkerhet	16 864	17 143	-279	3 118	
6701 VEG: Maskiner og utstyr - Vei	1 014	1 726	-712	482	Beskrivelse/status: Aktiviteten i 2017 har hovedsakelig bestått av utskifting av en arbeidsbil slik at gjennomsnittsalderen for bil- og maskinparken senkes og de årlige kostnadene reduseres. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafiksikkerhet.
6706 VEG: RAMME:Veg/trafiksikkerhetstiltak	3 622	13	3 609	0	Beskrivelse/status: Prosjektet er et rammeprosjekt for investeringer veg- og trafiksikkerhetstiltak. Prosjektet får årlig tilført ny ramme iht. budsjettvedtak som igjen fordeles etter prioriterte investeringer.
6707 VEG: Investering veg- og trafiksikkerhet	8 768	10 550	-1 782	1 411	Beskrivelse/status: Aktiviteten i 2017 har hovedsakelig bestått av opparbeidelse av fortauer og rehabilitering av disse. Det har også pågått trafiksikkerhetstiltak i Langesund og langsmed Sykehjemsveien. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafiksikkerhet.
6713 VEG: Gatelys	567	768	-201	0	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og dekker opparbeidelse og større utskiftings av gatelys som ikke dekkes av drift gatelys. I 2017 har det ikke vært aktivitet i prosjektet. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafiksikkerhet.
6722 VEG: Vegopprusting ved VA-anlegg	850	860	-10	0	Beskrivelse/status: Prosjektet er løpende og dekker den del av veioppbyggingen som ikke dekkes av vann- og avløpsprosjektene. Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafiksikkerhet.
6726 VEG: Gatelys ved VA-sanering	1 593	1 567	26	0	Beskrivelse/status: Prosjektet dekker utskifting av gatelys ved VA-anlegg. Ingen aktiviteter på prosjektet i 2017. Prosjektet er løpende. Mindreforbruk tilbakeføres ramme veg/trafiksikkerhet.
6740 VEG: Aksjon Skolevei	450	1 659	-1 209	1 225	Beskrivelse/status: Aksjon skolevei i 2017 har bestått i fullføring av fortau på Rugtvedt og oppstart av fortau langsmed Rønholtveien. Fortauet langsmed Rønholtveien blir slutført i 2018 og resterende støtte fra fylkeskommunen vil bli utbetalt da. Overforbruk dekkes av ramme veg/trafiksikkerhet.
VIR Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	0	0	0	0	
6004 VIRKSOMHETEN: Rehabilitering sceneteknikk Sentrumsgården	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Aktivitet i prosjektet er å utbedre det lydtekniske anlegget i Sentrumsgården herunder installasjon av nytt styringssystem for enkel bruk. Prosjektet avsluttes i 2018 og finansieres ved overføring av fond/driftsmidler.
6015 VIRKSOMHETEN: Biler til bygg/drift/vedlikehold (Løpende)	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Dette er et løpende prosjekt som benyttes ved utskifting av biler, maskiner m.m. for bygg/drift. I 2017 er det anskaffet to nye biler som erstatning for to biler som er utslitt. I tillegg er det kjøpt inn ny lift. Prosjektet er finansiert ved overføring av fond/driftsmidler.
6082 VIRKSOMHETEN: Nytt kontor Krogshavn Bofellesskap	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Nyetablering av kontor ved Krogshavn bofellesskap med oppstart høsten 2015. Kontoret er etablert og prosjektet foreslås avsluttet pr. 31.12.17. Prosjektet er finansiert ved overføring av driftsmidler.
6085 VIRKSOMHETEN: Kontor og møterom Vest Bamble Aldershjem	0	0	0	0	Beskrivelse/status: Nyetablering av kontor og møterom ved Vest Bamble Aldershjem. Kontor og møterom er etablert og prosjektet foreslås avsluttet pr. 31.12.17. Prosjektet er finansiert ved overføring av driftsmidler.

